

საქართველო

ფასი | დარი

მსოფლიო

info@geworld.net

საქართველო თუ ზოგბილენდი?

გაეროს ცნობით, საქართველოდან თავშესაფრის მაძიებელთა რაოდენობა 2008 წელთან შედარებით 102 პროცენტით გაიზარდა. ეს გაცილებით მეტია მაგრიტანიის (+57%), ზიმბაბვეს (+54%) და ავღანეთის (+45%) მაჩვენებლებზე, სომხეთსა და აზერბაიჯანზე რომ არაფერი ვთქვათ.

ბელორუსის ტყვეებში (65-წლიანი პაუზის შემდეგ) კვლავ ძალღების ყეფა, გამაფრთხილებელი გასროლები და ჯარისკაცების მხიარული გინება ისმის. ქართველები კი გარბიან, შემდეგ იმალებიან, შემდეგ ისევ გარბიან... პატარა სილუეტები ევრაზიის უკიდვანო დათოვლილ რუკაზე.

თავშესაფრის მიღებაზე შეტანილი განაცხადების საერთო რაოდენობის მიხედვით საქართველო მეათე ადგილზეა, იგი პაკისტანსა და ერთრეას შორის მოექცა. გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ ტოპ-ათეულში მოხვედრილი ქვეყნების მოსახლეობა (ჩინეთი, ირანი, ნიგერია და ა.შ.) ჩვენსას ბევრად აღემატება.

„ამერიკული ფული იხარჯება რეჟიმზე და არა — ხალხზე. სააკაშვილმა და მისმა რეჟიმმა უბრალო ქართველები ომში ჩაიბრია. ჩვენ არ გვინდა ომი. სააკაშვილი არბევს მშვიდობიან საპროტესტო დემონსტრაციებზე გასულ ხალხს. განა ეს დემოკრატიაა, განა ამას გვპირდებოდნენ 2004 წელს?“

2 რისთვის ჩადის ვაუნიტონი საქართველოს კრედიტები?

4 რატომ უნდა ლინკონ მიტჩელმა საქართველოს მთავრობას მუიშარა, სოლო კრედიტებს - აბუზარი?

6 ჯიმი ჯალიაშვილი: ყოველ წელს უნდა ველოდოთ ტერორისტულ აქტებს

8 მოკლა თუ არა ბიორკი აკველამი ილია ეპიტაშვილი?!

12 ვინ დაქოქა ტანკი?!

14 ხელისუფლებამ პატიმრების სანაშაბელი სკან-ინვენტარი ჩეხეთში შეიქმნა

20 «მოვალეთა ჩეხსტრი» 200 ათასამდე მოქალაქეს ღია ხის ქვეშ დატოვა

16 როგორ აღაშინოს ყველა უფლები ირკვევა პოლიტიკატიმარ-აკადემიკოს ვლადიმერ მახანის ვეჩაფარი დაუბტკიხვს, მებრამ საყრობილუი მინს ჩისვს!

«VINCIT OMNIA VERITAS»
«ქეშპარიშვამ ყველაფერზე იმარჯვებს»

6 «ქართული კვალნი» და ლაბინინას უბუნარი დასვა

მოსკოვის 29 მარტის ტერაქტებმა კიდევ ერთხელ ცხადყო, თუ რა საფრთხეს წარმოადგენს ტერორიზმი მსოფლიოსთვის, მშვიდობიანი მოქალაქეებისთვის. გაზეთი „საქართველო და მსოფლიო“ გმობს მშვიდობიანი მოქალაქეების უმონყალოდ ხოცვა-ჟლეტას და უერთდება სამძიმარს, რომელიც მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის ხელისუფლებამ და უბრალო ადამიანებმა გამოუცხადეს რუსეთის ხელმძღვანელობასა და რუს ხალხს.

საქართველო

ვსურთ, გაგზავნათ თქვენი მოსაზრებები? დაგზავნათ: 38-41-97, ან მიგზავნათ: info@geworld.net

ლაზე დიდი, რაც კი ვიცი — მე საქართველოში ყოფილა, თუ შეერთებული შტატები ამაზე თვალს დახუჭავს და იტყვის, იცი რა, დარღვევები იყო, მაგრამ საერთო ჯამში არჩევნები მაინც ობიექტურად ჩატარდაო, ჩათვალეთ, რომ სააკაშვილის ხმას ვერაფერ აუნევეს. ეს ასეც იქნება და სწორედ ეს არის ის დივიდენდი, რასაც „ნაციონალური მოძრაობა“ თეთრი სახლისგან მიიღებს.

...ჰანტიგტონი ამბობს, იქ, სადაც მოსახლეობა სოციალურად დაუცველია, დემოკრატიაზე ლაპარაკი ზედმეტია. ეს ჩვენმა ხელისუფლებამაც კარგად იცის და მისმა უმთავრესმა პარტნიორმა — შეერთებულმა შტატებმაც, მაგრამ მათ, უბრალოდ, არ აინტერესებთ აქ დემოკრატიის განვითარება. მათი ერთადერთი ამოცანაა, საქართველოს ჰყავდეს ისეთი ხელისუფალი, რომელიც უსიტყვოდ შეასრულებს მათ მიზნებს, თუნდაც ყველაზე სახიფათოს და ჩვენს ეროვნულ ინტერესებთან აბსოლუტურად შეუთავსებელს. ყველაზე ცუდი კი ის არის, რომ, ადრე თუ გვიან, ეს ყველაფერი თავის ადეკვატურ შედეგს მოიტანს და დამთავრდება თუ არა ერასის, ავღანეთის ომი, საქართველო საერთაშორისო მასშტაბით გააკიცხება იმ ყველაფერს გამო, რასაც დღეს სააკაშვილის ხელისუფლება აკეთებს.

ჩვენი მეზობელი სახელმწიფოებისთვის რამდენად მისაღებია ტერორისტული პატიმრების საქართველოში ჩამოყვანა? პირველ რიგში, ეს ხდება თურქეთს, რომელმაც ახლახან ეწიო გამოიხილა ვაშინგტონიდან იმის გამო, რომ „თეთრი სახლი“ სომხების გენოციდის აღიარების მომხრეა, და აზერბაიჯანსაც, რომელსაც ყარაბაღის კონფლიქტის მოსაგვარებლად პერიოდიკად სჭირდება რეგიონში სტაბილურობა?

— არც ერთი ქვეყნისთვის ეს მისაღები არ არის და ამაში უმარტივესი ლოგიკაა — არავის არ სჭირდება თავის ტერიტორიაზე ბომბი... თურქეთი „ნატოს“ წევრი ქვეყანაა და, შესაბამისად, ამერიკის ყველაზე ახლო პარტნიორი ამ რეგიონში, მაგრამ ლაპარაკიც არ ყოფილა იმაზე, რომ პატიმრები იქაც განთავსებულიყო. რატომ? იმიტომ, რომ ოფიციალური ანკარა ყველა საერთაშორისო შეხვედრაზე მკაფიოდ აფიქსირებს თავის პოზიციას, რაც მდგომარეობს იმაში, რომ

მისთვის უმთავრესი მისი ეროვნული ინტერესებია. ჩვენ ერთი სული გვქონდა, როდის მივიღებდით პატიმრებს. არიქა, ვინმემ არ დაგვასწროსო, სასწრაფოდ ჩამოვარბენინეთ... ყველაფერში ასე ვართ, — ჩვენ ყველაზე ადრე დავანებეთ თავი საკავშირო ჩემპიონატს ფეხბურთში, ყველაზე პირველები გამოვეხმაურეთ იმ სისულელეებს, რაც ბოლო ათწელიწადში საერთაშორისო ასპარეზზე მოხდა. ერთი სიტყვით ყველას ყველაფერს ვასწრებთ, მაგრამ შედეგებით ვართ ყოველთვის ბოლო.

ჩვენ პირველებმა გამოვუცხადეთ ბოიკოტი რუსეთს და დავინყეთ მასთან ულტიმატუმებით ლაპარაკი. მაჩვენეთ, მსოფლიოს ისტორიაში დამარცხებული ერთი ქვეყანა, რომელიც ულტიმატუმებს უყენებდეს გამარჯვებულს და თანაც ეს გამარჯვებული ქვეყანა ყველაფერს აკეთებდეს იმისთვის, რომ მოგვარდეს ურთიერთობა. ჩვენს საზოგადოებას უნდა ეს მოედინოს, რომ ის ომი, რომელიც იყო 2008 წლის აგვისტოში, არ ყოფილა რუსეთ-საქართველოს ომი, ეს იყო ომი რუსეთსა და შეერთებულ შტატებს შორის, რომელიც მიმდინარეობდა ჩვენს ტერიტორიაზე...

— თქვენი აზრით, რა შეიძლება მოხდეს ყველაზე უარეს შემთხვევაში, ანუ არსებობს თუ არა ტერორისტული აქტების საფრთხე?
— ეს საფრთხე რომ არსებობს, სწორედ ამიტომ მოიცინო ამერიკამ ეს ადამიანები, ანუ მარტივად რომ ვთქვათ, საფრთხე არსებობს კი არა, ყოველ წუთს უნდა ველოდეთ ტერორისტულ აქტებს; მე არ ვაჭარბებ, ეს ფაქტია — ტერორისტულ სააკაშვილმა ქვეყანაში ტერორისტები დააბრუნა და აწი თქვენ თვითონ წარმოადგინეთ, როგორ შეიძლება განვითარდეს მოვლენები...

ისე, გარკვეულწილად ჩვენი საზოგადოებაც უამრავ შეცდომას უშვებს. ყველაზე დიდი შეცდომა კი ის არის, რომ ხშირად ისეთ დროს ვყვირობ, როცა საყვირალი არ არის, ხოლო როცა გულზე მჯიღს უნდა ვიცემდე, გასუსულები ვზივართ. აი, დიდწილად ამანაც განაპირობა ხელისუფლების არაადეკვატურობა, თვითნებობა, რომელსაც უფსკრულიისკენ მიჰყავს ქვეყანა და რომელიც, ვინმემ თუ არ შეაჩერა, საბოლოოდ გააცამტვერებს საქართველოს...

ესაუბრა **ჯაბა შვანიძე**

როსა რეპოლვირში ყველა ტყვიანა დავს...

29 მარტს, დილის 7 საათსა და 45 წუთზე მოსკოვის მეტროს სადგური „ლუბიანკა“ ძლიერმა აფეთქებამ შეაზანზარა — ბომბი სამგზავრო მატარებლის ვაგონში აფეთქდა. დაახლოებით ერთი საათის შემდეგ იგივე განმეორდა სადგურ „კულტურის პარკშიც“. დაიღუპა 39 და დაიჭრა ასამდე ადამიანი, მათგან 26 მძიმედდა.

აფეთქებების ექვთ რამდენიმე წუთში მთელ დედა-მინას შემოურბინა, ასეულობით მილიონი ადამიანი დაამწურა და ააფორიაქა. რუსეთის ხელისუფლებამ დაღუპულთა პატივსაცემად 30 მარტი ქვეყნის მასშტაბით გლოვის დღედ გამოაცხადა. ოპერატიულად გავრცელდა ინფორმაცია, რომ რუსეთის სამართალდამცემი და სპეციალურმა სამსახურებმა უკვე დაადგინეს ტერაქტის შემსრულებლები — ორი „კავკასიური გარეგნობის“ პირი, სავარაუდოდ, ჩეჩნური წარმომობის ე. წ. შაჰიდი (არაბ. ბრძოლაში დაცემული, ნამეზული, მსხვერპლი). ტერორი, ანუ პოლიტიკური მონინააღმდეგის დაშინება ძალადობის გზით სათავეს უხსოვარ წარსულში იღებს. თუმცა კარგად ორგანიზებული ტერორისტული ორგანიზაციის შექმნის „პატივი“ სამართლიანად ეკუთვნის „მთიელ პაპას“ (горный старец), დღე-

საც ათასი ლეგენდის ბურუსში გახვეულ ჰასან იბნ საბაჰს, ოდესღაც ალაშუთის ციხეთა კასკადის მრისხანე მბრძანებელს, თავზეხელაღებული ფიდაების (არაბ. თავგანწირული, საკუთარი თავის მსხვერპლად მიმტანი; პარტიზანი) მთელი ლეგიონების შემქმნელსა და წინამძღოლს. „მთიელი პაპის“, ჰასან იბნ საბაჰის მიმდევრები საკუთარ თავს ასახიზებდნენ. განათლებული მსოფლიო მათ დღესაც აქ სახელით იცნობს. მე-ერთმეტე საუკუნის მინურულს, შიიტური ისლამის ისმბალიტურ მიმდინარეობაში დოგმატურ საკითხებზე (რასაც, ბუნებრივია, საფუძვლად პოლიტიკური უთანხმოება ედო) წარმოიშვა მწვავე დაპირისპირება, რასაც ახალი ისმბალიტური მიმდინარეობის, ასახიზების შექმნა მოჰყვა. ტრადიციულად, ტერმინ „ასასის“ წარმოშობას ჰაშიმის „პატივი“ სამართლიანად ეკუთვნის „მთიელ პაპას“ (горный старец), დღე-

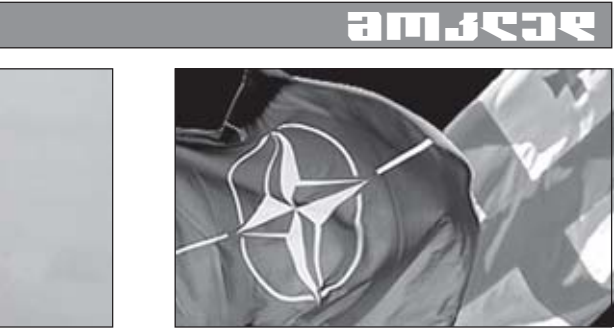
მოსალოდნელი იყო, რომ ისლამისტი ტერორისტების საუკუნეთა განმავლობაში ჩამოყალიბებული ხელნერის გამოცნობა არც რუსულ სპეცსამსახურებს გაუჭირდებოდათ და დანაშაულის კვალის ძიებას დეკლარირებულად ქრისტიანი ვანო მერაბიშვილის კაბინეტში არ დაიწყებდნენ. ასეც მოხდა. ტერორის, უდანაშაულო ადამიანების ბარბაროსუფუძვლად პოლიტიკური უთანხმოება ედო) წარმოიშვა მწვავე დაპირისპირება, რასაც ახალი ისმბალიტური მიმდინარეობის, ასახიზების შექმნა მოჰყვა. ტრადიციულად, ტერმინ „ასასის“ წარმოშობას ჰაშიმის „პატივი“ სამართლიანად ეკუთვნის „მთიელ პაპას“ (горный старец), დღე-

ბოშაბი ბეკარაღი

თვითმკვლელობა ტერორისტებმა მოიფიქრეს ეს თუ ბრიტანული დაზვერვის ფანტაზიის ნაყოფია, ჯერ უცნობია, მაგრამ მზერავთ ირწმუნებიან, რომ ქალები ბომბებს თავიანთ სილიკონის მკერდში ჩამალავენ.

ეს „ალ-ქაიდას“ ექიმებს ბრიტანეთის კლინიკებში უსწავლიათ და უკვე დაბრუნებულან თავიანთ მშობლიურ ქვეყნებში. ახლა ბრიტანეთის დაზვერვას ახალი დეტექტორების გამოგონება მოუწევს, ამჟამად არსებული კანქვემ „ჩამონტაჟებულ“ 140-გრამიან ბომბებს ვერ აღმოაჩენენ.

ჩვენ ნატოს ვჭირდებით!

ევროპელი ექსპერტები თვლიან, რომ, სანამ საქართველო აფხაზეთსა და სამხრეთ ოსეთზე პრეტენზიებს გამოთქვამს, ნატოს ვერ ელირსება, რადგან ნატოში შესვლის ერთ-ერთი უმთავრესი კრიტერიუმი სხვა ქვეყანასთან ტერიტორიული პრეტენზიების არარსებობაა.

სამაგიეროდ, ჩვენმა სახელმწიფო მინისტრმა გიორგი ბარამიძემ „დაასაბუთა“, რომ ნატოს უფრო სჭირდება საქართველო, ვიდრე საქართველოს — ნატო. ამიტომ ნატოს მოუწევს კრიტერიუმების შეცვლა...

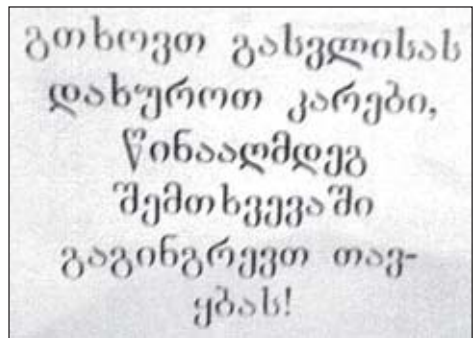
სად უნდა აიღოთ იპოთეკური სესხი და როდის აყვავდება სიყვავის ბიზნესი

საქართველოს მოდელირებული სიმალეების დაპყრობა მავნე ჩვევად ექცა, 13 მარტის „ტელეიმედის“ „ქრონიკა“ ავადმყოფური წარმოსახვის „დიდი ნაყოფი“ იყო, თორემ შედარებით მცირე დოზებით მოდელირებას, ბოლო ათი წლის მანძილზე, დღეში სამჯერ სუფრის კოვზით გვაჭმევენ და ჩვენც უპრეტენზიოდ მივირთმევთ. არადა, მხოლოდ ახლა მივხვდით, რომ ჩვენი მოდელირებული პრეზიდენტი ვირტუალურ საქართველოში ცხოვრობს, ვირტუალურში კი ყველაფრის პოვნა შეიძლება; მაგალითად, საქართველოს შეუქცევადი განვითარების დამადასტურებელი ფაქტებისა, რომლის მცირე ნაწილსაც დღეს წარმოგიდგენთ.

საქართველოში ერთი სოფელი არსებობს სახელად სასირეთი, სოფელს და მის მცხოვრებთ რას ვერჩით (ბოდიშსაც ვუხდით, შესაძლო ცუდ კონტექსტში წარმოდგენისთვის), თუმცა, თუ ლოგიკურ-ასოციაციურ კავშირებს მივმართავთ, წესით, ამ სოფლის სახელი დღევანდელ „სრულიად საქართველო“ უნდა ერქვას – აშკარად მეტად შინაარსიანი და არსებული სტადიის გამომხატველი იქნებოდა.

არამოდელირებულ სინამდვილეში ეს აბრა საქართველოს პარლამენტს, მთავრობის კანცელარიას და სხვა მსგავს ობიექტებსაც დამსახურებულად დაამყენებდა და საზოგადოებასაც ზუსტ ინფორმაციას მიანვდიდა – თუ ვისთან აქვთ საქმე და ვის ხელშია მათი ბედი, თუმცა შიგადაშიგ ამ ობიექტებიდან ადგილი აქვს გარკვეულ პერსონათა გაქცევას ან განდევნას. კლასიკურ მაგალითად პარლამენტის ექსპედიციის ნინო ბურჯანაძე და ექსპრემიერი ზურაბ ნოღაიდელიც გამოდგებიან, რომლებიც წასვლის დღიდან ისევ უკან დაბრუნებას და ხელახლა „გაჩითვისთვის“ თავს იგივებენ. ახლა ის დროა, მოდელირებული სასირეთის მესვეურებმა ერთ-ერთ ოფისზე გაკრული აბრა აახიონ და ე.წ. პარლამენტ-კანცელარიაზე მიაკრან.

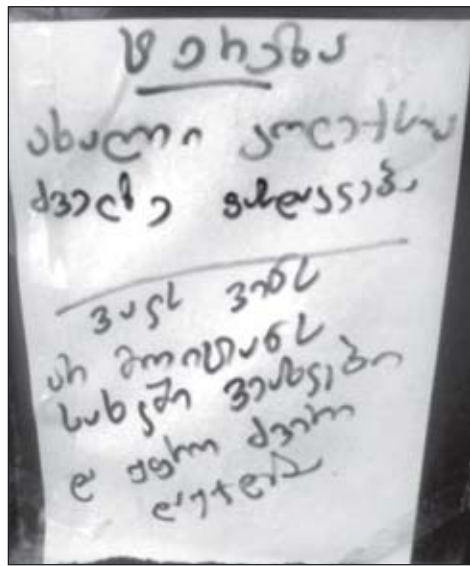
ამ განცხადების ნაკითხვის შემდეგ დაფიქრდებიან მაინც, უღირთ თუ არა თბილ-რბილი სავარძლების დატოვება, თუმცა კახური გამოთქმის არ იყოს, ვირი გინდ ღობის გარეთ დააბი და გინდ ღობის შიგნით – მაინც ვირად დარჩება.

ჯერ-ჯერობით ღობის შიგნით მყოფნი გვარნაშენებენ, რომ საქართველო ყვავის, ჩვენს ფირუზივით მდინარეებში ოქროს თევზები დატყუარვენ და ხეებიც ოქროს ვაშლებს ტყუბ-ტყუბად ისხავენ.

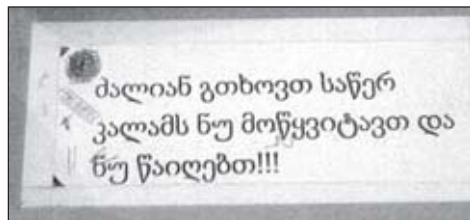
მსოფლიო ეკონომიკა კრიზისმა დააქცია, ევროპა განდგურდა, ამერიკა დაემხო, საქართველომ კი მრეწველობა, ბიზნესგარემო და ეკონომიკური მაჩვენებლები ზუსტად ახლა გააუმჯობესა, ახლა მთლად ფოლადსაც ვერ ვასხავთ, მაგრამ კერძო ბიზნესში ხომ ჩავდეთ მილიარდობით ინვესტიციები და შედეგად არ დააყოვნა, მაგალითად, ალორმინდა ციყვების ნახვის ბიზნესი – რასაც ინტერნეტში განთავსებული ეს აბრაც მოწმობს:

ახლა ამ ციყვს რამდენი თხილი და კაკალი სჭირდება? ამით კაკლის ბიზნესის სტიმულირებაც ხდება და ქვეყნის ეკონომიკაც უფრო დაჩქარებული ტემპით განაგრძობს ფურჩქენას. მაგრამ, როგორც იტყვიან, ვარდი უეკლოდ ვის მოუკრეფია! შიგადაშიგ პრობლემებზეც გვინვეს საუბარი, განსაკუთრებით აქტუალური თემა – გაცემული კრედიტების ამოღება, რასაც სხვანაირად მოსახლეობისა და ბიზნესსექტორის გადახდისუუნარობაც ჰქვია. უკანასკნელმა ფაქტებმა ცხადყო, რომ ეს პრობლემა ტერეზასა და „თბილის ბანკს“ ერთნაირი სიმძაფრით აწუხებს, ტერეზებმა იპოვეს გამოსავალი.

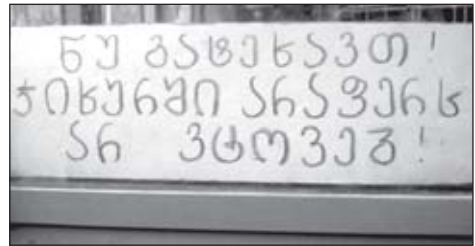

ზუსტად იგივე გამოსავალი იპოვა „თბილისი ბანკმა“, თუმცა ზოგიერთს არ სჯერა, უფრო მეტიც, „ზოგიერთისთვის“ დაჯერება-არდაჯერება ერთი „ჩორტია“, ვალს მანაც ვერ იხდიან. კაი, ბატონო, ვალს ვერ იხდი გასაგებია, მაგრამ მთლად გამორჩენაზეც ნუ იქნები, ერთ-ერთმა ბანკმა საჭიროდ ჩათვალა და თავის კლიენტებს მეორე თხოვნა-გაფრთხილებით მიმართა.

გაგიჟდება ადამიანი, აყვავებული და გაფურჩქნული ეკონომიკის პატრონებს ეს გაფრთხილება უნდა გვჭირდებოდეს? თუმცა, ილიკოსი არ იყოს, „რას გაუგებ, ჩემო ოლდა, სიყვარულს?“ მაგალითად, ზოგს კალმების მონყვეტა უყვარს და ზოგს – ჯიხურის კარის. ეს აბრაც „გაფურჩქნული“ ქვეყნის შვილებისთვის არის გაკრული, იმ ქვეყნის, სადაც

კრიმინალი დავამარცხეთ და პოლიციური რეჟიმი დავამყარეთ. მაგრამ, როგორც იტყვიან, სიფრთხილეს თავი არ სტკივა. სამაგიეროდ, თავი სტკივა ამ აბრის ავტორს, რომელმაც სხვა უკეთესი მეთოდი ვერ იპოვა საკუთარი ბიზნესის დასაცავად.

ბიზნესზე საუბრისას გვერდს ვერ ავუვლით და არც უნდა აფუაროთ სამშენებლო ბიზნესს, რომელიც ერთი წლის წინ ისე განვითარდა და ისე გადააშენა ყველაფერი, რომ საქართველოს ერთ სულ მოსახლეზე საშუალოდ 10 ახალი ბინა მოდის. პრობლემა იმაშია, რომ ამ ბინებს აღარავინ ყიდულობს, აღარც ბანკები იძლევიან კრედიტებს და დარჩა თბილისის „ნედაძელანი“ მშენებლობების სიმბოლოდ. სამაგიეროდ, იპოთეკურ სესხებს იძლევიან მგორადი ტანსაცმლის „ბუტკები“; ეს ძირითად ბიზნესთან (ძონძების გაყიდვასთან) შეთავსებული მეორადი ბიზნესია.

მართალია – მსგავსი რამის ნახვა მხოლოდ საქართველოში შეიძლება. ამიტომაც ექცა ეს ქვეყანა ტურიზმის სამოთხედ. თქვენ გგონიათ, უცხოელები საქართველოში მაინცდამაინც მცხეთისა და თუშეთის სანახავად ჩამოდიან? არა, ბატონებო, როგორც თავის დროზე ოქროს სანძის მოგვპარეს, დღეს ასევე ცდილობენ წარბაზების საიდუმლოს მოპარვას და იმ სიმალეებზე აცოცხლებს, რომელსაც ჩვენმა ხელისუფლებამ ბოლო წლების მანძილზე ყველა სფეროში, განსაკუთრებით კი ეკონომიკისა და ბიზნესის განვითარებაში მიიღწია.

ჩვენც (ქართველები) ჭკუას ვერ ვსწავლობთ და უცხოელ სტუმრებს გულლიად ვხვდებით. მეორადი ტანსაცმლის ჯიხურიდან იპოთეკური სესხის გაცემის საიდუმლოს რომ ვაზიარებთ, შემდეგ მეორე ანალოგიურ ობიექტში – მეორე საიდუმლოს – ამჯერად სულიერების საზიარებლად მიგვყავს. ა, ბატონო, ფაქტი!

ერთ ასეთ ჯიხურსა თუ ქობში სასამართლოც რომ გაგვეხსნა, ხომ მთლად დაწინაურდებოდა მსოფლიო რეიტინგში. თუმცა ესეც იქნება, შემოიტანენ ახალ ფუთებს ევროპიდან, გაჩნდება კიდევ ერთი-ორი ახალი „სექტორის“ ჯიხური და რომელიმეში სასამართლოსაც გახსნიან. სულსწრაფებს კი შევახსენებთ, რომ ერთ დღეში არ ამენებულა!

ერთ დღეში არც ის კორპუსები ამენებულა, ერთ წუთში რომ ინგრევა – ქარის დაქროლვაზე ანდა ისე – უქაროდ. ექსპერტები ამბობენ, რომ უხარისხოდ ამენებენ და თანაც იმ-

დენად, რომ მინისძვრას აღარ უცდიან და სულ თავისით იშლებიანო. ბოლო 2 თვის განმავლობაში ახალი მშენებლობების „თავისით“ დანგრევის 4 ფაქტი დაფიქსირდა. ამას მსხვერპლიც მოჰყვა, მაგრამ რეზონანსი არ მოჰყოლია, სასწრაფოდ მიაჩუმეთეს, როგორც შეეძლო. „ნაცებთან“ დაახლოებულმა მშენებლობის მესვეურებმა განაცხადეს, რომ კედელი დაწყვეტილი იყო და ვერც ამენდება, სანამ ზურაბს არ ჩავაყოლებთ შიგო. ამ იდეამ ხელისუფლების დიდი მონონება და ზურაბ ნოღაიდელის შეშფოთება გამოიწვია – ისედაც კედელი ვარ და შემყარეთ, თუ გინდათ, ცერცვი, ჩამენება რა საჭიროაო.

ზურაბის ჩამენების მეთოდი უფრო დიდი კედლის მშენებლობისთვის შემოინახეს, ექსპერტებმა კი საქართველოს მშენებლებს ურჩიეს, იქნებ წერა-კითხვა გესწავლათ და ინსტრუქცია წაგკითხათ, როგორ და რა მეთოდით არის მიზანშეწონილი უსაფრთხო მშენებლობის წარმოება. რას ეყრდნობოდა ჩვენი ექსპერტების ეს შენიშვნა, არ ვიცი – პირდაპირ საკვირველია, სად ნახეს ამათი გაუნათლებლობა, ბინებს რომ ვერ ამენებენ, გასაგებია, მაგრამ წერა-კითხვა რომ მშენებრად იციან, ამ აბრისადაც თვალსაჩინოდ ჩანს.

უკანასკნელი ინფორმაციით, სამშენებლო კომპანიების მესვეურები მერიის მიერ გახსნილ უფასო სასწავლო კურსებზე სიარულს თაკილობენ. არადა, ხომ ისწავლიდნენ კომპიუტერს და უცხო ენას (მშობლიურს ხომ აბულბულებენ პირდაპირ), მაგალითად: კომპიუტერის სწავლება რამდენიმე მათგნმა პირდაპირი მნიშვნელობით გაიგო და ასწავლა კიდევ – მოკლედ, მარტივად და ლაკონურად:

ჰოდა ვისწავლეთ კომპიუტერი, ისეთ ქართულზე ვლაპარაკობთ, უცხო ენას რომ ჰგავს, მამასადამე, უცხო ენაც, ასე თუ ისე, ვიცით. მხოლოდ ერთი პრობლემა დაგვს ჩვენი აყვავებული ქვეყნის შევითვის წინაშე – ახლა სად წავიდეთ და სად დავაბანდოთ ჩვენი ცოდნა და გამოცდილება. სამწუხაროდ, ვირტუალური სამყარო და სოციალური ქსელები საიმედოს ვერაფერს „მოდელირებენ“

ნასასველი აღარსად არის, მალე ეს აბრა ამჟამინდელი მმართველების თავზეც აენთება და საინტერესოა, რა გასაძრომს ან შესაძრომს მოქმენიან ჩვენი ამყვავებულები. მთავარია, ეს აბრა მანამდე ჩამოვიკიდოთ მთავარ „ნაცებს“, სანამ მთლიანად საქართველოს ჩამოჰკიდებენ, თორემ მერე მიდი და ამტკიცე, კომპიუტერი და უცხო ენა ვიცო. ასეთი არამოდელირებული საქართველოს ვირტუალური რეალობა, რომლის მსგავსსაც სოციალურ ქსელებზე თუ არასოციალურ საიტებზე კიდევ უფრო უხვად იპოვით.

გზურთ, გაგზიხაროთ თქვენი მოსახრებები? დაგზიხარეთ: 38-41-97, ან მოგზიხარეთ: info@geworld.net

საქართველო

ხელისუფლებამ პატიმრების სანაგებელი სპეცოპერაციას ჩახეიტი უპიძინა საქართველო ნაგებია იარაღის იპოვებით

ნაგებია ყოველთვის ტყვეთა და პატიმართა ხვედრი იყო. თანამედროვე ცივილიზაცია კი აღიარებს ადამიანის უფლებების უზენაესობას, მიუხედავად მათი მდგომარეობისა. ყველა საერთაშორისო ქარტიასა თუ დეკლარაციაში, რომელიც თავისუფლებაზე ზღუდულ ადამიანებს ეხება, ნაგებია სასტიკად აკრძალულია. თუმცა საქართველო, როგორც ჩანს, ჯერ კიდევ ვერ გათავისუფლდა საბჭოური მენტალიტეტისგან. სასჯელალსრულების დაწესებულებებში ჯერ კიდევ იყენებენ ნაგებების მეთოდებს.

ქვეყნის პირველი პირის გამოვლენის თუ ვერნაშენებით, საქართველო ძალიან მალე დემოკრატიის ახალ მექად გადაიქცევა. უცნაური კი ის არის, რომ დემოკრატიულ ქვეყანაში კვლავ აქტიურად ნაგებების იარაღები. ამას მოწმობს საერთაშორისო ორგანიზაციის „ამნესტი ინტერნეშნალის“ (საყოველთაო ამინისტი) კვლევებიც. ამ კვლევების თანახმად, 2009 წლამდე საქართველოს ხელისუფლება ნაგებების იარაღის შესყიდვას ანარმობდა. 2006 წელს ჩეხეთმა გასცა

ლიცენზია, რომ 2009 წლამდე ბორკილები და ელექტროშოკები მიეყიდა ექვსი ქვეყნისთვის, რომელთაგან ერთი საქართველოა. მაშინ, როდესაც აკრძალულია ნარკოტიკული ნივთიერებების მოხმარება და, შესაბამისად, მისი ქვეყანაში შემოტანა და რეალიზაცია, ლოგიკურად, იმ შემთხვევაში, თუ აკრძალულია ადამიანთა ნაგებია, აკრძალული უნდა იყოს ნაგებების იარაღების შემოტანაც. მაგრამ, როგორც ჩანს, ამ შემთხვევაში ხელისუფლების ინტერესები კანონზე მალ-

ლა დგას. არ არის გამორიცხული, რომ ეს ფულის გათვრების ერთ-ერთი საშუალება იყოს, რადგან იმპორტირებული იარაღის გარეშე ადვილი შესაძლებელია პატიმრების ნაგებია, რაც, როგორც ამ სტრუქტურასთან დაახლოებული პირები აცხადებენ, არც თუ ისე ცუდად გამოდის. **შალვა ხაჭაპურიძე**, ადვოკატი: „ელექტროშოკს რომ იყენებენ, ვიცი, ასევე — ხელბორკილებს, რომლებიც ჩვეულებრივსაგან განსხვავდება, კერძოდ კი, რომ მოქანავ, ხელს ჭრის. ჩეხეთის მიერ გაყიდული ნაგებების იარაღები ზღვაში წვეთია საქართველოსთვის. ვანო მერაბიშვილი ადამიანთა ნაგებების მეთოდების შემოქმედი. ეს სისტემა ისეთი დახვეწილი აქვთ, რომ, მგონი, იქით შეუძლია საქართველოს ნაგებების იარაღების ექსპორტი. ეს ყველაფერი ხდება იმ ფონზე, როდესაც გუანტანამოდან ჩამოყვანილ ტერორისტებს ბინები დაუქირავეს, თავისუფლად შეუძლიათ ქვეყანაში გადაადგილება, არ არის გამორიცხული, მეტროში ნაგებია ააფეთქონ. ქართველ პატიმრებს კი არაადამიანურად ექცევიან. ხელისუფლება ნაგებების იარაღების გარეშე მშვენივრად ახერხებს ადამიანთა ნაგებებას, ამ ყველაფერში მათ ხელს უწყობს ახალი სახალხო დამცველიც, რომელსაც რამდენიმე ნაგებების დამადასტურებელი ფაქტის გამო მივმართე. პასუხად კი მივიღე, რომ ამ ადამიანების მიმართ ნაგებებას ადგილი არ ჰქონია. პირდაპირ ვაცხადებ, რომ დღევანდელი სახალხო დამცველი პირადად არის დანაშაულებრივი რეჟიმის მონაწილე. რამდენიმე დღის წინ ციხის რესპუბლიკური საავადმყოფოდან გამოვიდა ინფორმაცია, რომ ირაკლი ხოხიაშვილს არა მარტო ანაგებებენ, არამედ ყველაფერს აკეთებენ

იმისთვის, რომ ეს ადამიანი თვითმკვლელობამდე მიიყვანონ. ამასთან დაკავშირებით საჩივარიც შევიტანე პროკურატურაში, რომ აღიძრას სისხლის სამართლის საქმე. ციხის რესპუბლიკური საავადმყოფოს უფროსის მოადგილე არაადამიანურად ექცევა პატიმრებს. სხვების თვალწინ ურტყამს მათ, ქანავს ბორკილებით, რის შედეგადაც პატიმრებს სისხლი მოსდით და ამას აყურებინებს ყველას.“ **სიტუაციაში უკეთ გასარკვევად სასჯელალსრულების დეპარტამენტის მიშვილი სასჯაროების ყოფილ თანამშრომელს დავუკავშირდით, რომელმაც, გასაგებ მიზეზების გამო, ვინაობის გამხელა არ ისურვა:** — გააჩნია, ნაგებებას რას ეძახით. თუ თვლით, რომ ნაგებია პატიმრის მუშტებით და ნიხლებით ცემით გონის დაკარგვამდე მიყვანა, თავზე ცელოფანის პარკის ჩამოცემა და უპა-

ერობისგან მამლის კუჭივით გალურჯება, ასევე ფერდებში ცემა, რომელიც სხეულზე არანაირ ძალადობრივ კვალს არ ტოვებს, მაშინ, ჩათვალეთ, რომ ნარმოდგენა არ გქონიათ, რა მეთოდები და ხერხები გამოიყენება პატიმრისგან სასურველი ჩვენების ან აღიარების მისაღებად. — **რაც ჩამოთვალეთ, ძალიან შემზარავია. პატიმარზე ზენოლის როგორი მეთოდები თქვენთვის ცნობილი?** — რომ გითხრათ, ვინმე ნაგებია-მეთქი, ტყუილი იქნება, თუმცა ძალიან ხშირად შევსწრებივარ გამხეცებული გამომძიებლისა თუ „ჩეკაში“ დაგვიძლი არანორმალური ფსიქიკის მქონე ადამიანთა ჯგუფის მიერ პატიმრის სიკვდილის პირას მიყვანას. როგორც გითხრათ, გაუთავებელი ცემა-ტყევა ამ სისტემაში ნაგებად არ ითვლება. ეს ჩვეულებრივ პროცედურაა და ქვეული. ვიდრე პა-

მართლმსაჯულება ქართულად: მოკალი, გაღაიხაღა, გათავისუფლდი

საპროცესო შეთანხმება, რომელმაც საქართველოს ბიუჯეტს მილიონები მოუტანა და რომელიც მოქალაქეებისთვის ათასგვარი დანაშაულის „შეტენვის“ გამო პოლიციელთა ნამახალისებელი გარემოება გახდა, თანდათან უფრო მანკიერ სახეს იღებს.

რეკოლუციის ეს მონაპოვარი თავიდან ციხეების განვითარებასა და ბიუჯეტიდან დატაცებული თანხის ისახავდა მიზნად, თუმცა დღეს უკვე არსებობს პრეცედენტი, რომ ციხის ისეთ მიმდებარე ადგილებში მხილეთავე, როგორც გაუპატიურებაა. გ.ჩ.-მ ამისთვის 50 000 ლარი გადაიხადა. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ, თუ თქვენ ფინანსურ მდგომარეობას არ უჩივით, ნებისმიერი დანაშაული შეგიძლიათ ჩაიდინოთ და ეს ფულით გამოიხსნათ. ხოლო თქვენ, ვისაც ფული არ გექვთ, ერთი ბოთლი ლუდის მოპარვისთვის ხუთ წლამდე მოცივით საზოგადოებისგან იზოლირებული უნდა იყო; არა იმიტომ, რომ საზოგადოებისთვის მოძალადეზე საშიში ხართ, არამედ იმიტომ, რომ დღეს პროკურორი წყვეტს ვისი დანაშაული რა ღირს, შემდეგ კი ყველაფერს ფინანსური მდგომარეობა განსაზღვრავს. „საერთაშორისო გამჭვირვალობა — საქართველოს“

მიერ ცოტა ხნის წინათ გამოქვეყნებულ ანგარიშში მოყვანილი სტატისტიკური მაჩვენებლები სწორედ იმაზე მიუთითებს, რომ ეს ტენდენცია უკვე დანაშაულებრივ სახეს იღებს. საპროცესო შეთანხმება, ანუ შეთანხმება პროკურორსა და დაცვის მხარეს შორის იმაზე, რომ, თუ პრალდებულ ბრალს აღიარებს, მას ჩადენილი დანაშაული შეუმცირდება ან მის მიმართ ნაკლები სანქცია იქნება გამოყენებული, საქართველოს სამართლებრივ სისტემაში 2004 წელს შემოვიდა, დღეს სულ უფრო ხშირად გამოიყენება. თავდაპირველად მას მხოლოდ კორუფციული შემთხვევების დროს მიმართავდნენ, ბოლო პერიოდში კი თითქმის ყველა სახის სისხლის სამართლის დანაშაულებსა, ნათქვამია ანგარიშში. რასაც ამ ანგარიშშივე მოყვანილი სტატისტიკური მონაცემებიც ცხადყოფს: 2005 წელს 7 358 დანაშაული მოხდა, საპროცესო შეთანხმება 932 საქმეზე გამოვიდა. მოგეხსენებათ, ამ 932-იდან უმრავლესობა შევარდნაძის ჩინოვნიკების საქმე იყო, რომლებსაც ბიუჯე-

ტიდან დატაცებული თანხები დააბრუნებინეს. 2006 წელს 13 602 დანაშაული მოხდა, საპროცესო შეთანხმება 3 791 საქმეზე გამოვიდა. ზრდის ეს ტენდენცია უკვე იმაზე მიუთითებს, რომ სამართალდამცველმა „საპროცესო შეთანხმება კარგად დააგეგმეს“, რაც შემდეგ წლებში კიდევ უფრო ნარმატივულად გავრცელდა. 2007 წელს აღრიცხულ 17 526 დანაშაულიდან საპროცესო, წინა წელთან შედარებით, ორჯერ მეტ — 8 432 საქმეზე გამოვიდა, ხოლო 2008 წელს, მიუხედავად იმისა, რომ წინა წელთან შედარებით მხოლოდ 113 დანაშაულით მეტი დაფიქსირდა (17 639), საპროცესო შეთანხმების რაოდენობამ თითქმის 1000-ით მოიმატა (9 207), ხოლო 2009 წლის იანვრიდან აგვისტოს ჩათვლით პერიოდში რეკორდული მოხსნა — აღრიცხული 9 459 დანაშაულიდან საპროცესო შეთანხმება 5 380 საქმეზე გამოვიდა. ეს სტატისტიკური მონაცე-

ები იმაზე მიუთითებს, რომ „საპროცესო შეთანხმება“ არა მარტო იმ თვალსაზრისით ხდება საშიში, რომ პროკურორები მსჯავრდებულს მიზანმიმართულად ხდინან იძულებულს ახდინებენ, რომ აღიარებდეს, სწორედ ამის გამო, არაერთი მსუბუქი დანაშაულისთვის ბრალდებული პირი ოჯახებით თავშესაფრის გარეშე დარჩა, რაც საქართველოში არსებულ სოციალურ ფონს კიდევ უფრო ამძაფრებს, არამედ იმ თვალსაზრისით უფრო და უფრო საშიში ხდება, რომ სოლიდური თანხების სანაცვლოდ თავისუფლებას ის პირები ყიდულობენ, რომლებიც მართლაც საშიში არიან საზოგადოებისთვის და მათი იზოლაცია სწორედ საზოგადოების უსაფრთხოების მიზნით აუცილებელია, ციხე კი იმ ადამიანებით ივსება, რომლებმაც თავისუფლების ყიდვა ვერ შეძლეს. „საპროცესო შეთანხმებას, როგორც თავისუფლების ნა-

ღი ანგარიშსწორებით ყიდვის საშუალებას, რაც, როგორც ჩანს, ქართული მართლმსაჯულების სისტემაში საკმაოდ გავრცელებული პრაქტიკაა, ბევრი ოპონენტი ჰყავს. თუ 2004-2005 წლებში ამ სისტემით უფრო ხშირად კორუმპირებული თანამდებობის პირები თუ ოლიგარქები სარგებლობდნენ, შემდეგ მიდგომა უფრო დემოკრატიული გახდა და ის ყველაზე გავრცელებული — ხულიგნობაში ექვემდებარებით დაწყებული, მკვლელობაში ექვემდებარებით დამთავრებული. იურისტიკული თქმით, იყო ისეთი შემთხვევები, როცა პროკურორები მცირე დანაშაულებზე 100 000-მდე ლარის გადახდას ითხოვდნენ. ხშირად მაშინაც კი, როცა მოთხოვნილი თანხა გაცილებით ნაკლები იყო, ბევრს მისი გადახდის შესაძლებლობაც არ ჰქონდა. ამის შედეგად ვიღებთ ვითარებას, რომელსაც საპროცესო შეთანხმების კრიტიკოსები ახასიათებენ როგორც „მართლმსაჯულებას მდიდრებისათვის“, — აღნიშნულია ორგანიზაციის ანგარიშში. „საერთაშორისო გამჭვირვალობა — საქართველოს“ ორგანიზაციამ არა ერთხელ მიმართა საქართველოს მთავრობას ღია წერილით, რომელშიც ერთ-ერთი რეკომენდაცია საპროცესო შეთანხმების სრული სისხსაჯაროობა იყო. თუმცა, რა თანხებს იხ-

დიან ბრალდებულები საპროცესო შეთანხმების გამოვითქვამს, დღემდე გასაიდუმლოებულია. „საერთაშორისო გამჭვირვალობა — საქართველოს“ ანგარიშის მიხედვით, 2009 წლის პირველი რვა თვის განმავლობაში, საპროცესო შეთანხმებიდან ხაზინაში 32 760 994 ლარი შევიდა. „საპროცესო შეთანხმებების გაფორმებული გახდა და ის ყველაზე გავრცელებული — ხულიგნობაში ექვემდებარებით დაწყებული, მკვლელობაში ექვემდებარებით დამთავრებული. იურისტიკული თქმით, იყო ისეთი შემთხვევები, როცა პროკურორები მცირე დანაშაულებზე 100 000-მდე ლარის გადახდას ითხოვდნენ. ხშირად მაშინაც კი, როცა მოთხოვნილი თანხა გაცილებით ნაკლები იყო, ბევრს მისი გადახდის შესაძლებლობაც არ ჰქონდა. ამის შედეგად ვიღებთ ვითარებას, რომელსაც საპროცესო შეთანხმების კრიტიკოსები ახასიათებენ როგორც „მართლმსაჯულებას მდიდრებისათვის“, — აღნიშნულია ორგანიზაციის ანგარიშში. „საერთაშორისო გამჭვირვალობა — საქართველოს“ ორგანიზაციამ არა ერთხელ მიმართა საქართველოს მთავრობას ღია წერილით, რომელშიც ერთ-ერთი რეკომენდაცია საპროცესო შეთანხმების სრული სისხსაჯაროობა იყო. თუმცა, რა თანხებს იხ-

დემოკრატიის შუქურა თუ უვიცრობის პროექტორი?

ტიმარი გამომძიებლამდე მიაღწევს, უკვე კარგად დაუშვავებული და გემრიელი ნაცემია. გამომძიებლის ფანტაზიაზე და მოკიდებული, რამდენად სწრაფად მიიღებს სასურველ ჩვენებას. მაგალითისთვის, „ზარმაცი გამომძიებელი“, რომელსაც ცემა ეზარება, ოჯახის წევრების შეურაცხყოფით ემუქრება.

პრაქტიკაში თუ შეგვედრით ქარხნული წესით დამზადებული წამების იარაღი?

ქარხნული წესით რაღაც არის, მაინც დამაინტერესებს „Made in Japan“ უნდა ეწეროს? ამ სისტემაში წამების იარაღად ყველაფერი გამოიყენება — დანაყბული უბრალო სანთებელიდან, რომელიც პატიმარს სხეულის სხვადასხვა ნაწილს უნდა ვენდებოდეთ, დამთავრებული „პოლის ჯოხით“. არაერთი სკანდალი მომხდარა უბრალო ბოთლის გამო, რომელიც ძალიან ხშირად გამოიყენებოდა. რა ქარხნული წარმოების იარაღი უნდა ფეხებზე სველი პირსახოცის შემოსხვევას და ზედ უბრალოდ დენის სადენების მიდებდეს.

კონკრეტულად ვის ევალება პატიმართა დამუშავება?

ესენი არიან „ბულტერების ჯიმის ძაღლები“, რომლებსაც წერიული სისტემა საერთოდ ანულირებული აქვთ. მათ ტვილის მფრინებელი არ გააჩნიათ და ვერც სხვის ტვილის ალიქავენ. ესენი გამომძიებლებსა და მაღალჩინოსნებთან დაახლოებული და ნდობით აღჭურვილი პირები არიან, რომლებიც, თვითონაც რომ აღმოჩნდნენ ბოთლზე ან ფეხებზე სველ პირსახოცზე მოხვეული, მაინც არ იტყვიან, ვისი ბრძანებით მოქმედებენ.

ესაუბრა
ნანა ლალაიშვილი

როგორი სიურპრიზი გაუკეთა 13 მარტს ამ „შუქურამ“ თავის ხალხს (ვინც ჯერ კიდევ ცოცხალია), ყველამ ვნახეთ და ვინც ბენზინგასამართ სადგურამდე ვერ მივასწარიტო რუსული აგრესიისგან გასაქცევად, სახლებში მივიღეთ მიკროთუ მაკრო ინფორმაციები.

საინტერესო სხვა რამაა. გაუნათლებელია და ორი წიგნი არ აქვს წაკითხული, ჩვენში რომ იცინო ხოლმე თქმა, სააკაშვილზე ვერ იტყვი. განათლებაც მიღებული აქვს, არცთუ უკანასკნელი ოჯახიდანაც არის და ტყვიან ხალხსაც საკმაოდ შეხვედრია (რომ არ უსმენს, ეს სხვა საკითხია). მაგრამ პერიოდულად ისეთ რაღაცებს რომ შავს, ვერანაირ ახსნას რომ ვერ მოუძებნი, გარდა...

„ქართულები იმდენად მაბარნი ხალხი მართ, კომპანიაში კი ვერ აიღო თბილისიო“, — გამოგვიცხადა ერთხელ ჰეილინგსონი უნიჭო მთამომავალმა. ვინც უცებ ვერ გაერკვა სიტუციაში — პომპეუსის დროს თბილისის ადგილას გაუვალი ტყე იყო, ხოხობი რამდენიმე საუკუნის მერე მოფრინდა.

„ჯერ კიდევ ჩვენი დიდი მეფეები — ვახტანგ გორგასალი, თამარი და დავით — ოცნებობდნენ ევროპასა და ნატოში ინტეგრაციაზე“. ამას უკვე დავაგონო შიშები. უბედური ვახტანგ გორგასალი, ადვილს წარმოსადგენია, როგორ იყდა დამწვხრებული სახით — შენგენის ვიზა არ მიმცეს ამ უნამუსოებმა...

ვინმე თუ იცოდით, რამდენი წელი ატარა მოსკოვში ევროპელები უდაბნოში, ჩათვალეთ, რომ არაფერი გციოდნიათ — ისტორიულად და საყოველთაოდ ცნობილ ვადას — 40 წელს სააკაშვილმა 15 წელი ჩამოაჭრა (ამ ნისტიც) და გვამცხო: 25 წელი ატარებდა, არც მეტი, არც ნაკლებით. ევროსაბჭოს გენერალურ ასამბლეაზე გამოხატვისას კი ამყავდა თავაწულმა განაცხადა — თურქეთი საქართველოს ისტორიული მეგობარია და პარტნიორია. ქართველებს ვინ ჩივის, ამის გაგონებისას თურქეთის დელეგაციის წევრებმაც კი სირცხვილით თავი ჩააღუნეს. გაგვიკვირდებოდა ამის მერე, თუ კაცს გრიგოლ ორბელიანი და შოთა რუსთაველი ერთმანეთში ერწყვიან...

ისე, ადამიანი ასე გავდეს ინტელექტით (თუ უინტელექტობით) თავის პატრონსა და დამამაგლებს, იშვიათია მოსაძებნია. ჯორჯ დობლიუნი საუბარს, რომლის უნივერსიტეტზე თავად ამერიკაშიც კი ლეგენდები დიდის და არცთუ მთლად დალაგებული ფსიქიკის პატრონის რეპუტაცია აქვს. არა, „ჩვენი, რა თქმა უნდა, ყველას სჯობს“, მაგრამ მაინც... ისინი გამონათქვამები სიცილით გვიგანან. **თუ სააკაშვილმა თურქებს დასდო ბრალი ჩვენს ისტორიულ მეგობრობაში, ბუმი იაპონიას გადასწავდა — უკვე საუკუნე-ნახევარი, ამერიკასა და იაპონიას ერთმანეთში ისეთი მეგობრობა და ძმობა აქვთ, აქამდე რომ არავის ჰქონიაო, — ნამოყვარულმა ჯორჯმა. როგორც ჩანს, ჰიროსიმა და ნაგასაკის თავზე ატომური ბომბებს „ცისფერი მთების“ გივი აგდებდა...**

ინც... ისინი გამონათქვამები სიცილით გვიგანან. **თუ სააკაშვილმა თურქებს დასდო ბრალი ჩვენს ისტორიულ მეგობრობაში, ბუმი იაპონიას გადასწავდა — უკვე საუკუნე-ნახევარი, ამერიკასა და იაპონიას ერთმანეთში ისეთი მეგობრობა და ძმობა აქვთ, აქამდე რომ არავის ჰქონიაო, — ნამოყვარულმა ჯორჯმა. როგორც ჩანს, ჰიროსიმა და ნაგასაკის თავზე ატომური ბომბებს „ცისფერი მთების“ გივი აგდებდა...**

2002 წელს ბრაზილიაში გაკვირვებულმა ბუმმა მთელი გულწრფელობით ჰკითხა ამ ქვეყნის პრეზიდენტს — **„უი, თქვენც გყავთ ზანგები?“** ცოტა ხანში კი კედელზე გაკრული ამ ქვეყნის რუკა დაინახა და აღტაცებულმა შესძახა — **„უყურე რამხელა ყოფილა ბრაზილია!“**

„მე ამასწინათ შევხვდი რუსეთის პრეზიდენტს. სლოვაკეთში, თუ სლოვენიაში. არ მახსოვს, ზუსტად რა ჰქვია იმ ქვეყანას, — მომაკვირვებელი გულწრფელობით განაცხადა ერთხელ ბუმმა. კიდევ ერთი „შედეგი“ კანადის პრემიერ-მინისტრ ჟან კრუტიენთან ერთად გამართულ პრესკონფერენციაზე დავიციონარე. ერთ-ერთი ჟურნალისტის კითხვას ბუმმა ასეთი პასუხი გასცა — **„მე არ გიპასუხებთ არც ინგლისურ, არც ფრანგულ და არც მექსიკურ ენაზე!“ მექსიკური ენა რომელიც უნდა იყო, საგონებელში ჩავარდნილი ვიყავი...**

სხვათაშორის, გეოგრაფიას ვინ ჩივის, შეიძლება წარმოუდგენლად მოგეჩვენოთ, მაგრამ ძირძველმა მისი საჯარო გამოსვლა მისი თანამემკვიდრე რომ მაქსიმალურად არ გაეფიქრებინოთ მისთვის გამოსვლის პარალელურად სიტყვების ტრანსკრიპციები არ მიემჯობებოდათ. გაეროს საიტის თანამშრომელთა დაუდევრობა არაფერ შუაშია) ინტერნეტში მოხვდა ბუმის გამოსვლის ტექსტი გაეროს ვებ-გვერდის ასაქმლების 62-ე სესიაზე, რომელშიც ტრანსკრიპციით იყო მოცემული სიტყვები — **„მავრიტანია“, „ფილიპინები“, „ნიმბაბუე“ და „რობერტ მუგაბე“**. როგორც ჩანს, ბუმის თანამემკვიდრე დარწმუნებული იყვნენ, რომ ნორმალურად დაწერილი ამ სიტყვებს მათი პატრონი უბრალოდ ვერ წაკითხავდა.

ცალკე საუბრის თემაა ექს-პრეზიდენტის ურთიერ-

„დემოკრატიის შუქურა“ და მისი „რუბილნიკი“ არვალაკი სტუმრად ნათლია ჯორჯთან „თეთრ სახლში“

ამის შემდეგ არც ბუმის მიერ წამოწეულ ერთ-ერთ ლოზუნგში გვეგპარება ექვი — **„ჩვენი შეგებულა ყველაზე განათლებული ამერიკელები მსოფლიოში!“** ერთხელ კი ისიც თქვა, — **„ნიგნებში ერთ-ერთი ყველაზე კარგი რამ ის არის, რომ ხანდახან მათში ნახატები გვხვდება.“**

სამართლიანობა მოითხოვს, აღინიშნოს, რომ თანამედროვე მეტყველება ცილებით მდიდარი იქნებოდა „ბუმისთვის“, ყოველი მისი საჯარო გამოსვლა მის თანამემკვიდრე რომ მაქსიმალურად არ გაეფიქრებინოთ მისთვის გამოსვლის პარალელურად სიტყვების ტრანსკრიპციები არ მიემჯობებოდათ. გაეროს საიტის თანამშრომელთა დაუდევრობა არაფერ შუაშია)

„ეჩაყი როფ არ აჩსებოდეს, მე იქ გინს უვიჩკაბოლი“, — ბანასხადა ბუმმა და... შეიჭრა

უმარტივეს წინადადებაში მან ორი შეცდომა დაუშვა — „Rarely is the questioned asked: Is our children learning?“ რაც დაახლოებით ასე შეიძლება ითარგმნოს: **„შვითადა დასმული შეიჭრა — სწავლობს თუ არა ჩვენი შვილები?“**

შემდეგ — კიდევ უკეთესი: „If you teach you child to read, he or her would be able to pass a literacy test“ ანუ, ბუმსთან თუ ვთარგმნით: **„თუ თქვენ ასწავლით თქვენს ბავშვს კითხვას, ის შეძლებს, ჩააბაროს წერაკითხვის ტესტი...“**

თობა ღმერთთან. **„ჩემი საშუალებით ღმერთი ლაპარაკობს, — მოკლედ მოჭრა 2004 წელს ბუმმა. „თემა“ მან ერთ-ერთი შემდგომი გამოსვლისას განაცხადა — „ღმერთმა მითხრა, რომ თავს დავსხმობდი, „ალ-ქიდას“ და მეც დავესხი. ასევე, წინასწარ მომცა მან ინსტრუქცია, თავს დავსხმობდი სადამს, რაც მე, ასევე, გააკეთეთ“. ერთ-ორჯო კი ბუმმა თავისი თავისა და ღმერთის შესახებ ისე ისაუბრა, კარგად შეხმატკებილბული დუეტი გვეგონებოდა: **„ღმერთს თქვენ უყვარხართ. თქვენ მეც მიყვარხართ. თქვენ შეგიძლიათ, ჩვენი — ორივეს იმედი გქონდეთ...“****

და ბოლოს, რამდენიმე ფრაზა, რომელთა კლასიციტირება ძალიან ძნელია. ეს არის სუფთა, შეურყვინელი ბუმი, რომლის ფრაზები უბრალოდ უნდა იკითხო და სიამოვნება მიიღო: **„მე ვიცი, როგორ გიჭერთ თქვენ საკუთარ ოჯახში, რომელიც თქვენთან საჭმლის შეტანა“.**

საჭირო იქნება გარკვეული დრო, რათა აღვადგინოთ ქაოსი. **„დაიძახოსოვრეთ — უნდა დაზარალებულნი ფრინველები და არა — მონადირენი“. „ჩვენი უნდა გავაცნობიეროთ, რომ ღარიბი ადამიანები ყოველთვის მკვლავლები არ არიან“. „დადგა დრო, როცა ადა მანთა მოდგმა მზის სისტემაში უნდა გავიდეს“. (უკაცრავად, აბა ახლა სად ვართ? — ავტ.)**

„ეჩაყი რომც არ არსებობდეს, მე იქ მაინც შევიჭრებოდი“. **„მე ვიცი, რომ ადამიან-**

ნებსა და თევზებს შეუძლიათ მშვიდობიანი თანაცხოვრება“.

„ჩვენი მტრები საზრიანი და მოხერხებულნი არიან. ჩვენი ასევე ვართ. ისინი გასაუმჯობესებელი ფიქრობენ ახალ-ახალ საშუალებებზე, რათა ჩვენს ქვეყანასა და ხალხს ზიანი მიადნენ. ჩვენი ასევე ვართ...“

ერთხელ ბუმმა ამერიკის სადაზერვო სამსახურების მუშაობაზე ილაპარაკა და დაახლოებით ასეთი გამოთქმა იხმარა, — **ჩვენ ძაან მაგარი დაზვერვა გყავსო. მეორე დღეს ჯეი ლენოს მოუწოვეს კომენტარმა არ დააყოვნა, — ეს პრეზიდენტის გამოსვლა იყო თუ კვტრუპის რეკლამაო?**

გვირგვინი კი იმ ისტორიას ადგას თავზე, რომელიც ბუმისა და ინგლისის დელოფლის შეხვედრისას მოხდა. 2007 წელს ბუმმა თეთრ სახლში ელისაბედი II მიიღო. **„ამერიკელი ხალხი ბედნიერია და გესალმებათ, თქვენ უდიდებულესობავ, იმ ქვეყანაში, რომელსაც თქვენ ძალიან კარგად იცნობთ. გინდა — არ გინდა, თქვენ ამერიკის 10 პრეზიდენტთან ერთად გისადილათ (უნდა მოახერხო, რომ ქალს ეს უთხრა...). თქვენ მონაწილეობდით ჩვენი ქვეყნის საიუბილეო ღონისძიებაში, რომელიც გაიმართა 17... და აი, აქ კი უკვე ბუმს სიტყვა პირზე მეხმა, დაინახა რა დედოფლის გაოგნებული სახე. და იქვე გადაასწორა — 1976 წელსო.**

მოგვიანებით ბუმმა ამ სიტუაციის შესახებ თქვა: **„მან მე ისე შემომხედა, როგორც მხოლოდ დედას შეუძლია, ბავშვს შეხედოს...“**

სალოვლო დკალი

ლემის წარმომადგენლები უარყოფდნენ საპროცესო შეთანხმების თანხების აღნიშნულ ფონდებში ჩარიცხვას და ამტკიცებდნენ, რომ ეს ფონდები საზღვარგარეთ მცხოვრები ბიზნესმენების შემოსავლებით ივსებოდა, მიუხედავად ამისა, არაერთხელ განმაურდა, რომ ბრალდებულებს თანხები სწორედ ამ ანგარიშებზე შექსქონდათ.

საპროცესო შეთანხმების „სტავკა“ 5000 ლარადან იწყება, ჯერჯერობით საზოგადოებისთვის ცნობილი „გადახდებიდან“ შევარდნაძის სიძის, ვაჩხაშაბერდიძის მიერ თავისუფლების სანაცვლოდ გადახდილი 15 მილიონი ჯერაც რეკორდია და არავის მოუხსნია. როგორც ცნობილია, არანაკლები დაუჯდა თავისუფლება იმდროინდელ რკინიგზის დეპარტამენტის შეფს — კაკო ჩხაიძეს. რეგულაციური ეფორორისა და რეპრესიების შემდეგ, ამ რეპრესიების შესახებ, მაშინდელი შს მინისტრის, ირაკლი ოქრუაშვილის დაკავებამდე მრავალმილიონიანი შენატანები სახელმწიფო ბიუჯეტს რამდენიმე წელს აღარ ჰქონია, თუმცა ნარკოტიკული დანამართისთვის, ქურდობისთვის, ყაჩაღობისა და სხვა დანაშაულებისთვის ბიუჯეტში არცთუ მცირე თანხები აკუმულირდებოდა. მეტიც, ერთხანს იმასაც ამბობდნენ, სამართალდამცვეებს საპროცესო შეთანხმებიდან სახელმწიფო პროცენტს აძლევს, რაც სერიოზული ნამახალისებელი გარემოებაა დანაშაულის „შესატანად“ თუ კრიმინალის პატიმრობიდან გასათავისუფლებლადო.

სოფო ბელაშვილი

შინ დაქოქა ტანკი?!

ერთხელ ჩვენი დროის გამოჩენილი მუსიკოსმა ვლადიმერ სპივაკოვმა რუს და ქართველ ხალხს შორის კულტურულ, ისტორიულ, უბრალოდ, ადამიანურ ურთიერთობებზე ურღვევი კავშირის შესახებ ლაპარაკისას, თავისი ტალანტის თავყანისმცემლის — ერთი ხანდაზმული ქართველის სიტყვები გაიხსენა: „ჩემო კარგო, ჩვენ ძეგლი ვართ, სახელებიც ერთნაირი გვაქვს: აი, შინ რუსულად ვლადიმერი გვიძნის, ქართულად კი — ლადო!“

„ვლადიმერი — ლადო, ივანე — ვანო, გენადი — გენო, ანტონი — ტატო“ — ამის ჩამოთვლა უსასრულოდ შეიძლება... დღითიდღე, რაც მეტად ცდილობენ, რუსეთს დაგვაშრონ, მით უფრო ნათელი ხდება, რამდენად ახლობლები ვართ!

არ ვილაპარაკებ ერთმორწმუნეობასა და მამულზე, რომელსაც ერთად ვიცავდით. ამის მაგალითებს წარსულში რა გამოგვს, ისინი ყველასთვის ცნობილია. დღესაც კი, მიუხედავად რუსულ-ქართული ურთიერთობების უპრეცედენტოდ ტრაგიკული მდგომარეობისა, საერთო მანძიკ ბევრი გვაქვს.

მაგალითად, ახლახან შევცადე, ანალოგი მომეძებნა ოდინდელი რუსული კითხვებისათვის: „შინ არის ღამნაშავე?“ და „რა ვიღონო?“ („Что делать?“ „Кто виноват?“) და წარმოიდგინეთ, მამონტე მივაგვინი, თუმცა ერთობ სატირულად კი უღერს:

„შინ არის ღამნაშავე?“ დღეს საქართველოში უღერს, როგორც „შინ დაქოქა ტანკი?“

„შინ დაქოქა ტანკი?“ — ეკითხებოდა განრისხებული პრეზიდენტი სააკაშვილი 2009 წლის 6 მაისს მუხროვანის ბაზაზე მომხდარი „ამბოხის“ მონაწილე სამხედროებს. დაშინებული კარგად იქცა, ჩვენში ტრადიციად იქცა — „დაბალი ღობე“ ხომ უნდა ვიპოვოთ, რათა ყველა წარუმატებლობა მას გადავაბრალლოთ?! სავესებო გამართ-

დალ-მემამულეთა ობივაცი-ლური არსებობა.

ახლა კი დღევანდელ საქართველოს გადახედეთ — არაფერს გეუბნებათ ყოველ ფეხის ნაბიჯზე გაჩენილი რესტორნები, ღამის კლუბები და ბარები ქარხნების, ფაბრიკების არარსებობისა და უმუშევრობის პირობებში?!

ამასთან, მათი რაოდენობა ყოველდღიურად იზრდება, რაც გასაკვირი არაა — საქართველოში ეს ერთ-ერთი ყველაზე მომგებანი ბიზნესია! მაგრამ განა საქართველოს მოსახლეობის უმრავლესობას შეუძლია საკუთარ თავს ამ დაწესებულებებში სტუმრობის ფუფუნების უფლება მისცეს? განა მასწავლებლის, ექიმის, მუშის ხელფასი, პენსია ან ლტოლვილის შემწეობა იძლევა ამის საშუალებას თვეში ერთხელ მაინც?!

მამ, რით განსხვავდება მათ მუდმივი კლიენტთა — ხელისუფალი, მათი შვილებისა და ახლობლების — მენტალიტეტი ჭავჭავაძის მიერ აღწერილი ფეოდალ-მემამულეების მენტალიტეტიდან?!

აი, ასეთი ანალოგიები და მებდა. დაე, მკითხველმა მათი პატიოს ჩემი ცრემლიანი იუმორი... და სხვა როგორი იუმორის გამოწვევა შეუძლიათ ჩვენს პოლიტიკოსებს, რომლებიც უნინ ვერავითარ კავშირს ვერ ხედავდნენ საქართველოსა და რუსეთს შორის და „მთელი გზა“ გვიჩიჩინებდნენ, რომ ჩვენ, ქართველები, თურმე უძველესი ევროპელი ვყოფილვართ და რომ აშშ-ის სამი ასოა, რომლითაც ქართული ანბანი იწყება. დღეს კი უცებ „გონება გაუნათდათ“?!

აი, ორი მაგალითი არცთუ შორეული წარსულიდან:

მაგალითი №1
2008 წლის 9 თებერვალი, ფრაგმენტი საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარის — ნინო ბურჯანაძის ინტერვიუდან (სპეციალურად РИА „Новости“- სთვის“).

კითხვა: საქართველო-რუსეთის სახელმწიფო ურთიერთობები ბოლო წლებში უარესდება. თქვენი აზრით, რაშია დამნაშავე რუსეთი და რაში — საქართველო?
ბ.ბ.: — ყველაზე დიდი პრობლემა აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის პრობლემაა, რომელიც „საჯილდო ქვას“ წარმოადგენს რუსულ-ქართულ ურთიერთობებში... სანამ რუსეთი რეალური შუამდგომლის პოზიტიურ როლს არ ითამაშებს, რაიმე ძვრებზე ლაპარაკი ძალიან ძნელია... რუსეთი ცდილობს კოსოვოს ინციდენტის გამოყენებას და არ აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის სიტუაციას ადარებს: „თუკი ეს შეიძლება კოსოვოსთვის, რატომ არ შეიძლება აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთისთვის?!“ — რუსეთის გარკვეულ წრეებში თავი არ შეიკავებს აფხაზეთი და სამხრეთოსური კარტის „გათამაშებისგან“, თუმცა რუსეთის მხარეს ჩინებულად ესმის კოსოვოსა და აფხაზეთს სამხრეთ ოსეთს შორის განსხვავება, ასევე ის, თუ რა უარყოფითი შედეგების მოტანა შეუძლია ამას თავად რუსეთისათვის, იქ ჯაჭვური რეაქციის გამოწვევით. საქართველო აუცილებლად გახდება ნატოს წევრი, რადგან მიგვანია, რომ ეს ორგანიზაცია წევრი-ქვეყნების არა მარტო უსაფრთხოებას, არამედ მათ დემოკრატიულ განვითარებას უწყობს ხელს: ჩრდილო-

ატლანტიკურ ალიანსში შედიან ქვეყნები, რომლებიც განვითარების დემოკრატიულ პრინციპებს სცემენ პატივს!

კითხვა: — 2001 წლის ნოემბერში, როცა პირველად აგირჩიეს საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარედ, სხდომის დასრულებისას თქვენ ბლიც-ინტერვიუში შემდეგი სიტყვები წარმოთქვი: „რუსეთი და საქართველო აუცილებლად უნდა მეგობრობდნენ, მე ვიცნობ და ძალიან მიყვარს მოსკოვი!“ შეგიძლიათ ეს ფრაზა დღესაც გაიმეოროთ? დღესაც გიყვართ მოსკოვი?
ბ.ბ.: — დიახ, რუსეთისა და საქართველოს მეგობრობის შესახებ იმავე სიტყვების გამეორება შემიძლია. სიამოვნებით შევუწყობ ხელს ჩვენი ურთიერთობების დარეგულირებას — ეს არა მარტო ემოციურად, არამედ პრაგმატულადაც მნიშვნელოვანია ჩვენი ქვეყნისა და რუსეთისთვის... ძალიან მიყვარდა და უნინ დიდი სიხარულით ჩამოვდივარ მოსკოვში, თუმცა არც ისე დიდი ხნის წინათ, როცა მოსკოვის ქუჩებში მივაბიჯებდი, შეგრძნება მქონდა, თითქმის მტრის სახელმწიფოში ვიყოფივარ! ეს შეგრძნება ძალიან მტკივნეული იყო — ამის შესახებ ერთ რუს პოლიტიკოსსაც ვუთხარი (სამწუხაროდ, ერთ-ერთს იმ მცირეთაგან, ვინც გულწრფელად ცდილობს რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობებში გარკვეულ ურთიერთობებში გაკვირვებას)... მოდი, ასე ვთქვათ: მტრები არ ვართ, მაგრამ არც მეგობრები ვართ! მაგრამ რუსეთში, მოსკოვში თავს კომფორტულად ვერ ვგრძნობ მანამ, სანამ ჩემი ქვეყნისთვის ურთულესი საკითხები არ გადაიჭრება, სანამ რუსეთი, რომელსაც შეეძლო, ხელი შეეწყოს აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის პრობლემის დარეგულირებისთვის, არაფერს, ან და პირიქით — საპირისპიროს აკეთებს... მინდა

მოკლად

ჩინეთი მილიარდებს არიგებს

ჩინეთის სახელმწიფო მეთაურის მოადგილე სი ცზინპინი ბელორუსის პრეზიდენტ ალექსანდრე ლუკაშენკოს შეხვდა და შელაპარაკდა პირობებით მილიარდობა კრედიტს დაპირდა. გარდა ამისა, 8,8 მილიარდ დოლარს უსასრულოდ აძლევს და 3,4 მილიარდი დოლარის კონტრაქტებს უფორმებს. მანამდე მილიარდობა კრედიტი ერგო მოლდავეთს, რუსულ კომპანიებს კი ნავთობის მინოდების გარანტიის სანაცვლოდ 30 მილიარდი მისცა. ბელორუსში ჩინეთის მთავარ ინტერესს სამხედრო სფეროში თანამშრომლობა წარმოადგენს.

გადავჩიოთ

1990-91 წ.წ. უზენაესი საბჭოს დეპუტატები, როგორც იქნა, აღმოფხვრდნენ; იმ ოპოზიციონერთა შესაჩერებლად, რომლებიც კრემლთან „ამკარად და დაუფარავად“ შეუდგნენ დილოგს, რითაც „საქართველოს სახელმწიფოებრიობას სერიოზულ საფრთხეს უქმნიან როგორც ახლო, ისე შორეულ პერსპექტივაში“, მედია თუმშალიშვილმა, რევაზ ბოჭორიშვილმა, ვიქტორ დომუხოვსკიმ, დოდონა კიზირიამ, ირაკლი ხიზანიშვილმა, ჩარლზ ჩხოტუამ, მაია სიმონიამ და რენო სირაძემ დაარსეს პოლიტიკური გაერთიანება „ქართია 2010“. ასე რომ, გადავჩიოთ.

„ნაბუკო“ ჭირი მოგვჩაბა

ჩვენი ეკონომიკის აყვავებისა და გაფორმების უდიდესმა იმედმა, რომელიც, კარგა ხანია, სულს დაფავს, საბოლოოდ მოგვჩაბა ჭირი. ენერჯეტიკის საკითხების ევროკომისარმა გიუნტერ ოტინგერმა გვანარა, რომ „ნაბუკო“ ექსპლოატაციაში დაგეგმილზე ოთხი წლით გვიან შევა. „ექსპლოატაციაში შესვლა“ იმ მშენებლობის დასრულებას ნიშნავს, წელსაც რომ ვერ იწყებენ, თორემ ამ მიღში გაზი ვინ უნდა გაუშვას, ევც მხოლოდ ღმერთმა უწყის. არც ღირს თავის მტრეყვად, ოთხ წელიწადში ან ვირი მოკვდება, ან ვირის პატრონი.

სოტას ჩუსაგას ვაჭვევით

სოფლის მეურნეობის მინისტრი ბაკურ კვეციანი იმერელ ფერმერებს შეხვდა და დაპირდა, თუ სავაჭრო ურთიერთობას აღვადგენთ, მწვანის რუსულ ბაზარზეც გაგაციდინებთო. თურმე რუსეთს ამის სურვილი და მოთხოვნა არ აქვს, მაგრამ ჩვენთვის რუსული ბაზარი რა დიდი ბედენაა, ერთ-ერთი თუ იქნება, კიდევ შო, ერთადერთობას და ძირითადობას კი ნამდვილად ვერ დავეპირდებით. და საერთოდ, ვერ ვეროპა უნდა გამოვძლიოთ მწვანით და მერე, თუ რამე გადავჩაბო, ცოტას რუსეთსაც ვაჭვევთ.

ნაბო თალიბებს გადაეფარა

რუსეთმა ავღანეთში ოპოზიციის ყაყაროს შამაქინიკატების საშუალებით განადგურების ნიშნად დაწამა წამოაყენა, მაგრამ ნატომ ბრძანა — არაო. მოტივი მომაკდინებელია: ნატოს ოფიციალურმა წარმომადგენელმა ჯეიმს აპატორიამ თქვა, „თალიბანს“ ოპოზიციის იმხელა მარაგი აქვს, ეს მოსავალი გინდ მიეცი და გინდ წააროვი, არ დატყობაო. ჰოდა, ისე გამოვიდა — ბარემ მივცეთ, ავღანელებს მაინც არ მოვიმდურებთ, ამით ჭამენ პურსო. მერე რუსეთს მიუბრუნდა — ნარკოტიკებს ჩვენ მივხედავთ და თქვენ თალიბებთან ბრძოლაში დაგვეხმარეთო.

ტიტუზის ტირის

ათი წლის წინათ ჯორჯ სოროსი მსოფლიოს გასაგონად ტრაბახობდა თავისი მილიარდებით ნაყიდი „ვარდების რევოლუციის“ გამარჯვებით საქართველოში და აღმოსავლეთის კენ მიმართულად „დემოკრატიული მსოფლიოს“ შესაქმნელ „ფერთა გამას“, რომელიც, კაცმა რომ თქვას, ხელმოცარულთა ერთფეროვნებად ჩამოყალიბდა ბოლოს. აბა, სხვა რა გამოდენებოდა პრიმიტიული სცენარის ტირაფირებული უნიჭობიდან? ნაყიდი რევოლუცია.

იმედი ვიქონიო, რომ რუსეთში არჩევნების შემდეგ, რომლებსაც საექციფიკური ხასიათი აქვს, ხელი-სუფლებების შემცვლის შემდეგ შესაძლებელი იქნება კურსის შეცვლა, მით უმეტეს, რომ ჩვენმა პრეზიდენტმა თავად წამოაყენა წინადადება, აქტიურად და რეალურად ვიმუშაოთ ჩვენი ურთიერთობების გაუმჯობესებაზე.

საინტერესოა, რომ ზოგჯერ ბრძანებას თავს ძალბატონი ბურჟუაზია მოსკოვში აბანინანდელი ვიზიტისას — რომელიც კვლავ მტრის სახელმწიფოში? კომფორტულად ბრძანებას თავს პრეზიდენტი-მინისტრ პრეზიდენტი-სახელმწიფოებსაც — იმ მთავრობის მეთაურთან, რომელიც 2 წლის წინათ დანტროვანული მოთხოვნებით დაადასტურებდა და რომლის ნახვლასაც, პრეზიდენტი სააკაშვილთან ერთად, რუსეთთან ურთიერთობის გაუმჯობესების იმედი უკავშირებდა? საქართველო აუცილებლად განაგრძობს ნატოს წევრობის და დასაცავს წინააღმდეგობის პოლიტიკას?

მთავარი თემა
2008 წლის 18 მარტი, ფრაგმენტი „ხალხის პარტიის“ თავმჯდომარე კობა დავითაშვილის ინტერვიუდან (საქციალურად РИА „Новости“-სთვის).

კითხვა:
— ხომ არ ფიქრობთ, რომ რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობებში არსებული ნეგატივის მთავარი მიზეზი სწორედ ამ არ აღიარებული რესპუბლიკებისადმი განსხვავებულ მიდგომებშია?

პ.დ.: — ეს არა მარტო პოლიტიკის, არამედ მეტალიტეტის სფეროსაც ეხება: ქართველების ცნობიერებაში აფხაზეთის და სამხრეთ ოსეთის საქართველოს განუყოფელი ნაწილია, რომლის ტერიტორიულ მთლიანობასაც, სხვათაშორის, ყოველთვის ოფიციალურად აღიარებს რუსეთიც. სინამდვილეში კი სხვაგვარად ხდება: საკმარისია ითქვას, რომ რუსეთის დედაში არა ერთხელ განიხილეს რუსეთის ფედერაციისთვის აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის მიერთების საკითხი... მიუხედავად იმისა, რომ სააკაშვილის აშკარა ოპონენტი ვარ, რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობების გაუმჯობესებაში მართლმას ვერ დავადასტურებ. აი, ნახათ, სააკაშვილი სულ მალე აღარ იქნება ხელი-სუფლებებში, მაგრამ პრობლემა უნდად იარსებებდეს... რუსეთმა უნდა შეასრულოს ის სამშვიდობო როლი, რომელიც ოფიციალურად იტვირთა მსოფლიო თანამეგობრობის წინაშე... თუ

რუსეთი რეალურად მოისურვებს ამ კონფლიქტების გადაჭრას, მაშინ საქართველოს სახით ის მეგობარს შეიძენს.

კითხვა:
— როგორ წარმოგიდგინეთ ეს მეგობრობა იმის გათვალისწინებით, რომ საქართველოს ნატოში გაწევრება და ამ ორგანიზაციის წევრობით თავისი ტერიტორიული ერთიანობის პრობლემის გადაჭრა სურს?

პ.დ.: — ვფიქრობ, რუსეთი თვითონ უბიძგებს საქართველოს ნატოსკენ: როცა რუსი პოლიტიკოსები ტელევიზიის მუშევრობით წამაძლავდებიან, რომ კოსოვოს დამოუკიდებლობის აღიარების შემდეგ აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის აღიარებისა და რუსეთისთვის მის მისაერთებლად საჭირო ყველა აუცილებელ პროცედურას დაიწყებენ, საქართველოს უფლება აქვს, უფრო ძლიერი მფარველები მოძებნოს, რათა თავი დაიცვას შესაძლო აგრესიისგან.

კითხვა:
— დავუშვათ, რუსეთმა თავისი პოლიტიკა შეცვალა არ აღიარებული რესპუბლიკების მიმართ. ასეთ შემთხვევაში გამოუცხადებს თუ არა საქართველო მსოფლიო თანამეგობრობას, რომ უარს ამბობს ნატოზე და, ვთქვათ, ნეიტრალური სახელმწიფო ხდება?

პ.დ.: — ნეიტრალიტეტის პოლიტიკაზე გადასასვლელად წლები კი არა, ათწლეულებია საჭირო... დღეს საქართველოს მხრიდან ასეთი კომპრომისი — ნატოში შესვლაზე უარის თქმა უშუალებელია. ერთმანეთი არ უნდა მოვატყუოთ: ეს ხომ ქართველი ხალხის გადარჩევითი საკითხია, რადგან ნატოში შესვლას რეფერენდუმზე ხმა მისცა მოსახლეობის 2/3-ზე მეტმა.

ახლა კი — ამონარიდი ბატონი დავითაშვილის ინტერვიუდან, რომელიც მან საინფორმაციო სააგენტო „GHN“-ს მისცა 2010 წლის 26 იანვარს: „**აუცილებლობის შემთხვევაში საქართველო შეზღავანებულია, ნეიტრალიტეტი შეინარჩუნოს... ჩვენ ნატოზე მიჯაჭვული არ ვართ. იმ შემთხვევაში, თუ საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა აღდგება, ნეიტრალიტეტი თანახმა ვართ.**“

**და ეს ყველაფერი უნდა „მჭამოთ“, ბატონებო?! არა, გმადლობთ, ამას ისევ ჩიხირთმა თუ ბოზაში სჯობს!... რა თქმა უნდა, „ნაპირტილი“-ც შეიძლება: გონების განათება და გამოსწორება არასდროს არის გვიან. მაგრამ დასაწყისისთვის, დაე, საჯაროდ მოინანიონ და დედა დაიფიცონ, როგორც ეს მათმა მეგობარმა — ცნობილმა პირფერმა და ფარისეველმა ეროსი კინზარიშვილმა მოიმოქმედა! მაშინ შეიძლება დავიჯეროთ კიდევ...
არჩილ იმერაძე**

უნიჭობა ბევრი ავციტანია, ამხვეც არ მოვიკლავდით თავს, ქვეყანა რომ არ აენეხა და არ აერია.

თითქოს, რა საერთო უნდა ჰქონდეს საქართველოს „ვარდების რევოლუციის“ ყირგისტის „ტიტუზის რევოლუციის“? ანალიტიკოსების დასკვნებს თუ ვენდობით, ორივე გადატრიალების მომზადების, რელიზაციის პროცესი და, განსაკუთრებით, შედეგები ერთ თარგზეა გამოჭრილი.

ორივე ეს „რევოლუცია“ იმთავითვე გათქმებული იქნა, როგორც ქუმარტი დემოკრატიისკენ და ნანატრი თავისუფლებისკენ გადადგმული გადაწყვეტი ნაბიჯი, ხალხის ბედნიერი და შეძლებული ცხოვრების გზის დასაწყისი.

საქართველოში რაც მივიღეთ, ჩვენი მკითხველისთვის კარგადან ცნობილი, რადგან თითოეული ჩვენთვის ცხოვრებაზეა გადავლილი.

ერთი ასეთი შემთავაზება მაქვს: ამ პრობლემაში უკეთესი გზა რევოლუციის მკითხველს ვინცე თანაგტორად უცხოელი ექსპერტების დასკვნებსა და ციტატებს სავაზეთო პუბლიკაციებიდან მე მოგანვადით, ქართული პარალელები ერთობლივად მივუსადაგოთ.

პირველი თემა: ანეყო და წარსული.

პოლიტოლოგები მიიჩნევენ, რომ „ტიტუზის რევოლუციის“ შემდეგ მოსული პრეზიდენტი — ყურმანბეგ ბაკიევის მმართველობაში „ავტორიტარული“ ხარისხით, უფრო მარტივად რომ ეთქვათ, სისასტიკით, გადააჭარბა ასკარ აკაევის რეჟიმს, რომელიც ამ რევოლუციამ დაამხო... ქვეყანაში მოქმედებენ ერთგვარი „სიკვდილის ესკადრონი“ („ზონდერბრიგადები“? — ა.ს.), რომლებიც ფარულად და, ამასთან, აშკარა ცინიზმით უსწორდებიან და გზიდან იცილებენ მონინაღმდეგებს, ბიზნესკონკურენტებს, უწინაღობებს, ოპოზიციონერებს და ჩვეულებრივ უკმაყოფილო ადამიანებს.

ხომ ამჩნევთ გარკვეულ პარალელებს? ავანანათ დმერთმა! ბარემ იმასაც გეტყვით, თუ დამეთანხმებით, რომ არსებული ყოფილთან შედარებაშიც გვაქვს რაღაც საერთო ყირგისტთან, რომელიც ბიძი, ჩვენი არ იყოს, იმედგაცრუებულნი შეხვდნენ „ტიტუზის“ მეხუთე წლისთავს.

ხოლო თუ ამ წინადადებასაც წაიკითხავთ — სისასტიკით და ნეგატივობით „ახლანდელმა რეჟიმმა გადააჭარბა წინაპორებელს“ —

ქუმარტიად ქართული აზროვნების ორიგინალზე იგრძნობოთ თავს. და ეს შთაბეჭდილება რომ განგიტყვიდეთ, კიდევ ერთ ციტატას მოვამზავებთ: „ასკარ აკაევის რეჟიმის ავტორიტარული ხარისხი კორუმპირებულობის მიუხედავად, იგი ყველაზე უფრო ლიბერალური იყო ცენტრალურ აზიაში“.

ისევე, როგორც შევარდნადის პერიოდის საქართველო — სამხრეთ კავკასიაში.

საქართველოში და მის კვალზე ყირგისტში ხელი-სუფლების რეაქცია ოპოზიციონერების გამოსვლებზე, მაშინაც კი, როცა ამ გამოსვლებზე შემოეცალათ ხავერდოვნება, არ იყო ზედმეტად სასტიკი. პრეზიდენტმა აკაევა, ისევე, როგორც მანამდე ელფარდ შევარდნაზე, სისხლისღვრით ძალადულების შენარჩუნებას თანამდებობის მშვიდობიანად დატოვებად ამჯობინა. თუმცა გათხოვნი იყო განსხვავება — აკაევის პრეზიდენტობიდან წასვლა გაქცევასავე იყო, ერთგვარად ისტერიკულიც — ეძებეს და ვერსად ჰპოვეს. მოსკოვს შეაფარა თავი.

შევარდნაძე ყველას დასახნებდა „სახლში წავიდა“. შემდეგ: კრიმინალური თემა.

„დღეს უკვე ცნობილია, — ნერვო უცხოელი ავტორები, — რომ იმ პერიოდში პოლიტიკაში ენერგიულად ჩაებნენ კრიმინალური ელემენტები“. ასახელებენ ქურდული სამყაროს ავტორიტეტებს ბაიამან ერკინბაევის, შირგალბეკ სურბალდის და რისპეკ აკმატბაევის, რომლებიც შემდეგ დაპუტატებიც კი გახდნენ.

ამგვარი „გზიდან გადახვევები“ არც საქართველოში მომხდარი სახელმწიფო გადატრიალებისთვის იყო უცხო. წვრილფეხობას თავი რომ დავებოთ, მარტო ტაროლი ონიანის დასახელება იქნება საკმარისი იმის დასამტკიცებლად, რომ ჰაერზე არ ვლაპარაკობ.

ტაროლი ონიანი მოსკოვში გასამართლდება, ყირგისტი ფიგურანტი კი — აქ დასახელებული — დაიღუპნენ გაურკვეველ, მაგრამ აშკარად „დაკვილი“ სიტუაციაში.

ამან და კიდევ ბევრმა სხვა ნიუნსმა აიძულა „ტიტუზის რევოლუციის“ ერთ-ერთი ლიდერი, ექსტენპროკურორი, ექსდეპუტატი და მოქმედი ოპოზიციონერი ანიმბეკ ბექნაზაროვი განეცხადებინა: „დღეს მრცხვენია, ვთქვა, რომ რევოლუციონერები ვართ“. 24 მარტს, რასაკვირველია, იყო სახალხო რევოლუცია, მაგრამ სამი დღის შემდეგ ყველაფერი სრული-

ად არარევოლუციური გზით განვიტარდა“.

დღეს საქართველოშიც სულ უფრო ხმამაღლა ლაპარაკობენ არა რევოლუციაზე, არამედ ნოემბრის სახელმწიფო გადატრიალებაზე.

ამ გადატრიალების სათავეში „ტიტუზის რეჟიმი“ იდგა — ნინო ბურჯანაძე, მიხეილ სააკაშვილი, ზურაბ ჟვანია, მსგავსი „კავშირი გულთა შორის“ იყო ყირგისტშიც — როზა ოთუნბაევა, აზიმ-ბეკ ბექნაზაროვი, ბაიამან ერკინბაევი. სამივენი ერთ პერიოდში ბაკიევის თანამოაზრენი და თანამებრძოლი. მათგან ორი სახელმწიფოს მართვის სადავეებს ჩამოაცილეს და ისინიც ოპოზიციაში გადაბარგდნენ, ხოლო მესამე — ბაიამან ერკინბაევი 2005 წლის 22 ექტემბერს მოკლეს.

ყველაფერი ისე მოხდა, როგორც საქართველოში, მხოლოდ ნიუანსური განსხვავებით.

თქვენ, რა თქმა უნდა, გაიხსენებ ზურაბ ჟვანიას გარდაცვალებას, რისი მიზეზიც დღემდე დაუდგენელია. ან — არ გვეუბნებიან.

საქართველოში, ისევე, როგორც ყირგისტში, სულ უფრო ხშირად სისხლის სამართლებრივ დანაშაულში ბრალს სდებენ იმ პოლიტიკოსებსა და საზოგადო მოღვაწეებს, ვინც არ იზიარებს ხელისუფლების პოზიციას, საკუთარი შეხედულება აქვს მთელ რიგ საკვანძო საკითხებზე. ფრიად რეზონანსული იყო „ტიტუზის რევოლუციის“ გმირის, ბაკიევის უახლოესი თანამებრძოლისა და თავდაცვის ყოფილი მინისტრის ისმაილ ისაკოვის საქმე, რომელიც ოპოზიციაში გადავიდა.

მას ბრალად დასდეს სახსნეულობის მითვისება, სამხედრო ტექნიკის განთავსება და ა.შ. და 2010 წლის 10 იანვარს 8 წლით პატიმრობა მიუსაჯეს.

პარალელი — ოქრუაშვილის ისტორია საქართველოში. მცირე განსხვავებით, მაგრამ პრინციპულად ერთი ერთზეა გამეორებული.

ყირგისტში გაიმართა ორიგინალური საპარლამენტო არჩევნები, სადაც გამარჯვება (71 მანდატი 90-დან) მოიპოვა პრეზიდენტის პარტიამ.

როგორც საქართველოში. საერთაშორისო უფლება-დამცავი ორგანიზაციები და უწინაღობითა გაერთიანებები, მათ შორის, Human Rights Watch, Freedom House და უწინაღობითა დაცვის კომიტეტი (Committee to Protect Journalists) აღნიშნავენ, რომ წინა რე-

ჟიმის დაშლის შემდეგ უფრო სასტიკი რეჟიმი ჩამოყალიბდა ყირგისტიში. იგივე Human Rights Watch-ი შარშანდელ მოხსენებაში ზუსტად ამასვე წერდა საქართველოში არსებულ მდგომარეობაზე.

საზგასახმელია, რომ ყირგისტიის, ისევე, როგორც საქართველოს მასმედია, მეზობელი ქვეყნების მასმედისგან ტრადიციულად უფრო მეტი თავისუფლებით გამოირჩეოდა.

მართალია, საქართველოში, ყირგისტიის მსგავსად, ჯერ არ დაუპატრონებიათ უწინაღობისკენ, როგორც ეს ბიშკეკში მოხდა 15 მარტს (დააპატიმრეს გაზეთი „ფორუმის“ მთელი ტირაჟი და ამ გამოცემის 6 უწინაღობისტი), მაგრამ 2 ქართველი უწინაღობისტი — ვახტანგ კომანიძე და ბონდო ქურდაძე სულ ახლახან იძულებული გახდნენ, თავშესაფარი საზღვარგარეთ ეძებათ.

საქართველოში და ყირგისტშიც (2008 წლის აგვისტოში) შესწორებები შეიტანეს პოლიტიკური მანიფესტაციების გამართვის ნესებში მათი გამკაცრების მიზნით. ჩვენთანაც იგივე გაკეთდა მარშანს.

საქართველოში, ისევე, როგორც ყირგისტში, სამხრეთიდან არჩევნების დროს ოპოზიციამ ვერ შეძლო გაერთიანება — ერთიანი ლიდერის წამოყენება და მისი გამარჯვებისთვის დარახება.

ამით ბაკიევა, ისევე, როგორც სააკაშვილმა შეძლო შთაბეჭდილების შექმნა, რომ იგი აკონტროლებს სიტუაციას და არავითარი საპროტესტო მიტინგების შიში არ აქვს.

დაუმატეთ ამას მორალური ხმები, რომ ისევე, როგორც ბაკიევის, მიხეილ სააკაშვილის რეალურ შემცველებელს ოპოზიციამ ვერ შეძლო გაერთიანება — ერთიანი ლიდერის წამოყენება და მისი გამარჯვებისთვის დარახება.

ყირგისტში გაიმართა ორიგინალური საპარლამენტო არჩევნები, სადაც გამარჯვება (71 მანდატი 90-დან) მოიპოვა პრეზიდენტის პარტიამ.

როგორც საქართველოში. საერთაშორისო უფლება-დამცავი ორგანიზაციები და უწინაღობითა გაერთიანებები, მათ შორის, Human Rights Watch, Freedom House და უწინაღობითა დაცვის კომიტეტი (Committee to Protect Journalists) აღნიშნავენ, რომ წინა რე-

ნოღაიდელის არაუღლი კოზპასი და პოლიტხანსარობა ქართულ ოპოზიციას

გარდა იმისა, რომ საქართველოში პოლიტიკური მეთამორფოზები მოდურია, კარგად აპრობირებული მეთოდიცაა. მას შემდეგ, რაც პოლიტიკოსები ხელისუფლებაში საკუთარ შესაძლებლობებს ამოწურავენ, ოპოზიციასში ცდილობენ პოლიტიკურ რეაბილიტაციას; ცდილობენ, რაც შეიძლება უცოდველები გამოჩნდნენ საზოგადოების წინაშე. ამის საუკეთესო მაგალითი შარშანდელი გაზაფხულის საპროტესტო აქციები იყო.

2009 წლის 9 აპრილის ორგანიზაციის თოთხმეტამდე პოლიტიკური პარტია გვერდგერდ დგომასა და ერთმანეთისთვის ძველი ცოდვების მოკითხვას მანამ არ აპირებდა, სანამ სააკაშვილს „სახლში არ გაუშვებდა“. „ვაპირებთ მანამდე ვიდგეთ ერთად და ერთმანეთის გვერდებზე, სანამ ვიდგამდელი არჩევნები არ დაინიშნება, შემდეგ კი ვაფიქსირებთ იმ კითხვებსა და ბრალდებებს, რაც ერთმანეთისთვის გვაქვს“, — აცხადებდნენ „რადიკალები“ შარშან გაზაფხულზე, 9 აპრილიდან ხუთი დღით ადრე.

ანება ქვეყანას სასიკეთოს არაფერს მოუტანს. ადრე კი ნოღაიდელის დამოკიდებულება ამგვარი იყო: „საქართველოს მთავრობამ ინტენსიურად უნდა იმუშაოს ნატოსთან დიალოგის ფარგლებში რეფორმების გასატარებლად. საქართველო, რაც შეიძლება მალე, უნდა გახდეს ნატოს წევრი, რაც საშუალებასაც მოგვცემს და გარანტიებსაც უსაფრთხო გარემოში საცხოვრებლად“.

აუცილებლად დაამხობდა, თუნდაც ამისთვის რუსული ტანკების გამოყენება დასჭირვებოდა. ეს არის, როგორც ჩანს, უკომპრომისო მოლაპარაკების გამართვა ქვეყნის ინტერესების სასარგებლოდ, როცა მისი მოსკოვური ვიზიტები მხოლოდ ერთ მიზანს — სააკაშვილის რეჟიმის შეცვლას ემსახურება.

ლაიდელის ქონება 75 მილიონი დოლარია, რაც ნოღაიდელმა პრემიერ-მინისტრობის დროს დააგროვა. ექსპრემიერი ხშირად აკრიტიკებს ხელისუფლებას ძალადობისათვის. არადა, ყველას კარგად ახსოვს, თავად როგორ გადაუხადა მადლობა ვანო მერაბიშვილს რუსთაველის გამზირზე შეკრებილი მომიტინგეების დარბევისათვის, სადაც სპორტსმენები და ოპოზიციის წარმომადგენლები ჭიდაობის ფედერაციის ვიცე-პრეზიდენტისა და ძიუდოსისტის დაკავებას აპროტესტებდნენ.

მაგრამ არავის არაფერი მოჰკითხეს, ისე მიუტყვეს შეცოდებები, უწინარეს ყოვლისა, წინო ბურჯანაძესა და ზურაბ ნოღაიდელს.

ახლა კი თავად ნოღაიდელის განცხადებებს გადავხედოთ და ვნახოთ, რამდენად ესადაგება მისი პოზიცია დღევანდელ რეალობას.

ხელისუფლების ჩინოვნიკების მისამართით ხშირად ისმის ყოფილი პრემიერის ბრალდებები, რომ ისინი სახელმწიფოს ფულს პარავენ და საკუთარ სახელისუფლო გავერტნას თავიანთი ბიზნესინტერესების სასარგებლოდ იყენებენ. მათ სათავეში, როგორც ცნობილია, ზურაბ ნოღაიდელი უდგას.

„ზურაბ ნოღაიდელი: „ყველა, ვინც კანონს დაარღვევს, პასუხი უნდა აგოს. მნიშვნელობა არ აქვს, იქნება ეს პოლიტიკოსი, სპორტსმენი თუ ა.შ. არ შეიძლება ხელისუფლებასთან უღტიმამტემების ერთი საუბარი. ჩვენ გადაწყვეტილებას შანტაჟის ქვეშ არ მივიღებთ“.

ზურაბ ნოღაიდელი სხვანაირად აჭიკჭიკდა რუსეთის თემაზე, ეკონომიკურ ჩავარდნასა და ბიზნესტერორზე. არადა, ეს ის ზურაბ ნოღაიდელია, რომლისთვისაც ცოცხალი ნინო ნატოსი შესვლა პრიორიტეტი იყო, ხოლო რუსეთი დაუძინებელ მტრად ესახებოდა.

2009 წელს ზურაბ ნოღაიდელმა განაცხადა: „ჩვენ ხელისუფლებაში მოსვლის პირველივე დღიდან ყოველგვარი ნინაპირობების გარეშე დავინწყებთ რუსეთთან მოლაპარაკებებს. ბუნებრივია, ეს სახელმწიფოს ინტერესების ხარჯზე არ მოხდება. თავი არავის უნდა მოატყუებინო, ჩვენი პოლიტიკა შეურაცხყოფის მიყენება და ქედის მოხრა არ იქნება. დასაბამი აღარაფერი გვაქვს“.

ყველამ კარგად იცის ისიც, თუ როგორ აგროვებდა ფულს ნოღაიდელი სახაზინო ვალდებულებების გაყიდვით და ამაში როგორ უწყობდა ხელს მას „ეროვნული ბანკი“. შევარდნადის მთავრობის ფინანსთა მინისტრობიდან მოყოლებული, ზურაბ ნოღაიდელი საფინანსო სისტემაში ყოველთვის სერიოზულ ბერკეტებს ფლობდა და დღეს არავის უკვირს, საიდან აქვს ფული. ნოღაიდელი წილში ეჯდა „ენერჯო-პრო-ჯორჯიას“ და თითოეული მოქალაქისგან გაღებული ფული (ელექტროენერჯის საფასურის სახით) მის ჯიბეში მიედინებოდა. ზურაბ ნო-

ლაიდელის კანცელარიის მეთერთმეტე სართულიდან როგორი დატვირთვა უპასუხებდა ნოღაიდელი პარლამენტის შენობის წინ შეკრებილ გამომოვარებებს, რომლებიც სალარო აპარატების დადგმას აპროტესტებდნენ.

რუსეთის ხელისუფლებასთან ესოდენ დაახლოებული ნოღაიდელისთვის პროდასავლური კურსი მომხიბველი აღარ არის. მისთვის უფრო საინტერესო პრორუსული კურსით სვლაა და თვლის, რომ საქართველოს ნატოში გაწევრი-

ნოღაიდელმა რუსეთთან მოლაპარაკება მანამდე დაიწყო, ვიდრე მთავრობაში დაბრუნდებოდა, რადგან მიხვდა, რომ მისი ხელისუფლებაში მოსვლა დაყოვნდებოდა. მეორეც, განაცხადა, რომ სააკაშვილის ხელისუფლებას

საზოგადოებას ახსოვს ისიც, მთავრობის კანცელარიის მეთერთმეტე სართულიდან როგორი დატვირთვა უპასუხებდა ნოღაიდელი პარლამენტის შენობის წინ შეკრებილ გამომოვარებებს, რომლებიც სალარო აპარატების დადგმას აპროტესტებდნენ.

„გადანწყვეტილება მიღებულია და ის არ შეიცვლება. ის ფიქსირებული გადასახადები, რომლებსაც მოვაჭრეები

ამოკლავ

მოვითხოვთ არჩევნების გაყალბებას

„ალანის საქართველოსთვის“ თანათავმჯდომარემ დავით გამყრელიძემ განაცხადა, არჩევნების გაყალბების შემთხვევაში შეიძლება დღის წესრიგში ვადამდელი საპარლამენტო და საპრეზიდენტო არჩევნების დანიშვნის მოთხოვნა დადგეს. მართალია, ძნელი გასახსენებელია, ბოლოს როდის გამართლდა გამყრელიძის პოლიტპროგნოზები, მაგრამ ასევე ძნელი სავარაუდოა, რომ სააკაშვილი თვითმმართველობის გეგმიურ-დროული არჩევნების გაყალბების შემდეგ ასე ადვილად შეელოს პრეზიდენტის სავარძელს.

ეკა პოლიტიკურად აგვაგაღებს

ეკა ბესელიას ადვოკატობაში ყველაზე კარგად ხომ პოლიტიკოსობა გამოუვიდა და ახლა პოლიტიკაში, როგორც ჩანს, ყველაზე მეტად ახალ-ახალი ორგანიზაციების დაფუძნება მოსწონს. ჯერ მოძრაობა „სოლიდარობა უკანონო პატიმრებს“ შექმნა, ახლა პოლიტიკურ პარტიას აფუძნებს. რა ქნას, შენუხდა „დღევანდელ ქართულ პოლიტიკაში, განსაკუთრებით კი ოპოზიციურ სპექტრში, ახალი პოლიტიკური სტანდარტების დიდი დეფიციტით“. ჰოდა, ახლა ჩვენი პოლიტიკა ახალ სტანდარტებზე ამდგომდება.

ვის წველიან ჩიის მნაკროვლები

თურმე „სანტეს“, „ეკოფუდს“, „ამალთეას“ და მისთანებს ცოცხალი ძროხა თვალთაც არ უნახავთ, მათ მონველაზე ხომ ლაპარაკიც ზედმეტია. როგორც სურსათის უვნებლობის ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის ეროვნული სამსახურის უფროსმა მაია მერტვეემმა საგანგებოდ განაცხადა, რძის პროდუქტების ბაზარზე ნატურალური პროდუქცია მხოლოდ „ვიმბილდანს“ და „ქობულეთურს“ აქვს. დანარჩენებს კი არ უნდოდათ რძე და კარაქი და ახალწონ ახლა თავი სანქციებს.

შეუქმავალი «მაკდონალდისი»

საქართველოს ეკონომიკური განვითარების მინისტრმა ზურაბ პოლოლიკაშვილმა ქუთაისში, ჭავჭავაძის გამზირზე „მაკდონალდისის“ მშენებლობა დაათვალიერა და დასძინა, რომ „ქვეყნის მეორე ქალაქის განვითარება შეუქცევადი პროცესია“. „მაკდონალდისი“ რომ განვითარების, თანაც „შეუქცევადის“ პირველი და უტყუარი ნიშანია, აქამდეც ვიცოდით, მაგრამ მინისტრი რომ იტყვის, მაინც სულ სხვაა. თავის დროზე თბილისის „შეუქცევადი განვითარება“ ხომ სწორედ „მაკდონალდისის“ ობიექტებით დაიწყო.

დავნიით და ბავუსნაჩით ეპროვს

შემცირებული გადასახადების, ქონებისა და ბიზნესის რეგისტრაციის მინიმალური ღირებულების, ელექტროენერჯის საშუალო ფასის, ქალაქში განხორციელებული მნიშვნელოვანი ინფრასტრუქტურული პროექტებისა და კიდევ ბევრი ჩვენთვის უხილავი ნარმატების გამო „Financial Times“-ის რეიტინგში თბილისმა ბიზნესის წარმოების ეკონომიკური ევროპაში მეოთხე ადგილი დაიკავა. ასე თვალნათლივ ვერავინ აგვიხსნიდა, რა დღეში ჩაუგდია ევროპა კრიზისს.

შორენა ბოგოლავა

გზურთ, გაგზიფიკაციის თქმის მოსახრებები? დაგზიფიკაცი: 38-41-97, ან მოგზიფიკაცი: info@geworld.net

საქართველო

«ბარსაბტოვანი რაპოლუსია» ინბა ბრიგოლიას შაპოქაიდაბაში,

ანუ «რომელ არსზე მუშაობს ნატაშა როსტოვა»

ეს ამბავი რამდენიმე წლის წინათ ტელევიზიაში მოხდა. ერთ-ერთმა ხელმძღვანელმა ერთ-ერთ უკვე სტაჟიან წამყვან გოგონას კომპლიმენტი გაუკეთა — „დღეს რა კარგად გამოიყურები, ნატაშა როსტოვა სტილში ხარ“.

რამდენიმეწამიანი სამარისებური სიჩუმის შემდეგ წამყვანმა (რომლის თვალები ამასობაში ელექტრომრიცხველივით ტრიალებდა) დასვა მომაკვინებელი შეკითხვა: „ეგ რომელია, რომელ არსზე მუშაობს, რაღაც ვერ ვიხსენებ...“ საჭიროა კომენტარი?

ამ ტრაგიკომიკურ შემთხვევასთან სათაურში ხსენებული ინგა არავითარი კავშირი არ აქვს და ეს „გენიალური“ შეკითხვა სრულიად სხვა წამყვანმა დასვა. გრიგოლის თავისი „მარგალიტებიც“ ეყოფა — როცა, ჯერ იყო და რობერტ სტურუას ჰქოიხა, „ოქვენ და გია ყანჩელს აქამდე თუ გიმუშავიათ ერთად?“, ერთ-ერთ მომდევნო გადაცემაში კი არც აცია, არც აცხელა, „საქართველოში 2003 წელს ბარსაბტოვანი რევილუცია მოხდა“, გვამცნო. რა მნიშვნელობა აქვს, ბარსაბტოვანს იტყვი თუ ხავერდოვანს?!

საქართველოში, საერთოდ, არაფერს არ აქვს მიხვნილობა. მთავარია, იყო უტიფარი და ყველაფერს რქებით მიაწვე. თუ ვინმე რაიმეს შეგახსენებს ან წამოგაძახებს, წმინდანის თვალებით შეხედავ კამერას და იტყვი: „ვინ, მე? გეულებათ, გენაცვალე, ეს მე არ ვიყავი!“ და ჩაილაპარაკებ: — რა უზნეოა ეს ხალხი, მართლაც, ენას ძვალე არ აქვს...

ასეა თუ ისე, ქართული ჟურნალისტიკის „პრიმიტივიზაცია“ გრიგოლიამ ჟურნალისტიკაში ხომ აუტყუა კრამიტებს რაკა-რუკი (თანაც არსი არ დაუტოვებია, სახურავი რომ არ აქხადა), ახლა პოლიტიკაში მოვდივარო, გავჯახარა. თუმცა, სადაც მარგალიტა ანიკაშვილს დაერქვა პოლიტიკოსი, იქ ინგა გრიგოლია ჰენრი კისინჯერის ტოლფასია. ერთ ჩემს კოლეგას დავესხებო: — გრიგოლია პოლიტიკაში რომ წავიდა, არ ვიცი, კარგია ეს თუ ცუდი, მაგრამ ჟურნალისტიკიდან რომ წავიდა, ეს ძალიან კარგია. იმედია, ცოტა ხანი მაინც არავინ დაიკაპინებს მკლავებს გრიგოლიასვით, არ დაიბერავს ძარღვებს და „თვალეებს ამოტახრი“ გამომეტყველებით არ იტყვი: — აბა, ვინმემ ცუდი თქვა ჟურნალისტიკაზეო. ისე, რაკი პოლიტიკაში წავიდა, ანი შეუძლია, საკანონმდებლო ინციატივით შევიდეს პარლამენტში და „პროკურორ-ჟურნალისტიკის“ თანამედებობის შემოღება მოითხოვოს.

ანალიტიკა, პრობლემის არსში ჩანვდომა და რესპონდენტის მოსმენა მაგას მაინც არ აინტერესებდა არასოდეს. სამაგიეროდ, ივანე რუსივით კი ლაპარაკობდა რუსულად... უკანასკნელი 15-20 წლის მანძილზე ქართულმა ჟურნალისტიკამ განვითარების საკმაოდ ორიგინალური გზა გაიარა. 90-იანი წლების დასაწყისში ჟურნალისტიკის ლამის კამიკაძესთან იყო გათანაბრებული, რომელსაც ქართული გასამხედროებული პოლიტიკის დანაღმულ ველზე ისე უნდა გაეცლო, რომ ეთერში გადასაცემი სიუჟეტის გამო იქით კიტოვანი არ ამომხტარიყო ტანსაცმლიდან, აქეთ კი ჯაბა იოსელიანსა და მის „მხედრონს“ არ გაეკრა ხელი იარაღზე და სიმართლე შეძლებისდაგვარად მაინც თქმულიყო. თანაც ისე, რომ შევარდნაძესაც მოსწონებოდა. ამას ბევრი ვერ ახერხებდა, მაგრამ, ვინც ახერხებდა, წამდვილ პროფესიონალად ყალიბდებოდა.

აფხაზეთის ომმა ქართველებში სამხედრო ჟურნალისტობის ნიჭიც გააღვიძა და არც ერთ ამერიკელ, რუს თუ ბრიტანულ რეპორტიორს არ გამოუტანია ომის ქარ-ცეცხლიდან ისეთი კადრები, როგორსაც საშა იოსელიანი, დათო ბოლქვაძე, გოგა ჭყონია და სხვები იღებდნენ. სამწუხაროდ, ბევრი მათგანი სწორედ პროფესიული მოვალეობის შესრულების დროს მოკლეს. ქართველები ტელე-ჟურნალისტიკაშიც წამდვი-

ლი გმირები აღმოჩნდნენ. ეს რამდენიმე წლის წინათ დღეს საკმარისია, პირდაპირ ეთერში გამოაცხადო — „მე მივიღვიარ ამ არხიდანო“, რომ უკვე გმირი ხდები.

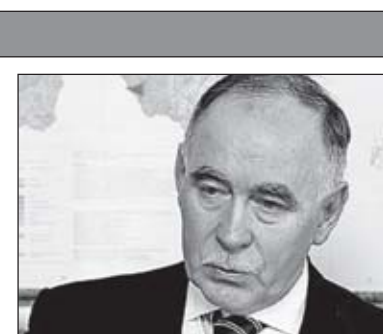
ყველაზე სამწუხარო ტენდენცია, რომელიც ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში ქართული ტელეჟურნალისტიკის სენი გახდა, არის არა იმდენად არაპროფესიონალიზმი (არაპროფესიონალიზმსაც რაღაც ინვეს),

არამედ ამ სფეროში დასაქმებულთა უდიდესი ნაწილის აბსოლუტური უნიგნურობა. მაგალითისთვის რამდენიმე ნიმუშს მოგახსენებ. გვარების დასახელებას აზრიც არ აქვს — ჯერ ერთი, უნიგნურობა პირადად მათი ბრალი არაა (ამაზე მათ ოჯახებს უნდა ეზრუნათ თავის დროზე), მეორეც — ეს ამ კონკრეტული ჟურნალისტიკის პრობლემა არ არის, ეს, ზოგადად, ქართული ჟურნალისტიკის მდგომარეობაა.

ბაკოუზი გაომ-იეადა

მას შემდეგ, რაც „ტელევიმედმა“ საკუთარი ფანტაზიები „მოდელირებულ ქრონიკაში“ გადმოაფრქვია, ნახევარ საქართველოს გულები დაუხეტა და მსოფლიოში, ვისაც არ ეზარებოდა, ყველას სალანძღავ-დასაციინი გაგვხდა, ანალიტიკოსებს და მზერავებს საქმე შეუშუსუბუქდათ — სულ „იმედის“ ფანტაზიებზე აგებენ პროგნოზებს. აშშ-ის ეროვნული დაზვერვის ანალიტიკური დეპარტამენტის დირექტორმა მეთუ ბეროუზმა ცდააბრეხვა, მართალია, წესიერად არ ვიცი, რა უჩვენა „იმედმა“, მაგრამ ზუსტად ვიცი, რომ ეს ყველაფერი რეალურადაც მოსალოდნელიაო.

მსოფლიო ნაკორკაუზი

რუსეთში ნარკოტიკების ბრუნვის კონტროლის სამსახურის ხელმძღვანელის — ვიქტორ ივანოვის განცხადებით, ავღანეთში 12 თასი ტონა ოპიუმის სახით „მომავალი თაობების რეზერვა“ შექმნილი. ყოველწლიურად ავღანეთი 800 ტონა ჰეროინს აწარმოებს, მაგრამ მხოლოდ მე-სამედს ყიდის, მსოფლიოს ამდენი ნარკომანი უბრალოდ არ ჰყავს. ივანოვის თქმით, ავღანეთიდან გატანილი ნარკოტიკების 35% რუსეთში ხვდება. ყოველწლიურად ავღანური ნარკომაფია 65 მილიარდი დოლარის „პოროდუქტს“ ყიდის.

თუჩაქის აუზ ყალუი აოუზიდა

თურქეთმა აშშ ჯერ გააფრთხილა, არ აღიარო სომხების გენოციდი, თორემ არ დაგინდობო, მერე კი დანაპირების შესრულებაზე გადავიდა და თავდაცვის, ენერჯეტიკისა და ვაჭრობის სფეროებში კავშირების გაღრმავება შეწყვიტა. ამის შემდეგ უარი განაცხადა მსოფლიო სავალუტო ფონდის კრედიტზე, რომლის ერთგული კლიენტიც ლამის ნახევარი საუკუნის განმავლობაში იყო. ამით მან დასავლური ეკონომიკისგან საკუთარ დამოუკიდებლობას გაუსევა ხაზი და ჩრდილოეთ და აღმოსავლელ მეზობლებთან ურთიერთობების გაღრმავებას შეუდგა.

ერთ-ერთი ტელეარხის საინფორმაციო გამოშვებაში გადაცემოდა სიუჟეტი „ოსკარების“ ცერემონიალის თუკანის კინოფესტივალის მზადებების შესახებ. სიუჟეტის შემდეგ წამყვანმა, არხის „სახემ“ ეთერში კომპეტენტური სახით დააბრაზუნა: „ამ ღონისძიებით კინოლოგები ძალიან კმაყოფილი დარჩებიანო...“

როგორც იტყვიან, ვაი ჩვენს პატრონს უბედურს, აქამდე რომ კინოლოგია რაღაც ძაღლებთან კავშირში მყოფი ცნება გვეგონა... თურმე ეს ტერმინი კინოს სპეციალისტობა-მოყვარულობას არ ნიშნავს???

ერთხელ ერთი ჩემი ნაცნობი საკმაოდ პოპულარული ტელეჟურნალისტი გოგონა დამემგზავრა. ეს იმ ბნელ დროს იყო, როცა ცენტრალურ ქუჩებში ჯერ კიდევ „მარშრუტები“ მოძრაობდნენ. დამშვიდობებისას მძღოლს ფული გავეწოდე და ვუთხარი, ორის აიღეთ-მეთქი. ჩემმა ნაცნობმა ჟურნალისტიმა გოგონამ, როგორც

წესია, გააპროტესტა ეს ამბავი და ხმამაღლა მომმართა: „რატომ მპატიჟებ, შენ რა, ფემინისტი ხარ?“

გაგინხარიათ, სახლში ასვლის შემდეგ მე ლექსიკონებში ვეძებე (ეტყობა, არასწორად ვიცი ამ სიტყვის მნიშვნელობა-მეთქი), მაგრამ თურმე სწორად მცოდნია...

ვინ მოთვლის ტემპარატად „კლასიკურ“ ფრაზებსა თუ გამოთქმებს — „ივანოვი და სააკაშვილი ისაუბრებენ აჭარის, კერძოდ, აფხაზეთის შესახებ“, „პრეზიდენტმა განახორციელა საბაჟოზე მისვლა“, „ცნობილი ქართველი სოპრანო გიორგი ონიანი“ (მარია კალასისთვის ბარიტონობა რომ დაეზრალეზინა რომელიმე ჟურნალისტს საბერძნეთში), „სამართალდამცავებმა განაიარაღეს ტყვიამფრქვევი“, „ბოროტმოქმედები მიიმალნენ „აუზის“ ტიპის ავტომანქანით“ (ოლონდ ალარ დაგვიკონკრეტეს, „აუზი“ წყალი ესხა თუ არა), ახლა მკვიდრდება ახალი ტერმინი „რეანომობილი“ (როგორც ჩანს, მისი საფუძველია სიტყვა „რეანომაცია“), ხოლო ერთხელ „ქრისტეს კვარციც“ გვიხსენეს...

მთავარი პრობლემა ის არაა, რომ ჟურნალისტი ამას ამბობს. გაცილებით მნიშვნელოვანია ის, რომ ასეთი „მარგალიტების“ ავტორები ჩვეულებრივად განაგრძობენ მუშაობას და არავის (პირველ რიგში, მათ ხელმძღვანელობას) არ მოსდის თავში, სამსახურიდან გაათავისუფლოს კი არა, საყვედური მაინც უთხრას (თუ, რა თქმა უნდა, თავად შეამჩნიეს კაზუსი). ქართულ ტელეჟურნალისტიკაში განათლებულთაზე, კომპეტენტურობასა და პასუხისმგებლობის გრძობაზე მეტად, უკვე კარგა ხანია, სენსაციურობა და სკანდალურობა ფასობს. ასეთია ქვედა ფენა (ჟურნალისტიკის), ამასვე ითხოვს საშუალო ფენა (ხელმძღვანელები) და, როგორც ჩანს, არც მედია-მფლობელებს აინტერესებთ სხვარამ. მათი ინტერესები და გათვლა საკმაოდ მარტივი გასაშიფრია. მათი ერთადერთი მიზანი რეიტინგია, რეიტინგს კი სენსაცია და სკანდალი ქმნის და არა მშვიდი, კომპეტენტური ანალიზი. სწორედ ამიტომ ვაძლევთ თავს უფლებას, „მაია-ტავია“ რუსულით ვეკამათოთ უკიდევანოდ განათლებულმა ტელევიზიის ინტელექტისა და ორატორული ნიჭის წყალობით არა თუ ქართველ გოგობიჭებს, თვით ვლადიმერ ლეონტიევსაც კი საკმაოდ ადვილად „აღუშებს“.

ამასწინათ ერთ-ერთმა არხმა გოგი ალექსი-მესხიშვილთან ინტერვიუ გადმოსცა. არა, ყველაფერი წესრიგში იყო, ევრანდანი წამდვილად ცნობილი მხატვარი გვესაუბრებოდა, ყველანი ადგილზე იყვნენ — გოგიც, ალექსიც და მესხიშვილიც, ტიტრები გამოჩნდა, ოლონდ...

ტიტრში ტირე გოგისა და „ალექსის“ შორის იყო. სალვადორ დვალი

პამლეტ ჭიბაშვილი: საქართველოში ინდუსტრიული გავსორილი ბრწყინვალე პოლიტოლოგები მოგზავლდნენ

ჩვენს რეალობაში ძალიან მომრავლდნენ ახალგაზრდა „ექსპერტები“. მათი საუბრიდან ისეთი შთაბეჭდილება რჩება, თითქოს 3-4 გაზეთი წაიკითხეს, ერთ-ორ კონფერენციას დაესწრნენ და თავი ექსპერტებად მოაქეთ. დავიჯერო, ასე ადვილია ექსპერტობა? ან, იქნებ, მიმასწავლოთ, თბილისში სად არის „ექსპერტთა ინკუბატორი“, ასე ბარაქიანად რომ ჩეკავს და აფრთიანებს სწავლულებს.

დღევანდელი პოლიტოლოგები უკომპიუტეროა

მათ ყურადღებით უსმენენ, ზოგჯერ ეთანხმებიან, ზოგჯერ — არა. იმის გამო, რომ შედარებით დალაგებულად მსჯელობენ იმაზე, რაზეც ყველა სხვა დანარჩენი, მედიამ მათ საზოგადოებრივ მდგომარეობას მარტივი ფორმულირება მოუძებნა — ექსპერტები. ასე ჩამოყალიბდა ქართულ რეალობაში ტერმინი „ექსპერტი“, რომელიც თავის თავში აერთიანებს მეცნიერებს, პროფესორებს, მკვლევარებს, მაგრამ ახლა უკვე ვართ რიცხვს ხელოვანები, სპორტსმენები, კულტურის მუშაკები და სხვა პროფესიის ადამიანებიც შეუერთდნენ. რაც მთავარია, ყველა მათგანი პოლიტიკაზე ლაპარაკობს და კიდევ უფრო მთავარი ისაა, რომ მედიაში თანდათან ნაიშვალა ზღვარი პროფესიონალებსა და დილეტანტებს შორის.

ლია: ეკონომიკის ექსპერტი, ამის ექსპერტი, იმის ექსპერტი... საინტერესოა, საიდან იღებენ ეს ადამიანები ამ ნოდებს. მასხოვს, ადრე სულ 4-5 კაცს აწვდიდა საზოგადოებას ექსპერტულ დასკვნებს, ყოველ შემთხვევაში — მასმედიაში. საინტერესოა, რატომ აძლევს ერთი და იგივე ადამიანი თავს უფლებას, იყოს ექსპერტი პოლიტიკის, ეკონომიკის, სოციოლოგიის, ეკოლოგიის სხვადასხვა დარგებში? ცნობილია, რომ ექსპერტი კონკრეტულ სფეროში, სპეციფიკურ ცოდნის მატარებელი ადამიანს ნიშნავს. ექსპერტად, შესაძლოა, ჩამოყალიბდეს შემდეგნაირად (ერთ-ერთი ვარიანტი): უმაღლესი, პროფესიული განათლება, სადოქტორო ხარისხი, დარგში მუშაობის გამოცდილება, მოხსენებები სხვადასხვა ფორუმებზე, პუბლიკაციები, განხორციელებული პროექტები და ა.შ. მხოლოდ დიპლომი არ ნიშნავს დარგის ცოდნას. ექსპერტს ცოდნა უნდა ჰქონდეს დაგროვილი. აქ ასაკობრივი გადახალისება ნამ-

დვილად არაა საჭირო. პრობლემა არსებულ ექსპერტებში კი არა, საერთოდ მათ ნაკლებობაშია. შედეგად კი, ქვეყანა თოკით ჭაში ჩაკიდებულ ცარიელ ვედროს ჰგავს, რომელიც ამოღებისას კედლებს ეხეთქება. საინტერესოა, ექსპერტობა მართლა ასეთი ადვილი მისაღწევია, თუ ამისათვის რამე კვალიფიკაცია საჭიროა. ამის გასარკვევად ერთ-ერთ გამოცდილ და სტაჟიან ექსპერტ-პოლიტოლოგს, ჰამლეტ ჭიბაშვილს ვესაუბრეთ. **ჰამლეტ ჭიბაშვილი:** — რეგლამენტი, რომელიც დაარეგულირებს, — ვინ შეიძლება იყოს პოლიტოლოგი ან ექსპერტი, ამ ქვეყანას არ გააჩნია. საბჭოთა კავშირის დროს იყვნენ პოლიტიკური მიმომხილველები, რომლებსაც პოლიტიკური ამტკიცებდა. გარდა ამისა, ექსპერტები დარგების მიხედვით მუშაობდნენ. ცენტრალური კომიტეტი სერიოზულად იხილავდა ამ საკითხს და, დღევანდელისგან განსხვავებით, დიდი მნიშვნელობა ექცეოდა მას. მთელი პასუხისმგებლობით შემოიღია განვაცხადო,

რომ საქართველოში პოლიტოლოგობაზე და ექსპერტობაზე საუბარი ზედმეტია. ჯერ ერთი, ამ ექსპერტებს არავითარი საერთაშორისო გამოცდილება არ აქვთ. ისინი ან საერთოდ არ იღებენ მონაწილეობას საერთაშორისო კონფერენციებში, ან ხელი-სუფლებს შეტენის ხოლმე ვინმეს საქართველოს სახელით. ორი წლის წინათ ანკარაში კონფერენციაზე ვიყავი, საკითხი იყო „კავკასია 2008 წლის აგვისტოს შემდეგ“. ამ კონფერენციაზე ყურადღებას იმით ვამახვილებ, რომ აქ მონაწილეობდნენ პოლიტოლოგები სომხეთიდან, აზერბაიჯანიდან, თურქეთიდან, რუსეთიდან. არც ერთი მათგანი არ ყოფილა თინიფერ. ყველა იყო დაღვინებული, სერიოზული ადამიანი. გული დამწყდა, რადგან ყველაზე უსუსურად ქართული მხარე გამოჩნდა. ჩვენი მხრიდან არ ჩამოვთვლი ვინ იყო, თუმცა ეს ექსპერტები ჩვენთან საკმაოდ დიდი ავტორიტეტი გამოგვჩვენა. ანკარის კონფერენციაზე თავისი არაკვალიფიციური საუბრითა და ჭიჭყინით თავი მოგვჭრეს. **ქვეყანაში, სადაც შეიძლება 24-25 წლის ყმაწვილები მინისტრებად, პარლამენტის წევრებად, ელჩებად და კი დაინიშნონ (ელჩი 50 წლის ასაკს ქვემოთ არსად არაა), ძნელია ექსპერტების დონეზე ისაუბრო.** ძნელია, დაარქვა პოლიტოლოგი ან ექსპერტი 23-24 წლის ყმაწვილს, თუნდაც 30 წლის იყოს, რომელსაც მხოლოდ თეორიული ცოდნა აქვს, რადგან კარგ თეორიულ ცოდნას საქართველოში ვერავითარ შემთხვევაში ვერ მიიღებ და, პრაქტიკა თუ არ აქვს გავლილი და თუ თვითონ არ შეუჯახებიხარ ცხოვ-

რებას, მხოლოდ თეორიული ცოდნა საკმარისი არაა. ექსპერტი იმას ნიშნავს, რომ საზოგადოებას სიტუაცია თავისი შეხედულებით განუმარტოს და როგორ უნდა გააკეთოს ეს ცხოვრებაზე? ჩვენი ტრადიცია იმაშია, რომ ქვეყანას თინიფერული შემართებას ახალგაზრდობა მართავს და 50 წელს გადაცილებული ადამიანები გარდაცვლილი არიან. სრული შთაბეჭდილება იქმნება იმისა, რომ ყმაწვილები, რომლებსაც ხელისუფლება ექსპერტებად მოიხსენიებს, მეტს არაფერს აკეთებენ, გარდა იმისა, რომ ხელისუფლებას აამონ. ცხადია, უფროსობის ცოდნა ვერა, როდესაც ასეთ ექსპერტებს აზრს ეკითხებიან. ასეთი ბრიყვი, ინდაურივით გაფხორილი პოლიტოლოგები მინც ბევრი არიან საქართველოში. ესენი არიან: ვიღაც სანდრო ბარნოვი, თორნიკე შარაშენიძე, რომლებიც ვერ გაიგებ, რას ლაპარაკობენ. ჩვენს სამარცხვინოდ, ასეთი ვაიექსპერტები თავის-მომჭრელად ბლუკუნებენ. ფაქტობრივად, უაზრობაა, რასაც ისინი საზოგადოებას ეუბნებიან. როცა პოლიტიკოსი გამოდის და ატყუებს საზოგადოებას, ხალხი გარკვეულ განმარტებას ექსპერტებისგან ელის. ამ დროს კი ეს ხელი-სუფლებებისგან დაპურებული ექსპერტები, ნაცვლად იმისა, რომ აუხსნან რაში მდგომარეობს ქვეყანა, ფულის გამო ატყუებენ ხალხს. სახეზეა კორუფცია, მოსყიდვა. მოსყიდვა ახალგაზრდულ ასაკში იმას ნიშნავს, რომ ეს პოლიტოლოგი არაფრად არ გამოდგება არც ხვალ, არც ზევ. ყველანი არ-

იან ხელისუფლების მამამბელნი და მოქმედებები. მე მქონდა ინტერნეტ-ჟურნალი, რომლისთვისაც ცნობილ ექსპერტებს ვთხოვდი, სტატიები ეწერათ, თუმცა ვერავინ დავიყოლიე, რადგან წერა არ იციან და ჟურნალისტებთან კითხვა-პასუხის რეჟიმში მუშაობას კმაყოფილებიან. ანალიტიკური შეფასების უნარი არ გააჩნიათ, ამიტომაც ვერ წერენ. დღემდე ვწერ სტატიებს და ვაქვეყნებ. ჩემი აზრით, ამას ყველა პოლიტოლოგი უნდა აკეთებდეს. **იმისთვის, რომ ექსპერტობა განიო, ზღვა ინფორმაციის ფლობა საჭიროა. ინფორმაცია უმთავრესია, რომ რაიმე თქვა. ნებისმიერი ექსპერტის დილა ინფორმაციების გაცნობით უნდა იწყებოდეს. ინტერნეტიც კარგი საშუალებაა ამისთვის, თუმცა მისგან მხოლოდ ზედპირული ინფორმაციის მიღება შესაძლებელია. არსებობს საკმაოდ მაღალი დონის უცხოური ტელე-არხები, რომლებსაც სისტემატიურად უნდა ეცნობოდეს ყველა, ვისაც ექსპერტობაზე აქვს პრეტენზია. ჩვენთან უცხოური პრესის სერიოზული დევიციტი არსებობს. შესაძლებელი არაა, „თაინის“ ორიგინალში წაიკითხო. მართლაც ქართული პრესის გაცნობა არაა საკმარისი იმისათვის, რომ სერიოზული დასკვნები გააკეთო, რადგან ჩვენი პრესა სავსეა დაუზუსტებელი ინფორმაციებით, ტელევიზიაზე კი საუბარი აღარ მაქვს — იქ შეგეშვებად ამახინჯებენ ინფორმაციას, რათა ხელისუფლებას ასიამოვნონ. დღევანდელი პოლიტოლოგები ყურმოკრულ ჭორებს ყრდნობიან, სამწუხაროდ. კანონი ან ცენზურა, რომელიც ექსპერტობის საკითხს არეგულირებს, არც საქართველოში და არც სხვა ქვეყნებში არ შემხვედრი, თუმცა საჭირო კია, რადგან ყველა უნდა ათვისდნობიერებდეს საკუთარ შესაძლებლობებს, სისულელეების ლაპარაკის უფლებას არ უნდა აძლევდეს თავს და მითუმეტეს ექსპერტობაზე არ უნდა აცხადებდეს პრეტენზიას. წარმოდგენილია, ისეთ პატარა ქვეყანაში, როგორც საქართველო, ამდენი ექსპერტი არსებობდეს.**

თქვენი ტაბაქაქაი
ლილი მიროტაქაი

ვინ გადააჩინებს კლანტას?

აშშ-მა თავი არ დაზოგა გლობალურ დათბობასა და ეკოლოგიურ კატასტროფებზე ლაპარაკში, სამაგიეროდ, საქმე საქმეზე რომ მიდგა, ეს საქმე სხვებს გადაულოცა, ახლა თქვენ მიხედეთ. მიხედვს კიდევ. შარშან ჩინეთმა ეკოლოგიურად სუფთა ენერჯის წარმოებაში 34,6 მილიარდი დოლარი დააბანდა, აშშ-მა კი — ლამის ორჯერ ნაკლები (18,6 მილიარდი). სახალხო რესპუბლიკამ შტატებს ეკოლოგიურად სუფთა ენერჯის წარმოების მხრივაც გაუსწრო: შარშან ჩინეთმა 52,2 გიგავატი აწარმოა, აშშ-მა კი — 49,7.

პენტაგონი ჩაულავდა

აშშ-ის თავდაცვის სამინისტროს ოთხწლიანი პროგნოზისა და 20 მაღალჩინოსანი სამხედროს, მზვერავისა და დიპლომატის გამოკითხვის შემდეგ სტრატეგიული კონცეფციის ცენტრის ექსპერტებმა დაასკვნეს: პენტაგონი ახალ რისკებთან ადაპტირებას ვერ ასწრებს. „ახალ რისკებში“ იგულისხმებიან სომალელი მეკობრეები, მექსიკელი ნარკო-მოვაჭრეები და ისლამისტი ტერორისტები, რომლებმაც აშშ-ის მთავარი საფრთხის კვალიფიკაცია „დამსახურეს“ და რომლებთან გამკლავების უნარიც პენტაგონს არ აქვს.

იაპონელები კოლონიით ავსხიან

იაპონელ ბიოლოგებს ყელში ამოუვიდათ ათასგვარი ინფექციის გადამტანი კოლოების ეს ბოროტი „ცელქობა“ და იფიქრეს, თუ ასე გულისხმობს უნდა გადამტან-გადმოტანა, ბარემ ამ ინფექციების სანი-ნაალმდეგო ვაქცინა ჩამოატარონ. მათ გამოიყვანეს კოლოები, რომელთა ნერწყვი უკვე შეიცავს ცილავაქცინას. როდესაც კოლოების მუტაციის პროცესი დასრულდება, ცხადია, მათ არ ექნებათ ფუნქცია გვეითობის, ხომ არა ვართ ამა თუ იმ სახის ვაქცინაციის წინააღმდეგნი და არც აღრიცხვას აწარმოებენ, ვინ რამდენჯერ „აცრეს“.

ბუნტი გაუჭრისილაზად

პროგრამა „კარდაკარის“ რამდენიმე თანამშრომელმა მოძრაობა „სამართლიანი საქართველოსთვის“ ნაძალადევის ოფისში კუთვნილი ხელფასი მოითხოვა. მოძრაობის ლიდერმა ზურაბ ნოღაიდელმა ამის პასუხად განაცხადა, რომ მერაბიშვილის შემოგზავნილება ამოქმედდნენ და ამას ასე მალე არ ველოდით. რა მოხდებოდა, რომ დაერეკა მერაბიშვილის წინასწარ ნოღაიდელისთვის და გაეფრთხილებინა, ხვალ ვაპირებ ჩემი ავტენტების აბუნტებას, მენს ოფისში მოვლენ და ხელფასს მოვთხოვენი. მოულოდნელი მაინც არ იქნებოდა ამ კაცისთვის.

პარლამენტს პიროკალატიანება

სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისიის თავმჯდომარემ ავთანდილ დემეტრაშვილმა გადანწყიტა, რომ საქართველოს ორპალატიანი პარლამენტი სჭირდება და კომისიის უახლოეს სხდომაზე ამ ინიციატივას წარადგენს. მართალია, იდეის გასვლის იმედი ნაკლებად აქვს, მაგრამ წარდგენაში ეს ხელს სულაც არ უშლის. საერთაშორისო საზოგადოება საკონსტიტუციო რეფორმას ელის და, რადგან ჩვენს ხელისუფლებას რეალური რეფორმა არ ეპიტხაება, იმას მაინც იტყვიან ეს ხალხი, ვეცადეთ და არ გამოგვივიდო.

«მოვალეთა რეესტრი» 200 ათასამდე მოქალაქეს ღია სის ქვეშ დატოვებს

დღეისათვის ბანკების მიერ კრედიტ-ინფორმაციის 200 ათასამდე მომხმარებელია შეყვანილი. ახლადშექმნილ მოვალეთა რეესტრი კი იზრუნებს, რომ სასამართლო გადაწყვეტილებიდან 7 დღის ვადაში თქვენ, 200 ათას საქართველოს მოქალაქეს, ყველაფერი დაგეგმიურად (4 კვირის სამყოფი საკვების, სანავი და სანათი საშუალებების გარდა) და იძულებით აუქციონზე გაგიყიდონ.

ამის შესახებ ცოტა ხნის წინ აღსრულების ეროვნულ-მა ბიურომ საზოგადოებას ძვირადღირებული სასტუმრო „რადისონიდან“ აცნობა. პრეზენტაციაზე, რომელსაც იუსტიციის მინისტრის მოადგილე ჯაბა ებანოიძე და აღსრულების ბიუროს ახალი ხელმძღვანელი ზაჩარა შენგელია ესწრებოდნენ, განმარტეს, რომ **„მოვალეთა რეესტრი“** იმ მონაცემთა ერთობლიობაა, სადაც დარეგისტრირებულია ყველა ის კერძო სამართლის ფიზიკური და იურიდიული პირი, რომელთა მიმართაც იძულებითი აღსრულება ამა წლის 1 იანვრიდან დაიწყო. მოვალეთა რეესტრში მოხვედრის შემდეგ ფიზიკურ ან იურიდიულ პირს ეზღუდება მის საკუთრებაში არსებული მოძრავი ან უძრავი ქონების განკარგვის უფლება.

მოვალეთა შესახებ საქართველოს კანონის 71-ე მუხლის 1 პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ქონების სანყისი ღირებულებაა ექსპერტის მიერ დადგენილი ფასის 50%, რაც შეადგენს 25 ლარს. 5. ტელევიზორი „ელჯი“, შეფასებულია 60 ლარად. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 71-ე მუხლის 1 პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ქონების სანყისი ღირებულებაა ექსპერტის მიერ დადგენილი ფასის 50%, რაც შეადგენს 30 ლარს. 6. სავარძელი, შეფასებულია 55 ლარად. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 71-ე მუხლის 1 პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ქონების სანყისი ღირებულებაა ექსპერტის მიერ დადგენილი ფასის 50%, რაც შეადგენს 27.50 ლარს.

გაქვთ კრედიტი? — გონს მოსვლას ვერ მოასწრებთ, ისე გაგიყიდონ ქონებას!

თვესთან შედარებით მილიონ ლარზე მეტია. საკმაოდ დიდი სხვაობაა, ასევე, წინა წლის თებერვალში ბიუჯეტში გადარიცხულ თანხებს შორის. შეგახსენებთ, რომ 2009 წლის თებერვალში ბიუჯეტში გადარიცხულმა თანხამ მხოლოდ 758 202,72 ლარი შეადგინა. გაიზარდა აღსრულებულ საქმეთა მაჩვენებელიც. 2010 წლის თებერვალში აღსრულების ეროვნული ბიუროს მიერ აღსრულებული საქმეების რაოდენობა 3 110 სააღსრულებო წარმოება, რაც ბევრად აღემატება წინა თვეში აღსრულებულ საქმეთა რაოდენობა შეადგენდა 2 569 სააღსრულებო წარმოებას.

ამ ციფრებით უკვე შეიძლება ნათელი წარმოგვინახოს, თუ რა მდგომარეობაა ქვეყანაში. ყბადღებელი კრიზისის შემდეგ ბანკების „შავ სიაში“, სამსახურის დაკარგვის გამო, ისეთი ადამიანებიც მოხვედნენ, რომლებიც სესხს კეთილსინდისიერად იხდიდნენ. კატასტროფულმა ჯარიმებმა კი, რომლებიც სესხს ყოველ დავიანებულ დღეზე ერიცხება, ძალიან ბევრი გადახდისუუნარო გახადა. თავდაპირველად ბანკებმა ამ თანხების ამოსაღებად სახელდახელოდ შექმნილ კერძო ფირმებს მიმართეს, სადაც შევარდნაძის დროინდელი სპეცრაზმის უფროსი თემურ მღებრიშვილი და მისნაირები მუშაობენ. თუ რა მეთოდებით ახდენდნენ ისინი კრედიტორებისგან ფულის ამოღებას, ალბათ, ძნელი წარმოსადგენი არაა.

თქვენი მღაბრიშვილის სავსაზიარის ნახვლად — აღმასრულებლების პარკის

აღსრულების ბიუროს საიტზე, თამაზ ქორქიას საკუთრებაზე გამოცხადებული იძულებითი აუქციონი კი იმ 200 ათასამდე საქართველოს მოქალაქეს ემუქრება, რომლებიც ბანკებს კრედიტ-ინფორმაციის შეყვანისას:

„საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს, სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს თბილისის სააღსრულებო ბიუროს აღმასრულებელი, ლევან მღებრიშვილი აცხადებს პირველ იძულებით საჯარო აუქციონს თამაზ ქორქიას საკუთრებაში რიცხულ მოძრავ ქონებაზე. ქონება შეფასებულია შსს საქართველოს დამოუკიდებელი ექსპერტის ცენტრის ექსპერტის — თ. შავიძის მიერ.

7. სანერი მაგიდა 4-უჯრისანი, შეფასებულია 50 ლარად. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 71-ე მუხლის 1 პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ქონების სანყისი ღირებულებაა ექსპერტის მიერ დადგენილი ფასის 50%, რაც შეადგენს 25 ლარს. 8. „ტრილიაჟი“, შეფასებულია 55 ლარად. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 71-ე მუხლის 1 პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ქონების სანყისი ღირებულებაა ექსპერტის მიერ დადგენილი ფასის 50%, რაც შეადგენს 27.50 ლარს.

ბერტიზის ბიუროს“-ს მიერ 9500 ლარად. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 71-ე მუხლის 1 პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტის თანახმად, გამოტანილი ქონების ფასია ექსპერტის მიერ დადგენილი ფასის 50%, რაც შეადგენს 4700 ლარს.

აღსრულების ბიუროს საიტზე გამოფენილი განცხადებები ისეთი სისწრაფით იცვლება, რომ შესაძლოა აზროთ, რომ თქვენი ქონება სწორედ ამ საიტზე გამოგიფინონ და შემდეგ ასევე გონზე მოსვლამდე გამოგიცხადონ, რომ თქვენი ქონება უკვე გაყიდულია. ამის თქმის საფუძველზე კი ისევ სააღსრულებო ბიუროს მიერ გაცემულ ინიფორმაცია იძ-

ლევა, რომელიც სიხარულით გვატყობინებს: „აღსრულების ეროვნული ბიუროს მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტში გადარიცხული თანხები ყოველთვიურად იზრდება. 2010 წლის თებერვალში იუსტიციის სამინისტროს აღსრულების ეროვნული ბიუჯეტში გადარიცხა 3 866 884, 95 ლარი, რაც წინა

1. მაცივარი „ნორდი“ შეფასებულია 60 ლარად. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 71-ე მუხლის 1 პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ქონების სანყისი ღირებულებაა ექსპერტის მიერ დადგენილი ფასის 50%, რაც 30 ლარს შეადგენს.

ეს განცხადება ერთ-ერთია იმ უამრავთაგან, რომლითაც მოქალაქეებს არა მარტო საყოფაცხოვრებო ნივთებს, არამედ სახლებს თუ სხვა მოძრავ და უძრავ ქონებას უყიდობენ. მაგალითად, ასე გამოიყურება მოქ. ნელი მამნიაშვილის ქონების იძულებითი აუქციონის გამოცხადების შესახებ განცხადება: **„მინის ნაკვეთი და მასზე განთავსებული ხის შენობა-ნაგებობა. საცხოვრებელ სახლში განთავსებული ოთახი, რომლის იატაკი ხისაა. საცხოვრებელი სახლი არის ავარიულ მდგომარეობაში. ჭერზე შეინიშნება სისხვლის კვალი. ნაკვეთი სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებისაა.**

აღსრულების ბიუროს საიტზე გამოფენილი განცხადებები ისეთი სისწრაფით იცვლება, რომ შესაძლოა აზროთ, რომ თქვენი ქონება სწორედ ამ საიტზე გამოგიფინონ და შემდეგ ასევე გონზე მოსვლამდე გამოგიცხადონ, რომ თქვენი ქონება უკვე გაყიდულია. ამის თქმის საფუძველზე კი ისევ სააღსრულებო ბიუროს მიერ გაცემულ ინიფორმაცია იძ-

ლევა, რომელიც სიხარულით გვატყობინებს: „აღსრულების ეროვნული ბიუროს მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტში გადარიცხული თანხები ყოველთვიურად იზრდება. 2010 წლის თებერვალში იუსტიციის სამინისტროს აღსრულების ეროვნული ბიუჯეტში გადარიცხა 3 866 884, 95 ლარი, რაც წინა

ლევა, რომელიც სიხარულით გვატყობინებს: „აღსრულების ეროვნული ბიუროს მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტში გადარიცხული თანხები ყოველთვიურად იზრდება. 2010 წლის თებერვალში იუსტიციის სამინისტროს აღსრულების ეროვნული ბიუჯეტში გადარიცხა 3 866 884, 95 ლარი, რაც წინა

2. ტელევიზორი „სამსუნგი“ შეფასებულია 75 ლარად. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 71-ე მუხლის 1 პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ქონების სანყისი ღირებულებაა ექსპერტის მიერ დადგენილი ფასის 50%, რაც შეადგენს 37.50 ლარს.

ეს განცხადება ერთ-ერთია იმ უამრავთაგან, რომლითაც მოქალაქეებს არა მარტო საყოფაცხოვრებო ნივთებს, არამედ სახლებს თუ სხვა მოძრავ და უძრავ ქონებას უყიდობენ. მაგალითად, ასე გამოიყურება მოქ. ნელი მამნიაშვილის ქონების იძულებითი აუქციონის გამოცხადების შესახებ განცხადება: **„მინის ნაკვეთი და მასზე განთავსებული ხის შენობა-ნაგებობა. საცხოვრებელ სახლში განთავსებული ოთახი, რომლის იატაკი ხისაა. საცხოვრებელი სახლი არის ავარიულ მდგომარეობაში. ჭერზე შეინიშნება სისხვლის კვალი. ნაკვეთი სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებისაა.**

აღსრულების ბიუროს საიტზე გამოფენილი განცხადებები ისეთი სისწრაფით იცვლება, რომ შესაძლოა აზროთ, რომ თქვენი ქონება სწორედ ამ საიტზე გამოგიფინონ და შემდეგ ასევე გონზე მოსვლამდე გამოგიცხადონ, რომ თქვენი ქონება უკვე გაყიდულია. ამის თქმის საფუძველზე კი ისევ სააღსრულებო ბიუროს მიერ გაცემულ ინიფორმაცია იძ-

ლევა, რომელიც სიხარულით გვატყობინებს: „აღსრულების ეროვნული ბიუროს მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტში გადარიცხული თანხები ყოველთვიურად იზრდება. 2010 წლის თებერვალში იუსტიციის სამინისტროს აღსრულების ეროვნული ბიუჯეტში გადარიცხა 3 866 884, 95 ლარი, რაც წინა

ლევა, რომელიც სიხარულით გვატყობინებს: „აღსრულების ეროვნული ბიუროს მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტში გადარიცხული თანხები ყოველთვიურად იზრდება. 2010 წლის თებერვალში იუსტიციის სამინისტროს აღსრულების ეროვნული ბიუჯეტში გადარიცხა 3 866 884, 95 ლარი, რაც წინა

3. სანერი მაგიდა უჯრებით, შეფასებულია 40 ლარად. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 71-ე მუხლის 1 პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ქონების სანყისი ღირებულებაა ექსპერტის მიერ დადგენილი ფასის 50%, რაც შეადგენს 20 ლარს.

ეს განცხადება ერთ-ერთია იმ უამრავთაგან, რომლითაც მოქალაქეებს არა მარტო საყოფაცხოვრებო ნივთებს, არამედ სახლებს თუ სხვა მოძრავ და უძრავ ქონებას უყიდობენ. მაგალითად, ასე გამოიყურება მოქ. ნელი მამნიაშვილის ქონების იძულებითი აუქციონის გამოცხადების შესახებ განცხადება: **„მინის ნაკვეთი და მასზე განთავსებული ხის შენობა-ნაგებობა. საცხოვრებელ სახლში განთავსებული ოთახი, რომლის იატაკი ხისაა. საცხოვრებელი სახლი არის ავარიულ მდგომარეობაში. ჭერზე შეინიშნება სისხვლის კვალი. ნაკვეთი სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებისაა.**

აღსრულების ბიუროს საიტზე გამოფენილი განცხადებები ისეთი სისწრაფით იცვლება, რომ შესაძლოა აზროთ, რომ თქვენი ქონება სწორედ ამ საიტზე გამოგიფინონ და შემდეგ ასევე გონზე მოსვლამდე გამოგიცხადონ, რომ თქვენი ქონება უკვე გაყიდულია. ამის თქმის საფუძველზე კი ისევ სააღსრულებო ბიუროს მიერ გაცემულ ინიფორმაცია იძ-

ლევა, რომელიც სიხარულით გვატყობინებს: „აღსრულების ეროვნული ბიუროს მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტში გადარიცხული თანხები ყოველთვიურად იზრდება. 2010 წლის თებერვალში იუსტიციის სამინისტროს აღსრულების ეროვნული ბიუჯეტში გადარიცხა 3 866 884, 95 ლარი, რაც წინა

ლევა, რომელიც სიხარულით გვატყობინებს: „აღსრულების ეროვნული ბიუროს მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტში გადარიცხული თანხები ყოველთვიურად იზრდება. 2010 წლის თებერვალში იუსტიციის სამინისტროს აღსრულების ეროვნული ბიუჯეტში გადარიცხა 3 866 884, 95 ლარი, რაც წინა

მოქალაქე

მერს 30 მაისს აპირებთ

ადგილობრივი თვითმმართველობისა და თბილისის მერის არჩევნები 30 მაისს გაიმართება. დედაქალაქის საკრებულოს 37-ნევრიანი შემადგენლობა 50-მდე გაიზარდება (25 მაჟორიტარი და 25 პროპორციული ნესით არჩეული დეპუტატი). თუ აქამდე სავალდებულო იყო, რომ საკრებულოს ნევრობის მსურველს კენჭისყრაში მონაწილეობისათვის საქართველოში 10 წელი მაინც უნდა ეცხოვრა, ახლა ეს ვადა 5 წლამდე შემცირდა. არჩევნები არ ჩატარდება ერედვის, თიღვის, ქურთის, აჟარისა და ახალგორის მუნიციპალიტეტებში.

წეარკაპო პორტაბელოას

კავშირგაბმულობისა და საინფორმაციო ტექნოლოგიების დეპარტამენტი ღრმა ძილიდან ნელ-ნელა იწყებს გამოფხიზლებას და საქართველოში ნომრის პორტაბელორის დანერგვას გეგმავს. ეს იმას ნიშნავს, რომ, როგორც მთელ ცივილიზებულ მსოფლიოში, ჩვენთანაც შესაძლებელი გახდება, შევინარჩუნოთ ფიქსირებული ან მობილური ტელეფონის ნომერი ოპერატორის ან სერვისის შეცვლის შემთხვევაშიც. ამას კი ნუმერაციის ახალ სისტემაზე გადასვლა მიაბეს და ჯიბეზე ხელის გაკვრა კომპანიებს დაავალეს.

გადაგვიჩვენე

ვინაიდან არსებული ნუმერაციის სისტემა ამოწურვადია, ჩვენ კი ამოწურვადი გეგმავთ, გადავდივართ ახალ, ეროვნულ ნუმერაციაზე. თბილისის ექვსნიშნა სატელეფონო ნომრებს წინ 2-იანი დაემატება და შევინიშნა გახდება. რეგიონების სატელეფონო ნომრები ექვსნიშნაზე გადავა. საერთაშორისო ოპერატორების ამჟამად მოქმედ 8-იანს 10-იანი ჩაენაცვლება, მობილური ოპერატორების კოდებში კი 8-იანს 5-იანი შევცვლის. პოლიციის ეროვნული ნომერი 122 გახდება, სასწრაფოსი — 133, სახანძროსი კი — 111.

ოგაპოვლილი ჯარისკაცები სისხლში ნაპევით მოკლეს

ქართული ჯარი, დიდი ხანია, ყურადღების ცენტრშია, ხელისუფლება მაქსიმალურად ცდილობს, წარმოაჩინოს, რომ ჯარში სამსახური პრივილეგიებულია; განსაკუთრებით კი ომის შემდეგ ცოცხალ თუ გარდაცვლილ გმირებს მუდმივად მიაგებს პატივს, მაგრამ ქართველი ჯარისკაცების ტრაგედია ისაა, რომ ომის გმირთა ნაწილი რუსული ტყვეობით, ხოლო ნაწილი — ქართველების მიერ განიჭებული განისვენებენ მშობლიურ მიწაში, და, რაც უნდა სამწუხარო იყოს, ასეთი ფაქტები მრავლად.

ცხინვალის მისადგომებთან ბრძოლას გადაურჩა, ომიდან ცოცხალი დაბრუნდა, მაგრამ ომის შემდეგ ქართულ ციხეში მოხვედრილი 30 წლის ნადიმ ციხესაპე ოჯახის წევრებმა 17 მარტს იქიდან გამოასვენეს. ციხესაპეს სხეულზე ჩამოკიდებულია აქვს, ექიმები ამტკიცებენ, რომ ეს ერთი თვეში გაჩენილი ნაწილია. მისი ჯანმრთელობის მდგომარეობა ერთ დღეში შეიცვალა, 11 თვეში გარდაიცვალა ციხესაპე მამარიაშვილს, 20-წუთიანი პაემანზე მას ჯანმრთელობის შესახებ არაფერი უთქვამს და არც მამარიაშვილს რამე საუბარი. მორა დღეს იგი ციხის საავადმყოფოში ტრავმატოლოგიის დიაგნოზით უპრონ მდგომარეობაში შეიყვანეს.

წარდგენილი ყველანაირი საბუთი, რომ მე ავადმყოფი ვარ, ახლაც ამბულატორიულ მკურნალობას გავდივარ, მამამისი ცივ ავადია, მცირეწლოვანი შვილი გვყავს... იმედს გვქონდა, რომ საავადმყოფოდ გამოუშვებდნენ.
— როგორ და როდის მოხვდა ციხის საავადმყოფოში თქვენი მეუღლე?
— 10 თებერვალს მამამ ნახა. საკუთარი ფეხით გამოვიდა პავიანზე. გლდანის ციხის საავადმყოფოს მიერ გაცემულ ცნობაში წერია, რომ 11-ში უკვე უგონო მდგომარეობაში შეიყვანეს. ეს ჩვენ 22-ში გავიგეთ, შემთხვევით, რადგან მამამისი ჩავიდა თბილისში. რომ არ ჩავსულიყავით, ამის შესახებ, როგორც გამოდის, საერთოდ ვერ გავიგებდით. როცა პირველად ვნახეთ ასეთ მდგომარეობაში, იმდენად მძიმედ იყო, სხეულზე არც დავეკვირვებოდით, ვერაფერი ვიკითხე, შოკში ჩავვარდი. მეორედ ნახვისას, პირველი, რაც თვალში მომხვდა, ის იყო,

ისედაც ძლივს გვაგებინებდა სიტყვებს. არ ვიცი, რა ვთქვა ნამებზე, მაგრამ ერთი რამ ცხადია, ის, რაც ჩემი თვლით ვნახე, პირობები, რომელშიც ის იმყოფებოდა, არ შეესაბამებოდა არანაირ სტანდარტებს. ნამებზე შეიძლება კარგს ასევე ვთქვათ, მაგრამ რკობორ შეიძლება ტრავმატოლოგიის დიაგნოზი სველ სანოვლში იქნება? თუ არ შეუძლიათ მოუარონ ავადმყოფს მამინ უნდა გააგებინონ ოჯახს.
— რას ეტყვი იმ ჯარისკაცების მშობლებსა და მეუღლეებს, რომლებიც დღეს ჯარში მსახურობენ ან აპირებენ წასვლას, შეიძლება სახელმწიფო ასე მოქცეოდა ჯარისკაცს, მეომარს?
— არ ვიცი, რა ვთქვა... მას არ ჩაუდგენია ისეთი დანაშაული,

ტიმრობაში მაინც დატოვებს, რაც თავისთავად ითვალისწინება გირაოს თანხის უკან დაბრუნებას.
ადამიანის უფლებათა დამცველი ნანა კაკაბაძე: — ნადიმ ციხესაპეს ერთი წლის წინ, როგორც ყველა ჯარისკაცს, გავლილი ჰქონდა სამხედრო სამედიცინო კომისია. ის 2008 წლის აგვისტოში იბრძოდა ცხინვალის მისადგომებთან, ანუ ამ პერიოდისთვის ჯანმრთელი იყო. 6 თვის წინათ დააპატიმრეს. არც ერთ საავადმყოფოში მისი გვარი არ ფიგურირებს და, შესაბამისად, არც აღრიცხვაზეა სადმე.
დადასტურებული ფაქტია ისიც, რომ ეს პიროვნება ოჯახმა ციხეში 10 თებერვალს ნახა და რომ ის იყო ჯანმრთელი, საუბრობდა, მეორედღეს კი წელს ქვევით მოწყვეტილი, უგონო მდგომარეობაში, უნებლიე მარდით, სრულიად უკონტაქტო ციხის რესპიტალიურ საავადმყოფოში აღმოჩნდა.
ერთ დღეში ტუბერკულოზის ასეთი ფორმა ავადმყოფს ვერ ჩამოყალიბდებოდა, თუ მანამდე არ ჰქონდა ფილტვებში ტუბერკულოზის კერა. ეს ინფექცია ექვს. მაგრამ საექვო იმამ არაფერია, რომ ამ პიროვნებას ციხეში სასტიკად ეყრობოდნენ, აწამებდნენ და ღირსებას ულახავდნენ — ის ინვა სველ სანოვლში, რეზინის ლეიბზე, შიშველი, იყო მოუვლელი და მშვიდი.
საშინალო ცინიზი, როცა ნადიმ ციხესაპე გარდაცვალების შემდეგ განათავსდა ციხის ბანათაში უფლებს ცინიზი. 18-ში დაიბარეს ოჯახის წევრები, რომ ხელი მოეწერათ ნადიმ ციხესაპეს გათავისუფლებას. მაგრამ პატიმარმა 18-მდე ვერ მიაღწია. გარდაცვალების დღეს შევიტყვევეთ, რომ იგი გათავისუფლებული ყოფილა 16 მარტს.
— ქალბატონო ნანა, სახელმწიფო ეწევა სერიოზულ პიარკამპანიას, რომ ქართველი ჯარისკაცები პრივილეგიურებულ მდგომარეობაში იმყოფებიან. ასეთი ფაქტები როგორ მოქმედებს საზოგადოებაზე?
— პიარკამპანია ერთია და რეალობა — მეორე. საზოგადოებამ იცის ბათუმელი ჯარისკაცის — შავაძის ისტორია, რომელიც ჩაცხრილეს და მერე ტყვეში დააგდეს. საშინლად მოექცნენ ნადიმ ციხესაპეს... რა პიარკამპანია უშველის ქართულ ჯარს? ეს ის ფაქტებია, რომლებიც ჩვენთვის გახდა ცნობილი და გავახმაურეთ, თორემ ვინ იცის, კიდევ რამდენი ფაქტია გაუხმაურებელი!

მეგვრისხევეში მცხოვრები ნადიმ ციხესაპე ბათუმის სამხედრო ბატალიონში ერთი წელი მსახურობდა, იგი ძმასთან ერთად იბრძოდა ცხინვალში. ომის დასრულების შემდეგ ერთი თვის შემდეგ მშობრად მამარიაშვილს და მამარიაშვილს სახანაპირად წასვლა მისთვის საკადრის ნაწილი აღმოჩნდა. ბატალიონის უფროსმა გათავისუფლებას უარი უთხრა, ციხესაპემ თვითნებურად დატოვა ბატალიონი და თან თბილისში ან გორში გადმოსვლაზე დაიწყო ზრუნვა, რადგან ავადმყოფი მამარია და მეუღლის სანახავად ბათუმიდან სიარული ფაქტობრივად შეუძლებელი იყო. პროცესი დროში გაიწვირა, ნადიმ ციხესაპე კონტრაქტის დარღვევა გამოუვიდა. როცა ნადიმ ნაწილში გამოცხადდა სასამართლო უკვე ჩატარებული იყო, 6 წელი მიუსაჯეს. ჩვენ გადავინახეთ ბირაოს თანხა — 5000 ლარი, რის საფუძველზეც არასასაბჭოთაო ღონისძიება უნდა შედგენილიყო, თუმცა ნადიმმა მაინც ციხეში დატოვდა და არც ბირაოს თანხა დაუბრუნებიათ. ასევე შეწყალაზე გვექონდა

ნანა კაკაბაძე: ნადიმ ციხესაპე ოჯახს სისხლი 10 თვეში უნდა დაეკვირვებოდით, ვერაფერი ვიკითხე, შოკში ჩავვარდი. მეორედ ნახვისას, პირველი, რაც თვალში მომხვდა, ის იყო,

რომ ინვა აბსოლუტურად შიშველი და ეფარა სველი გადასაფარებელი.
— ნაწილები, როგორც ვიცი, ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ შეიძლება გაჩნდეს მნოლიარე ავადმყოფის სხეულზე, თქვენი მეუღლე რამდენ ხანს იწვა?
— გლდანის ციხის საავადმყოფოს მიერ გაცემული ცნობის მიხედვით, ის ინვა 11 თებერვლიდან 4 მარტამდე. ისინი ამტკიცებენ, რომ ნაწილები და არ ვიცი, რა ვთქვა. ჩემი დედამთელი 4 თვე მცავდა ლოგინად ჩაბრუნებული და ასეთი ნაწილები ნამდვილად არ ჰქონდა. ჩვენ ვეკითხებოდით ნადიმს, რა მოხდა, რით შეიძლება გავსულიყავით, მაგრამ წარსულზე ის საერთოდ არ საუბრობდა.

რომლისთვისაც ასე უნდა მოქცეოდნენ, მას ჯარი არ მიუტოვებია, ისე ითხოვდა ჯარში დაბრუნებას, იქიდან არ გამოქცეულა. სახლში ჰყავდა მცირეწლოვანი ბავშვი, ავადმყოფი მამა და მეუღლე, ბათუმიდან ჩამოსვლას ვერ ახერხებდა, ამიტომ უნდოდა თბილისში ან გორში გადმოსვლა. ეს არ იყო ისეთი დანაშაული, რომლისთვისაც 6 წელი უნდა მიესაჯათ და სიცოცხლე მოეხრათ.
ამ ტრაგიკულ ისტორიაში კიდევ მრავალი აღმამყოფი ბელი დეტალია. თუნდაც ის, რომ ნადიმ ციხესაპეს ოჯახის წევრებს დღემდე არ დაბრუნებიათ გირაოს თანხა, 5000 ლარი, რომელიც მათ ციხესაპის პატიმრობიდან გასათავისუფლებლად გადაიხადეს, თუმცა ციხესაპე პა-

ქალბატონი მინისტრის განცხადების მიუხედავად, ქართულ ციხეებში სიტუაცია არ იცვლება. როგორც ადამიანის უფლებათა დამცველები ამბობენ, პენიტენციური სისტემაში კვლავ ბაზო ახალაის ხელი იგრძნობა — იქ არც ადმინისტრაცია შეცვლილა და არც — ციხის პერსონალი. ქალბატონი მინისტრი კი მხოლოდ ფასადია, რომელსაც ხელისუფლება საერთაშორისო იმიჯისთვის იყენებს.
დაჩი ცაბუაძე, მოძრაობა „7 ნოემბრის“ წევრი: — გიორგი ალხაიშვილი არის პოლიტიკური პატიმარი, იგი ციხეში იმტომ ზის, რომ არ დაადო ხელი ლევი გოგინიაშვილს, რასაც მისგან მოითხოვდნენ, არ დააბრალა მას ათასგვარი საზიზღრობა, რის შემდეგაც შეუთითნეს ხულიგნობის ბრალდება, რისთვისაც დღეს სასჯელს გლდანის ციხეში იხდის.
ციხეებში სერიოზული პრობლემებია, რამაც გიორგისთან მიმართებაშიც არა ერთხელ იჩინა თავი. გიორგიმ რამდენჯერმე გააპროტესტა პატიმრების ცემა, რის გამოც მას სასტიკად გაუსწორდნენ. ახლა ციხეში შემოიღეს დასჯის ახალი მეთოდი, თუ საკანში ზის რვა პატიმარი და ერთ-ერთ მათგანზე გაბრუნდებიან, ციხის თანამშრომლები დანარჩენ შვიდს სცემენ და ეუბნებიან, რომ ეს ხდება იმ მერვე პატიმრის გამო, რაც, რა თქმა უნდა, გარკვეულ უხერხულობას ქმნის.
მე, თქვენი გაზეთის მეშვეობით, მივმართავ ციხის ადმინისტრაციას, მიიღონ ყველა ზომა, რათა ერთხელ და სამუდამოდ დასრულდეს ციხეებში ადამიანების წამება, თორემ ეს ძალიან ცუდად დაუბრუნდება მათ. მინისტრს, რომელიც ახალი დანიშნულია, ვერ, როგორც ეტყობა, წარმოუდგენია არ აქვს, რისი მინისტრია. როცა ეს ლამაზი ქალბატონი დანიშნა, შეიქმნა ილუზია, რომ რაღაცას შეცვლიდა, მაგრამ, როგორც ირკვევა, მას არაფერს შეეცვლა არ უნდა და ციხეებში ძველებურად ძალიან ცუდი მდგომარეობაა.
— რაც შეეხება ინციდენტს, რომელიც ახლახან მოხდა: ამჯერად რისთვის სცემეს გიორგი ალხაიშვილი?
— გიორგის საკანში ჰქონდა მოძღვრის მიტანილი ნაკუთხი წყალი. როცა მისი საკანის გაჩხრეპას აპირებდნენ, მან უთხრა ციხის თანამშრომლებს, რომ ეს იყო მამარიაშვილის მიტანილი ნაკუთხი წყალი, რომელსაც სხეულზე დასასხამლად იყენებდა, რადგან კანი ჰქონდა აქირცლილი, რაც, სავარაუდოდ, ავითამირობით უნდა იყოს გამოწვეული (გოგინიაშვილმა, იმ არ მკურნალობდა და არც ოჯახს აქვია მალამოს შეტანის უფლება). ამის მიუხედავად, ნაკუთხი წყალი ციხის თანამშრომლებმა დამონსტრაციულად გადაუქცევინათ, რაზეც გიორგი შეკამათებია. ამის გამო სასტიკად უცემინათ და სიტყვიერი შურაცხყოფაც მიუყენებიათ.
იცოდეს ციხის ადმინისტრაციამ, რომ შეურაცხყოფას ჩვენ არავის ვაპატიებთ. ამიტომ მივმართავთ მათ, რომ დაასრულონ ადამიანების წამება ციხეებში. ამაზე საუბარი XXI საუკუნეში სირცხვილია, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ჩვენ გადამჭრულ ზომებს მივმართავთ!
— რა დაზიანებები აქვს მიღებული ცემის შედეგად ალხაიშვილს და რა განცხადება გაკეთდა ამასთან დაკავშირებით?
— სასჯელსრულების დეპარტამენტს ამაზე არანაირი განცხადება არ გაუკეთებია. ვიცით მხოლოდ ის, რომ ცემის შემდეგ გიორგი ცუდად გახდა, ჰქონდა გულსრევისა და თავბრუსხვევის შეგრძნება, ანუ ტვინის შერყევის სიმპტომები; როდესაც ის ადვოკატმა ნახა, ექიმს ელოდებოდა.

საშინელი ცინიზი, ნადიმ ციხესაპე გარდაცვალების შემდეგ რომ გაათავისუფლეს.

საქართველოს პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილი დასავლეთში დემოკრატიული ღირებულებებისათვის მებრძოლ რაინდად მიაჩნიათ, საქართველოში კი მას დიქტატორად ნათლავენ, რომლის მიზნებისკენ მიმავალი გზა ხშირად გვაგებთაა მოფენილი. გზეთი „საქართველო და მსოფლიო“ ახალ რუბრიკაში „დიქტატორები“ მსოფლიოს ყველა ცნობილ დიქტატორს წარმოგიდგენთ. პარალელურად გავლენა და შესაბამისი დასკვნების გამოტანა კი თქვენთვის მოგვიწევია...

ბელადი ფრანკო და ულრუბლო სა ესპანეთის თავზე

«ერთი კაუდილო, ერთი სახელმწიფო, ერთი ხალხი!»

1936 წლის 18 ივლისს ქალაქ სეუტის (იმხანად ესპანეთის მაროკო) რადიოსადგურმა გადმოცა კოდიური ფრაზა: „ესპანეთის თავზე ულრუბლო ცაა“, რომელიც ესპანეთში სახელმწიფო გადატრიალების სიგნალი იყო. კანონიერი რესპუბლიკური მთავრობის წინააღმდეგ შეთქმულებას სათავეში ჩაუდგა ესპანეთის არმიის გენერალი ფრანსისკო ფრანკო. 1936 წლის 23 ივლისს ქალაქ ბურგოსში მან თავის მომხრეთაგან მთავრობა ჩამოაყალიბა, რაც ესპანეთში სამოქალაქო ომის ფაქტობრივ დასაწყისად იქცა.

მანამდე, 1931 წელს, თითქმის უსისხლო რევოლუციის შედეგად ესპანეთში მონარქია დაემხო და ძალაუფლება რესპუბლიკური ძალების ხელში გადავიდა. ფრანკო იმ პერიოდში პოლიტიკაში არ ერეოდა — 1928 წლიდან ის საარაგოსას სამხედრო აკადემიის ხელმძღვანელი იყო. რესპუბლიკელთა მმართველობის პირველი ორი წლის განმავლობაში ხელისუფლების სათავეში, ძირითადად, მეგრულ-ცხენე პარტიები იდგნენ. გატარდა არაპოპულარული ანტიკლერიკალური რეფორმები, კათოლიციზმი სახელმწიფო რელიგია აღარ იყო, იეზუიტთა ორდენი აიკრძალა, მონასტრები დაინგრა. მიმდინარეობდა საზოგადოების სწრაფი პოლიტიზებისა და რადიკალიზების პროცესი. აჯანყებებსა და თავდასხმებს თან ახლდა დაბომბვები და სისხლიანი ანგარიშსწორებები სოფლებში, რასაც „ანარქისტთა იბერიული ფედერაცია“ ახორციელებდა, რომლის მიერ წამოყენებულმა „თავისუფალი კომუნისმის“ ლოზუნგმა ხელისუფლების შეცვლას შეუწყო ხელი. შედეგად, ქვეყანაში აქტიურად დაიწყო ჩამოყალიბება მრავალრიცხოვანმა ნახევრად სამხედრო ორგანიზაციებმა. 1934 წელს ასტურიაში იფეთქა მეშახტეთა აჯანყებამ, რომლებსაც სათავეში ანარქისტები და სოციალისტები ედგნენ. ამბოხის ჩახშობაში ფრანკოც მონაწილეობდა.

მაღლე მაროკოში მთავარსარდალად იქცა, თუმცა რამდენიმე თვეში მადრიდში დაბრუნდა და დიდი გენერალური შტაბის უფროსის პოსტი ჩაიბარა. 1936 წლის თებერვალში არჩევნებში გამარჯვება მოიპოვა სახალხო ფრონტის პარტიამ, რომელშიც გაერთიანებული იყვნენ სოციალისტები, კომუნისტები, ანარქისტები და მემარცხენე ლიბერალური პარტიები. სახალხო ფრონტის მომხრეებმა გაათავისუფლეს პოლიტპატიმრები და ეკლესიათა და მონასტრთა მიწების კონფისკაცია მოახდინეს. ესპანეთი იმ დროისათვის მძიმე ეკონომიკურ მდგომარეობაში აღმოჩნდა, 11 მილიონი ესპანელიდან 8 მილიონი სიღარიბის ზღვარს მიღმა ცხოვრობდა, ნაციის ნახევარზე მეტიც წერა-კითხვის უცოდინარი იყო. ამიტომ მემარცხენეთა ლოზუნგები დიდი პოპულარობით სარგებლობდა. 1936 წლის 1 მაისი სახალხო ფრონტმა სამხედრო ადლუმით აღნიშნა: კოლონების თავზე ფრიალებდა ნითელი დროები, ირხეოდა ტრანსპარანტები მარქსის, ლენინისა და სტალინის გამოსახულებებით. დემონსტრანტები „ინტერნაციონალს“ მღეროდნენ. სამოქალაქო ომი 1939 წლის მარტში დასრულდა, გენერალ ფრანკოს დიქტატურის დამყარებითა და მემარცხენე-ფრანკისტების გამარჯვებით, რომლებსაც მხარს უჭერდნენ ნაციუსტ-

რი გერმანია და ფაშისტური იტალია. გამარჯვების აღსანიშნავად გამართულ ალლუმზე, ფაშისტური საღმის მიცემით ფრანკომ განაცხადა: „ესპანეთში სამუდამოდ დავასამარეთენციკლოპედისტთა იდეები!“ **სამოქალაქო ომმა ესპანეთში (1936-1939 წ.წ.) მილიონი ადამიანის სიცოცხლე შეინარა. 1939 წელს, რესპუბლიკის დაცემის შემდეგ, სამხედრო ხუნტამ ფრანსისკო ფრანკო ესპანეთის სახელმწიფოს უცვლელ კაუდილოდ (უცვლად) გამოაცხადა. ამასთან, მან დაიკავა ესპანეთის ფაშისტური ბელადის, მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარისა და შეიარაღებული ძალების მთავარსარდლის პოსტი.** ფრანსისკო პაუელინო ერმენილდო ტეოდულო ფრანკო-ი-ბაგამონდე 1892 წლის 4 დეკემბერს გალისიის პროვინციაში, ელ-ფეროლში დაიბადა. 1907 წელს ჩააბარა ტოლედოს სამხედრო აკადემიაში, რომლის დასრულების შემდეგაც ჩაირიცხა გარნიზონში, მაგრამ 1911 წელს ესპანეთის მაროკოს ჯარებში გადაინაცვლა. 1924 წელს ბრიგადის გენერლის წოდება მიიღო, ხოლო 1927 წელს პრიმო დე რივერის მთავრობამ ფრანკო სარაგოსაში სამხედრო აკადემიის ხელმძღვანელად დანიშნა. 1931 წელს, როცა მეფე ალფონსო XIII-ე გადაასახლეს და ესპანეთში რესპუბლიკური წყობა დამყარდა, ფრანკო ჯერ ბალეარის კუნძულებზე,

შემდეგ კი მაროკოში გაემგზავრა, იქიდან კანარის კუნძულებზე გააგზავნეს. როგორც კი სამხედრო პუტჩის გარდუვალობა ნათელი შეიქმნა, ფრანკო ტეტუანში გაფრინდა, სადაც ესპანეთის ტერიტორიაზე გადასასროლად უცხოური ლეგიონებისა და მაროკოს ჯარების მოზადება დაიწყო. 1936 წლის 17 ივლისს სხვა გენერლებთან ერთად ფრანკო ესპანეთში ჩავიდა და ჯანყი მოაწყო, რომელიც სამოქალაქო ომში გადაიზარდა. სახალხო ფრონტის მთავრობის წინააღმდეგ სამხედრო შეთქმულების ერთ-ერთი თვალსაჩინო ორგანიზატორი გახლდათ გენერალი ემილიო მოლა, რომელიც 1933 წლიდან გენერალურ შტაბში მუშაობდა. თანამოაზრენი მას პატივისცემის ნიშნად „დიქტატორს“ ეძახდნენ. **სწორედ მოლას ეუთვნის ტერმინი „მეხუთე კოლონა“ მადრიდზე იერიშისას, 1936 წლის ოქტომბრის დედაქალაქის მოსახლეობისადმი მიმართვისას მოლამ განაცხადა, რომ მის განკარგულებაში მყოფი არმიის ოთხი კოლონის გარდა, მეხუთე კოლონაც ჰყავდა მადრიდში, რომელიც გადამწყვეტ მომენტში მონაწილე დეგეს ზურგიდან დაარტყამდა. „მეხუთე კოლონა“ პანიკას თესავდა, საბოტაჟსა და დივერსიებს მიმართავდა, ჯამშობდა. ის გენერალ ფრანკოს აგენტურა იყო. მო-**

გვიანებით ამ ტერმინმა გადატანითი მნიშვნელობა შეიძინა და ნიშნავდა მტრის ნებისმიერ საიდუმლო აგენტებს (დივერსანტებს, მესაბოტაჟეებს, ჯამშობებს, პროვოკატორებს, ტერორისტებს, გაგლეხის აგენტებს). მეორე მსოფლიო ომის დროს (1941-45 წ.წ.) „მეხუთე კოლონა“ უწოდებდნენ ნაციუსტურ აგენტურას სხვადასხვა ქვეყანაში, რომლებიც გერმანულ ჯარებს ამ ქვეყნების დამყრობაში ეხმარებოდა. ფრანკოს დიქტატურა დიდი ხნის განმავლობაში საზოგადოების სხვადასხვა ფენის აღფრთოვანებას იწვევდა. მან შემოიღო ნაციუსტური დევიზი: „ერთი კაუდილიო (ბელადი), ერთი სახელმწიფო, ერთი ხალხი“ და „რომალური მისალმება“ — ნინ და მაღლა გაშლილხელისგულიანი ხელის აწევა. ერთადერთ ნებადართულ პარტიედ ფალანგა იქცა, თუმცა, ეს ყველაფერი დურჩესა და ფიურერის დასამშვიდებლად კეთდებოდა. ფრანკო, მათგან განსხვავებით, ქრისტიანი-კათოლიკე იყო და ამის გამო, მოკლე ხანში მათ შორის განხეთქილებაც კი ჩამოვარდა. მეორე მსოფლიო ომის დროს ესპანეთი არამოქალაქი სახელმწიფოთა რიცხვში მოხვდა, თუმცა სიმპათიებს ამკარად გამოხატავდა ნაციუსტური ბლოკის ქვეყნებისადმი. მოკავშირეთა რეაქციამ კი ასახვა ჰპოვა გაეროს გენერალური ასამბლეის შეთქმულების ერთ-ერთი თვალსაჩინო ორგანიზატორი გახლდათ გენერალი ემილიო მოლა, რომელიც 1933 წლიდან გენერალურ შტაბში მუშაობდა. თანამოაზრენი მას პატივისცემის ნიშნად „დიქტატორს“ ეძახდნენ. **სწორედ მოლას ეუთვნის ტერმინი „მეხუთე კოლონა“ მადრიდზე იერიშისას, 1936 წლის ოქტომბრის დედაქალაქის მოსახლეობისადმი მიმართვისას მოლამ განაცხადა, რომ მის განკარგულებაში მყოფი არმიის ოთხი კოლონის გარდა, მეხუთე კოლონაც ჰყავდა მადრიდში, რომელიც გადამწყვეტ მომენტში მონაწილე დეგეს ზურგიდან დაარტყამდა. „მეხუთე კოლონა“ პანიკას თესავდა, საბოტაჟსა და დივერსიებს მიმართავდა, ჯამშობდა. ის გენერალ ფრანკოს აგენტურა იყო. მო-**

1950-1960-იანი წლების განმავლობაში დასავლეთის ქვეყნებთან ურთიერთობებიც ნელ-ნელა გაუმჯობესდა. აშშ-მა ესპანეთში რამდენიმე სამხედრო ბაზა ააგო და მნიშვნელოვანი ეკონომიკური დახმარებაც აღმოუჩინა, რითაც ფრანკოს რეჟიმის სტაბილურობა უზრუნველყო. 1955 წელს ესპანეთი გაეროში მიიღეს. 1960-იანი წლების დასაწყისში ცივი ომის გაჩაღების შემდეგ ესპანეთის დიპლომატიური აღიარება დაიწყო. უკვე ომის მიმდინარეობისას ფრანკომ შეზღუდა ფალანგის გავლენა, ხოლო ომის შემდეგ პარტია, ძირითადად, სოციალური საკითხებით იყო დაკავებული. მას ნაციონალური მოძრაობა ეწოდა. 1960-იანი წლების დასაწყისში თანდათან დაიწყო ქვეყნის მოდერნიზება: ფრანკომ ტექნოკრატებს ეკონომიკის კონტროლის უფლება მისცა; 1959 წელს ესპანეთმა „ეკონომიკური სტაბილიზაციის გეგმა“ მიიღო, გზა ფართოდ გაეხსნა უცხოური კაპიტალის შემოდინებას. პოლიტიკურ მონაწილედგეთა (კომუნისტები, სოციალისტები, ანარქისტები, რესპუბლიკელები და სეპარატისტები) მიმართ რეპრესიები ფრანკოს სიკვდილამდე გაგრძელდა. გარდაცვალებამდე ორი თვით ადრე ფრანკომ ხელი მოაწერა სუთი პატიმართურებისა და სისხლისსისხლის განაჩენის, რომელთა შეწყვეტასაც ესპანეთის კაუდილიოს ბევრი ქვეყნის ხელისუფლება სთხოვდა. მიუხედავად ამისა, პატიმრები დახვრიტეს. 1973 წელს ფრანკომ მთავრობის მეთაურის პოსტი დატოვა და ის ნეოფრანკისტად მირალს ლუის კერერო ბლანკოს გადასცა, რომელიც იმავე წელს ეტას ტერორისტებმა მოკლეს. პოსტიდან წასვლის შემდეგ კაუდილიო მკურნალობდა, რადგან პარკინსონის დაავადებით იტანჯებოდა და 1975 წლის 20 ნოემბერს გარდაიცვალა. **ფრანკოს მმართველობის პერიოდში პოლიტიკური მოტივით ციხეში მილიონზე მეტი ადამიანი გააძვინეს, რომელთაგან უმეტესობა სიკვდილით დასაჯეს.** **მოაშადა ნანა ჩარკვიანი**

პიტლარი და ფრანკო

ფრანკო ძალიანყილთან ერთად

ფრანკო და მუსოლინი, 1941 წელი

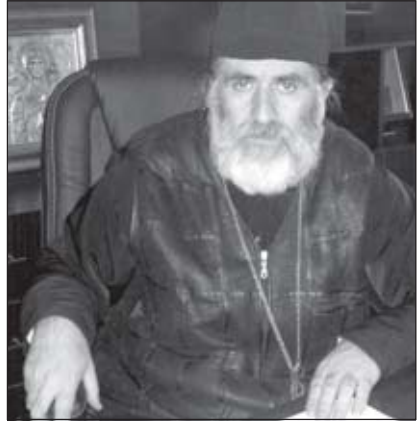

ფრანკო, 1973 წელი

პირველი სახელობის და სახელობის სკოლა-პანსიონი თბილისში

მამა მირიან სამხარაძე: სანამ სოცსლაგი პარტი, კათოლიკე საქმიანობა უნდა ვაკეთოთ და ჩვენი აბუჩი დავლოთ აჩრის მშენებლობაზე

ალბათ, ბევრმა არც იცის, რომ თბილისის ერთ-ერთ გარეუბანში საქართველოსთვის უპრეცედენტო პროექტი ხორციელდება. ლოტიკინზე, მუსიკალური სკოლა-ინტერნატის ყოფილ შენობაში, ახლა უკვე საპატრიარქოს წმ. კეთილშეშური მფეფ თამარის სახელობის სკოლა-პანსიონი სარემონტო სამუშაოები მიმდინარეობს. შენობას რესტავრაცია უტარდება და მისი ძველი იერიდან თითქმის აღარაფერი რჩება. მართალია, სკოლის რესტავრაცია ჯერ არ დასრულებულა, მაგრამ სექტემბრიდან აქ უკვე დაიწყო სწავლა. პირველ ეტაპზე სკოლამ მხოლოდ მცირე უბანი ჩათვალა შედგომოს მოსწავლეთა მიღება. ყველა მათგანს სპეციალურად შეკერილი ლურჯი ფორმები აცვია. სკოლაში ასევე ფუნქციონირებს ქორეოგრაფიული და სპორტული წრეები. ისწავლება ქორეოგრაფია, ხრიდოლი (ქართული საბრძოლო ხელოვნება), დაავინყებას რომ მიეცა, ისეთ ქართულ საკრავებზე დაკვრაც. ტარდება კონსერვაციის, სპორტული შეჯიბრებები. სკოლაში გახანგრძლივებული ჯგუფებია და მოსწავლეებს ერთჯერადი კვებითაც უზრუნველყოფენ.

სამუშაოების დიდი ნაწილი უკვე დამთავრებულია, ხოლო ძველი შენობის რესტავრაცია ახლაც მიმდინარეობს. აქ ისეთი ბავშვები სწავლობენ, რომლებიც განსაკუთრებული ნიჭით არიან დაჯილდოებული. მამა მირიანის თქმით, „თუკი განათლებასთან ერთად უფლის სიყვარული არ იქნება და მას თან ღირს არ ახლავს, ასეთი განათლება ბოროტებაა“. ამ ცნებას მიჰყვებიან სწავლა და სკოლაში. ყველა კლასს, გაკვეთილებს მიმდინარეობს დროს, 10 წუთი აქვს გამოყოფილი იმისათვის, რომ ტაძარის მილოცონ. მომავალი წლიდან აქ საქართველოს ყველა კუთხიდან 240 ბავშვის ჩამოყვანას გეგმავენ, განსაკუთრებით კი ხელმოკლე ოჯახის შვილების, რომლებსაც მუსიკისა და ხატვის ნიჭი აქვთ. ბავშვები სწავლასთან ერთად აქვე იცხოვრებენ. განსაკუთრებული აქცენტი ქარ-

თველ მუსლიმან ბავშვებზე კეთდება. უწმინდესის სურვილია, ამ პანსიონში ფერეიდნიდან, ტაო-კლარჯეთიდან, საინგილოდან ჩემოსულმა ბავშვებმაც ისწავლონ. ცოტა ხნის წინათ სამოციქულოც გაიხსნა და ეკლესიის მშენებლობასაც ჩაეყარა საფუძველი. სკოლის დირექტორი მამა მირიან სამხარაძეა, რომელსაც ამდგავარი მუშაობის პრაქტიკა ჯერ კიდევ ხულოში მოღვაწეობის დროს ჰქონდა. მამა მირიანი ხულოში 13 წელი ცხოვრობდა. იქაური მოღვაწეობის შედეგად მამოს მძიმე ნათული ჰყავს. მან წმ. ტბელ აბუსერიძის გიმნაზია და თვედორე აჭარელის სახელობის საბავშვო ბაღი დაარსა; დააფუძნა ვაზეთი „სხალთის ზარები“.

მამა მირიანი თბილისში ოჯახით სამი წლის წინ ჩამოვიდა და თავიდან პეტრე-პავლეს ეკლესიაში მოღვაწეობდა. მას სამი შვილი ჰყავს: თამარი, ქეთევანი და გიორგი. მამა მირიანის მეუღლე, ქალბატონი ნანა, აქტიურად მონაწილეობს სკოლის საქმეებში. ისინი დღეისათვის სკოლის შენობაში ცხოვრობენ. ქალბატონი ნანა საპატრიარქოშიც მუშაობს, ქართველ მუსლიმანთა ურთიერთობის განყოფილებაში უფროსია და სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს კულტურული ალორძინების საერთაშორისო ასოციაცია „არსიანის“ ერთ-ერთი დამფუძნებელიცაა.

მამა მირიან სამხარაძე: — ეს არის პატრიარქისა და პრეზიდენტის ერთობლივი პროექტი. პატრიარქის სურდა, თბილისში ყოფილიყო სასწავლებელი, სადაც ერთად ისწავლიდნენ თბილისელი და საზღვარგარეთ მცხოვრები ქართველი ბავშვები. სკოლას ანალოგი არ აქვს მთელს საქართველოში. განსაკუთრებული აქცენტი ზემო აჭარაში მცხოვრებ ქართველ მუსლიმან ბავშვებზე კეთდება, რომელთაც გარკვეული ნაწილი სასწავლებელად უფრო თურქეთში მიდის. უმჯობესია, ისინი საკუთარ კულტურასა და ხელოვნებას გაეცნონ. თუ სურვილი ექნებათ, სწავლას თბილისის უმაღლეს სასწავლებელში გააგრძელებენ და ისევე სამშობლოს გამოადგებიან. ანალოგიურ პროექტს ხულოშიც ვახორციელებდით და ხულოში მცხოვრებ ბავშვებს გიმნაზიაში სწავლის პერიოდში წმ. ილია მარტოის გიმნაზიის ბავშვებთან ჰქონდათ ურთიერთობა, რამაც უდიდესი შედეგი გამოიღო. როცა ხულოს გიმნაზიაში ბავშვები პირველ კლასში მშობლებს ჩვენთან შემოყვადდათ, მივხვდნენ, არ მოეწონათ, მაგრამ ძალით ხომ არ მოვნათლავდით? როცა ეს ბავშვე-

ბი მალალ კლასებში გადავიდნენ, მერე უკვე თვითონ მშობლები გვეხვეწებოდნენ მათ მონათვლას. თვითონვე გადაწყვიტეს, მამა-პაპათა რწმენას დაბრუნებოდნენ. უამრავი ნათესავი და ნათლია ჰყავთ ხულოში მცხოვრებ ბავშვებს, არამედ მათი მშობლები, ბებია-ბაბუებიც კი მონათლდნენ. იცოდა პატრიარქმა, რა შედეგი შეიძლება გამოიყვლიდა ამ პროექტს... აქ შეისწავლიან დღეს დაავინყებულ ტრადიციულ დარგებს, როგორცაა: მინაქრის დამუშავება, მჭედლობა, ლითონზე მუშაობა, გობელენი, ქსოვა, ქარგვა, ხის მხატვრული დამუშავება, თეატრ... ახლა გეგმილია მშენებლობა, ტექნიკურად მოვაზადოთ ყველაფერი, რაც ამისათვის გვჭირდება. პრეზიდენტიც დაინტერესებულია ამით და კარგია, როცა ეკლესია და ხელისუფლე-

ბა ერთმანეთის გვერდით დგანან. ურთიერთანადგომით უდიდესი საქმეების კეთება შესაძლებელი. მომავალი წლისთვის ყველა კლასი გვექნება, მანამდე კი ლტოლვილების საკითხიც მოგვარდება, რომლებიც აქ ავიტოსტოს ობის შემდეგ ცხოვრობენ. ალბათ, მომავალი წლისთვის მზად ვიქნებით იმისათვის, რომ ჩვენი თანამემამულენი საზღვარგარეთ დანაწევრდებიან. დავინახებთ რაც შეეხება, საპატრიარქო გვაფინანსებს. ასევე, კეთილ ადამიანებს რა გამოუღებს. სანამ ცოცხლები ვართ, კეთილი საქმეები უნდა ვაკეთოთ ამ ქვეყანაზე და ჩვენი აგური დავდოთ ერის მშენებლობაზე. ეს პროექტი უდიდეს შედეგს გამოიღებს, რომელსაც მალე მთელი საქართველო დაინახავს.

ლილი მიროტაძე
თიშო ტახატაძე

„რატომ იყო რეგულაციამდელი ბავშვი გონებასუსტი? იმიტომ, რომ მას არ ჰქონდა სათამაშო“, — ყველას ახსოვს სათამაშოების ფაბრიკის დირექტორის ეს პათეტიკური სიტყვები კინოფილმიდან „თოჯინები იცინიან“. ამ ღიმლისმომგვრელ ფრაზაში სიმართლის მარცვალი ნამდვილად არის, რადგან, როგორც ფსიქოლოგები ამბობენ, სათამაშოს და, საერთოდ, თამაშს ბავშვის განვითარებისთვის დიდი მნიშვნელობა აქვს.

ჩინური სათამაშოები ბავშვებს მოსაგვს და ალაპარაკებს იწვევს

დღევანდელი ბავშვების გონებასუსტობის (რაც ზოგჯერ უფროსების გაოცებასაც იწვევს) ერთ-ერთი განმარტებელი ფაქტორი შესაძლოა სათამაშოების ინდუსტრიის განვითარებაც იყოს, მაგრამ ახლა ბავშვები სულ სხვა საშუალებების წინაშე აღმოჩნდნენ. საფრთხე მათ ჯანმრთელობას დაემუქრა. სათამაშოების შემადგენლობაში არსებული ქიმიურ ნაერთებმა შესაძლოა სერიოზული ზიანი მიადგინოს მათ ჯანმრთელობას. როგორც ამბობენ, ამ მხრივ ყველაზე დიდ საფრთხეს ჩინური ნარმოების სათამაშოები წარმოადგენს. მსოფლიოში ზოგიერთი ჩინური ნარმოების საქონლის ხარისხისა და უვნებლობის მიმართ არსებული დამოკიდებულება ობიექტურია. რასაც ადასტურებს არაერთი სკანდალი ჩინურ საქონელთან დაკავშირებით, მათ შორის ბავშვის სათამაშოებთან. ამ უარყოფითი დამოკიდებულების ერთ-ერთ მიზეზად სახელდება სათამაშოებში ჯანმრთელობისთვის საშიშრო (მათ შორის აკრძალული) საღებავები და მასალების გამოყენება. არადა, ქართულ ბაზარზე დი-

დი რაოდენობითაა წარმოდგენილი ჩინური სათამაშოები, რაც დაბალი ფასების გამო, ყველაისთვის ხელმისაწვდომია. ბავშვისთვის სულ ერთია, ვისი გამოგებულია მისი სათამაშო, მას მხოლოდ ის აინტერესებს, როგორ მღერის თოჯინა, როგორ დადის მანქანა... იგი ერთნაირი მონდომებით ფაბრიკის და ამტარებს ჩინურ თუ იტალიურ სათამაშოებს და ცნობისმოყვარეობას იკმაყოფილებს. მშობლების უმრავლესობაც ცდილობს, რაც შეიძლება იაფად შეუძინონ პატარებს სასურველი სათამაშოები და ნაკლებად ფიქრობენ მათ მავნებლობაზე. შესაძლოა ფიქრობენ კიდევ, მაგრამ არ აქვთ იმის საშუალება, რომ 45 ლარი გადაიხადონ ასანყობ კუბიკებში, მაშინ როდესაც 15 ლარად შეუძლიათ მსგავსის ყიდვა. ვიზუალურად ორივე ერთნაირია. თუ მშობლებს არ აქვთ ფინანსური შესაძლებლობა, ბავშვებს უყიდონ მალაი ხარისხის სათამაშოები, სახელმწიფოს ნამდვილად აქვს შესაძლებლობა, არიდოს ბავშვებს ჯანმრთელობისთვის საშიშრო სათამაშოები. მაშინ, როცა ევ-

როკავშირის მომხმარებელთა უფლებების დაცვის კომისიამ ჩინური საქონელი ევანმართელობისთვის ყველაზე მავნე პროდუქტად დაასახელა, საქართველოში ჩინურ საქონელზე, მათ შორის სათამაშოებზე, სახელმწიფოს მხრიდან ხარისხის და უვნებლობის კონტროლი არ ხორციელდება, რადგან ასეთი უფლებამოსილების მქონე სახელმწიფო ორგანოები — სახელმწიფო სანიტარული ინსპექცია და საქსტანდარტი, რამდენიმე წელია, გაუქმებულია და ასეთი უფლებამოსილების მქონე ორგანიზაცია არ არსებობს. არ ხორციელდება ლაბორატორიული ტესტირებაც, რადგან საკმაოდ დიდ თანხებთან არის დაკავშირებული. საქართველოში აკრედიტირებული ლაბორატორიები ხარისხის უზენებლობა-უსაფრთხოების სასტრუქტურულ ან ობიექტივებს სხვადასხვა მიზეზის, მათ შორის არაკომპეტენტობის, გამო.

საბავშვო სათამაშოების მაღალ ხარისხისა და რომ არც სახელმწიფოსა და არც კერძო ორგანიზაციების მხრიდან არანაირი რეკომენდაცია არ მიუღიათ მათი აკრძალვის თაობაზე; ჯანმრთელობისთვის საშიში სათამაშოების ქსელში შეტანა კი მათ ინტერესებიც არ შეეძინა. მყიდველი ამ პატიოსან სიტყვას უნდა ენდოს, რადგან რომც მოითხოვოს შესაბამისობის სერიოზული კონტროლი ვერ მიიღებს, იქედან გამომდინარე, რომ, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ხარისხის მონიტორინგი არ ხორციელდება. კითხვაზე რამდენად მავნეებელია ჩინური სათამაშოების შემადგენლობა ბავშვებისთვის, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზუსტეულის ნადავინაძის დოქტორის თქმით, ის დეპარტამენტში პასუხის გაცემა გაუჭირდა, რადგან, როგორც პროფესორმა ვაჟა ცხოვრებაშვილმა განაცხადა, უნივერსიტეტში ასეთ კვლევებს არ ატარებენ. „ასეთი ანალიზის ჩატარება უნივერსიტეტის ლაბორატორიებში არ ხდება. ჩვენი მოვალეობა არაა ამ თუ იმ საგნის შემწველობის უზენებლობის გან-

საზღვრა. ამიტომ ამაზე პასუხს ვერ გაცემთ. სათამაშოების შემწველობას, ხარისხსა და უვნებლობას სპეციალური ორგანოები უნდა იკვლევდნენ, ეს აუცილებელიც არის, მაგრამ, როგორც ვიცი, საქართველოში ეს არ ხდება.“

თსუ-ს მედიცინის ფაკულტეტის პედიატრიის დეპარტამენტის სრული პროფესორი რუსუდან ქარსელაძე კი არ გამოიჩინებს, რომ უნარისხ სათამაშო ბავშვს სერიოზული ზიანი მიადგენს:

„ნებისმიერი სათამაშო ფასი მისი ხარისხის პროპორციულია. ევროპაში ეკოლოგიურად სუფთა სათამაშოები საკმაოდ ძვირია. ბავშვის კონტაქტმა უნარისხ სათამაშოებთან შესაძლოა ეკოპათოლოგიური მოვლენები გამოიწვიოს, ანუ ინტელექტი გასცვიოს, კანის ალერგია, რესპირაციული ალერგია... გააჩნია, რაზეა საუბარი, — საღებავზე თუ შემცველობაზე, რომელიც შეიძლება ლორწოვანი გზით მოხვდეს ბავშვის ორგანიზმში. ამან, შესაძლოა, გამოიწვიოს კუჭ-სიტეტის დაზიანებები. სასუნთქი ორგანოებისთვის საშიშრიათაა აქროლვადი ნივთიერება, რომელიც განსაკუთ-

რებით დაბალი ხარისხის ბრჭყყალა სათამაშოების შემწველობა ახასიათებდა.“

ჩემი ვინჩრო სპეციალობა არის ალერგოლოგია. ყოველთვის ვეკითხები მშობლებს, რა იყო ალერგიის გამწვავების მიზეზი. ამ მიზეზს ყოველთვის ვეძებ მედიკამენტებში ან საკვებში, მაგრამ ამ ბოლო დროს, აუცილებლად ვსვამ კითხვას, რამე ახალ სათამაშოსთან ხომ არ ჰქონდა ბავშვს კონტაქტი? განსაკუთრებით ვეკითხები ამას, როდესაც ბავშვებს მტვრისმიერი ალერგია აქვთ, რასაც ხშირად ინვესტორები ფიქრობენ, რომელთაც სათამაშოები შეეძინათ. მედიცინაში ეს კითხვა უკვე დავდა დღის წესრიგში. კონკრეტულად იმის თქმა, რომ ესა თუ ის დაავადება ჩინურმა სათამაშოებით გამოიწვიოს, არ შეიძლება. მედიცინა მტკიცებულებებზე დაყრდნობით, — ასეთია მსოფლიო მედიცინის მიმართულილება. ჩვენ კი ამის მტკიცებულებები არ გვაქვს იმიტომ, რომ სათამაშოების უვნებლობის ხარისხის კვლევა არ ხდება. ეს კვლევა საკმაოდ ძვირადღირებულია და, თუ ვინმე არ შეუწყვეტავს, ლაბორატორია არ ჩატარებს...“

ნანა ლალაიშვილი

ბოლნისი — IV საუკუნე

მას შემდეგ, რაც მდინარე ქციის მარცხენა სანაპიროს თრიალეთის საზღვრებამდე ავყევით, უკან უნდა გამოვბრუნდეთ, თორემ ქციის მარჯვენა სანაპირო და მისი შენაკადების შემოგარენი უნახავი დაგვრჩება. თანაც, ქციიდან სამხრეთით ხომ ქვემო ქართლის უძველესი მინები და ასევე უძველესი, ბრწყინვალე ძეგლებია.

დღევანდელი ბოლნისის მიდამოებში ადრე, ძირითადად, სოფელი ყორანთა იყო, XIX საუკუნეში კი დაბა ლუქსემბურგი გაშენდა. 1943 წელს მას ბოლნისი დაერქვა და 25 წლის შემდეგ ქალაქად იქცა. ქალაქის თავზე ნამომართულ მთაზე მდგარ ეკლესიას ყორანთის საყდარი ჰქვია. იგი XII საუკუნის ტაძარია და ვახუშტი ბატონიშვილის დროს წმინდა გიორგის სახელობისა ყოფილა. ვახუშტი ამ ეკლესიას ორჯერ ახსენებს, ერთხელ ქვემო ქართლის და მეორედ იმერეთის აღწერისას. მისი თქმით, წმინდა გიორგის ის ჯვარი, რომელიც მთავარმონასტის ბეჭის ძეგლის ინახავდა, თავდაპირველად სწორედ ყორანთაში მდგარა. აქედან იგი ჯერ სამცხეში გადაუტანიათ, მერე შიდა ქართლის სოფელ ატოცში და ბოლოს ჩხარში, იმერეთში: „მდებარეობს მას შინა ბეჭის მთავარმონასტის წმინდის გიორგის, მარადის სასწაულმოქმედი“.

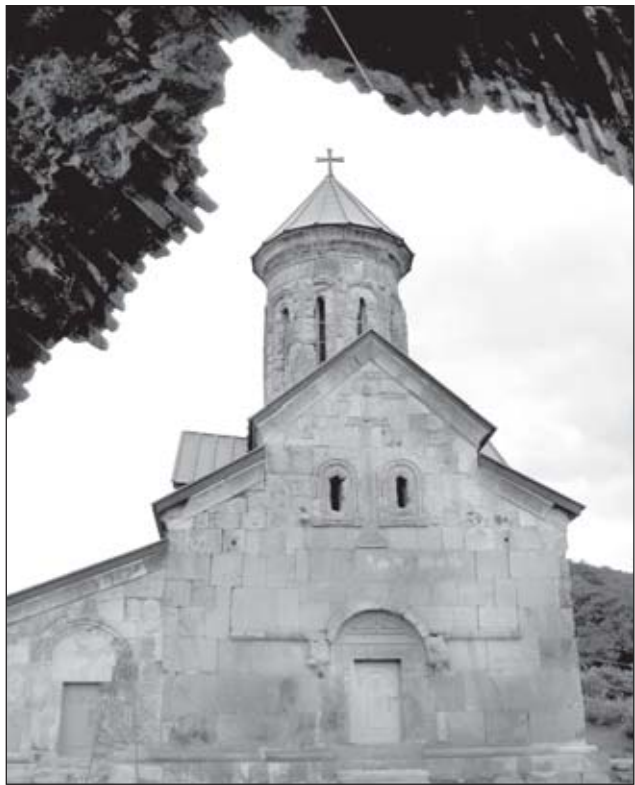

ბოლნისის სიონი. აღმოსავლეთი ფასადი.

ერთ ამ თხზულებაში, საუბარი არ არის აქვე დაარსებულ ქალაქზე, რომელსაც ვახუშტი ბატონიშვილი ახსენებს: მდინარე ფოლადაური რომ მამავეერას ერთვის, „ამას ზედა არს მცირე ქალაქი ბოლნისი“. როგორც არქეოლოგიურმა კვლევებმა დაადასტურა, ეს მცირე ქალაქი მაშინ არის აღმენებული, როცა ბოლნისის სიონი აიგო. მაგრამ ვის უნდა აეგო ეს ქალაქი და მისი ცნობილი ტაძარი?

ყველა საგარეო გზას მიყვავართ IV საუკუნის სპარსი დიდგვაროვანი პეროზთან, რომელიც მირიან მეფემ მოიყვანა და რანის ერისთავად დაადგინა ხუნანიდან ბარდავამდე. ამავე დროს, მირიანმა მას თავისი ქალიშვილი მიათხოვა. აქ ძალიან საინტერესოა ფრაზა, რომლითაც ლეონტი მროველი (უთუოდ ძველ წიგნთაგან გადმონერით) ხსნის პეროზის ვინაობას: „მოიყვანა სპარსეთით თვისი მისი ნათესავი მეფეთა“ (გამოთქმა „თვისი მისი“ ძალიან ახლოდგებს, სისხლისმძებრს ნიშნავს და ამდენად ფრაზა „ნათესავი თვისი მისი“ უნდა გავივითვალისწინებთ, რომ ძველი ბოლნისიდან დასავლეთით, კაზრეთში, სპილენძი და ოქრო მოიპოვებდა, ხოლო აღმოსავლეთით არსებულ მცირე ხევს 1800 წლამდე სარკინითი ერქვა, მაშინ დასახლება ბოლნისის „ბოვიდან“ წარმოშობა ეჭვს აღარ გამოიწვევს. ამასვე ადასტურებს გვიანი შუასაუკუნეების საბუთებში შემორჩენილი ტერმინები „ბოვნილი ეპისკოპოსი“, „ბოვნილი გლეხი“, „ბოვნილი მინები“ და ა.შ.

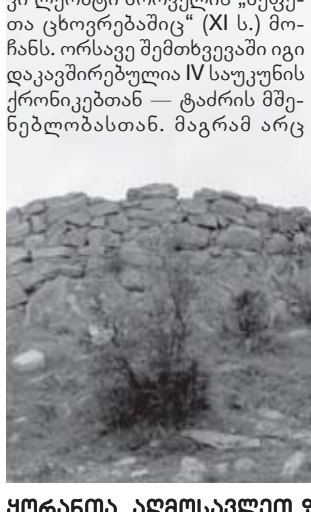
სახელწოდება ბოლნისი უძველეს ქართულ საისტორიო თხზულებაში „მოქცევაი ქართლისაჲს“ კრებულში (VIII-IX სს.) გვხვდება პირველად, მერე კი ლეონტი მროველის „მეფეთა ცხოვრებაშიც“ (XI ს.) მოჩანს. ორსავე შემთხვევაში იგი დაკავშირებულია IV საუკუნის ქრონიკებთან — ტაძრის მშენებლობასთან. მაგრამ არც

წულრულაშენის ტაძარი. დასავლეთი ფასადი.

ქმარს დიდ უფლებებს ანიჭებს სომხებთან დაპირისპირების სანაცვლოდ. ასეთ შემთხვევაში პეროზი გაქრისტიანდება: „მამინდა ნათელ-ილო ფეროზ და ერმან მისმან და მოირთეს ძალი ხუასროსაგან და ეწყვნეს სომხეთა ჯავახეთს. სძლიეს და აოტნეს სომეხნი“. ერთი სიტყვით, ეს პეროზი, ლამის მეფისტოლა კაცია, ქვემო ქართლის და ჯავახეთის ბურჯია. იგი ძირითადად სამშვიდდემო ზის, მაგრამ ახალ ციხე-ქალაქებს ამშენებს და ქვეყანას აღაშენებს. უეჭველად მისი ამშენებელია ციხე-ქალაქი ბოლნისი, რომელიც ბოლნისის სიონის ახლოს მდებარეობდა. ამ ციხე-ქალაქის ნაშთები, რომელიც სწორედ გვიან ანტიკური ხანით და-

რიღდება, 1957-62 წლებში აღმოჩნდა. აქედან ჩრდილო-დასავლეთით, დაახლოებით 700-800 მეტრში, „ლამაზ გორად“ ცნობილ ტერიტორიაზე, სხვა ნაგებობებთან ერთად, არქეოლოგებმა მიაკვლიეს მე-IV საუკუნეში გადაკეთებული გაცილებით ძველი ეკლესიის ნაშთებს. დღეს ამ ნაგებობათაგან ერთ-ერთი, ბოლნელი ეპისკოპოსის ეფრემის კურთხევით აღდგა და მოქმედი შეიქმნა. სწორედ „ლამაზ გორის“ ერთ-ერთი ნაგებობის ნიშნში იყო ჩატარებული ორივე მხრიდან გამოქანდაკებული ფილა, რომელიც ამჟამად საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში ინახება. ერთ მხარეს გამოკვეთილია ზუსტად ისეთივე „ძღვევის ჯვარი“ (ანუ, როგორც მერე ეწოდა, „ბოლნური ჯვარი“), როგორც ბოლნისის სიონის კედლებს ამშვენებს (მაგალითად ვარდან ნახეტის ჯვარი). ფილის მეორე მხარეს გამოსახულია დიდი საერო პიროვნება, რომელსაც სასაწირო ირანისათვის დამახასიათებელი დიდებული ვარცხნილობა აქვს და ხელთ ინსიგნიები — სატყვარი და ქარქაში უყვრია. შეიძლება ჩაითვალოს, რომ ვარცხნილობაც ერთგვარი ინსიგნიაა. ხელოვნებათმცოდნე ჯუანშერ ამირანაშვილი, მხატვრული ანალიზის საფუძველზე, ასეთ

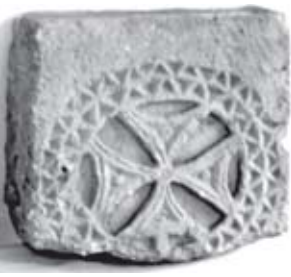

ყორანთა. აღმოსავლეთი ფასადი.

ბოლნისის ხედი

პიროზ ნახეტი და მისი ჯვარი

დასკვნამდე მივიდა: სასანურ სახით ხელოვნებაში მალაღობის იერარქიული პიროვნების მარჯვენა პროფილით წარმოსახვა მისი აბსოლუტური დამოუკიდებლობის ნიშანია, მარცხენა პროფილით წარმოსახვა — ვასალობის ნიშანია. სანახევრო დამოუკიდებლობის „ლამაზგორის“ პორტრეტი ანფასშია. ჯუანშერ ამირანაშვილმა ივარაუდა, რომ ეს პიროვნება ვარსკენ პიტიაში პიროვნება იყო. რამაზ პატარიძის აზრით კი იგი უფრო უფალთ-უფალი პეროზ ნახეტი და მისი ჯვარია, რამეთუ ვარსკენი ქრისტიანობის მოლაპატრე, ხოლო პეროზი, პირიქით — ქრისტიანობის დამცველი. თანაც, მხატვრული ანალიზის საფუძველზე ნაპოვნი ფილა IV საუკუნის უფრო შეუფერება.

რამაზ პატარიძემ, გარდა ამისა, ბოლნისის ტაძრის ორი უძველესი ნარჩენი ჩრდილო-დასავლეთი ფასადის ორ არქიტურაზე 357 და 392 წლებით დაათარიდა. ტაძარი აშენებულია სწორედ პეროზ უფალთ-უფალს (იგივე ნახეტს, იგივე პიტიახსს, იგივე ერისთავთ-ერისთავს), მერე დანგრეულა, მაგრამ IV საუკუნის ბოლოს აღუდგინა იმავე პეროზის შთამომავალი — ფარსმანს, რომელიც მცირე ხნით ქართლის ტახტზეც აღწევდა. ეს ორი ნარჩენი ასე ეკითხება:

1) შენგენითა წმინდისა სამებისათა. უფალთ-უფლისა პეროზ მეფეთა თვისისა ნახეტობასა (ე.ი. პეროზის — ქართლის მეფეთა ახლობლის, გნებათ სიძის — ნახეტობის გნებათ. — გ.ქ.) ხინო წმინდისა ამის ეკლესიისა და ათხუტმეთ წლისა უამულსა აღხემენა. ჯუარსა ქრისტიისა ვინა აქა შინა თავყანისხცეს, ღმერთ მან შეინყალენ და ვინ ამისა ეკლესიისა მშრომელსა ბოლნელსა ეპისკოპოსსა ხულოცოს, იგიცა ღმერთმან შეინყალენ. ამენ!

2) შენგენითა ქრისტიისათა მე ფარსმან ერისთავმან და აზარუტ შეხუაბთ ესე კარს სალოცვლადა სულთა ჩვენთათვის. მესამე, აღმოსავლეთი ფასადის ნარჩენი, გვიანდელი დროით, 532 წლით დაათარიდა რ. პატარიძემ: „ქრისტე, დავით ეპისკოპოსი კრებულთით და ამას ეკლესიასა შინა შენდა მიმართ თავიყანისცემელნი შეინყალენ და მშრომელთა ამას შინა ეკლესიასა შინა შეხენი. ი.ი.“ (ბოლნისის ტაძრის

ამ სამი უმთავრესი ნარჩენის თაობაზე უფრო ვრცლად ნაიკითხეთ „ისტორიული მემკვიდრეობა“ 2010 წ. №2). ბოლნისის სიონში კიდევ მრავალი ლაპიდარული ნარჩენია, ზოგი — ფრაგმენტული და ადრინდელი, ზოგიც — შედარებით სრული და გვიანდელი. ეს გვიანდელი ნარჩენები X საუკუნით თარიღდება. ისინი ამ ეკლესიის წინამძღვარს ელიას და ბოლნელ ეპისკოპოსს ევდორეს ეკუთვნით. მათში ასევე დასახლებულნი არიან დავით და აბულ მამფალები და გურგენ ერისთავი. * * *

ბოლნისის სიონის მახლობლად ადრეშუასაუკუნეების კიდევ ორი ტაძარია, მაგრამ მათ შესახებ სხვა წერილში ვისაუბრებთ, ახლა კი სიონიდან სამხრეთ-აღმოსავლეთით 2 კილომეტრში, მდინარე ფოლადაურის მეორე ნაპირზე მდგარ სულ სხვა ეპოქის, სახელდობრ XIII საუკუნის ბრწყინვალე ხუროთმოძღვრულ ნიმუშს — წულრულაშენის წმინდა გიორგის ჯვარ-გუმბათოვან საყდარს შევავლოთ თვალი. წულრულაშენის ტერიტორიას ადრე გუზნაბი რქმევია (სხვათაშორის, ასეთივე დასახლებების ადგილს — გუზნაბს, ვხვდებით ზესტაფონის რაიონშიც და იქაც ჯვარგუმბათოვანი ტაძარი დგას, ოღონდ უფრო მცირე და უფრო ადრინდელიც, X-XI საუკუნეებისა).

წულრულაშენიდან ხელისგულივით მოჩანს ფოლადაურის ხეობა, სადაც 1234 წელს უკანასკნელად მოიქნია კუდი ჯალალ-ედინმა. თავდაპირველი შეტაკება ნაჭარმაგვეიდან მოსული ქართული ლაშქრის გამარჯვებით დასრულდა, მაგრამ საბოლოოდ მანც ცხვარაზელებმა მოიგეს ომი. რუსუდან მეფე ლიხთიმურეთს გადავიდა, ჯალალედინი კი თბილისში შემოვიდა, მაგრამ ეს მისი საბოლოო გამარჯვება იყო. მან თბილისში დიდხანს ვეღარ დაჰყო, რადგან საქართველოს ამჟერად თათარ-მონღოლები მოადგნენ...

წულრულაშენის ტაძარი ლაშა გიორგის მეფობაში აუცილებლობით დაიწყო. ამათა დასახლებების სამკაულებით აელვარებული საყდრის დასავლეთ კედლის მოხრდილი ნარჩენი: „სახელითა ღმრთისათა და მეოხებითა წმინდისა ღმრთისმშობლისა, დღიერებათის წმინდა გიორგის მუსთაბათის ჯვარისათა, მეთობასა შინა დიდისა გიორგი მეფეთ-მეფისა, მინამან მეფობისამ მათისამან, არსენის ძემან ჰასან დავიწყე შენებანი ტაძარსა გუნბადას, მამულსა ჩემსა უწყებითა და გამოცხადებითა ამისევე მთავარმონასტისა მიერ სადიდებლად ღმრთისა“. თითქმის იგივე შინაარსის ნარჩენი ყოფილა სამხრეთ შენაკადის არქიტურაზე, რომელიც დღეს სანახევროდაც აღარ იკითხება.

წულრულაშენის ეკლესია, რომელიც ამ ეპოქის ხუროთმოძღვრების ერთ-ერთი ჩინებული ნიმუშია, უწინარესად გუმბათის მალაღობის ყელით და მასზე შესრულებული ჩუქურთმების დიდი სიღრმით გამოირჩევა. ქვემო ქართლში არსებულ არცთუ ისე მრავალ გუმბათიან ტაძართა შორის (მანგლისი, ბეთანია, ახტალა, ჭუჯაბი, ფიტარეთი, წულრულაშენი) წულრულაშენი ყველაზე მეტს სიახლოვეს ფიტარეთის ტაძართან იჩენს, მაგრამ იგი მანც ძალზე თავისთავადი და მეტყველია. ეს ეკლესია არც თუ ისე დიდი ხანია დანგრევეს გადაარჩენს რესტავრატორებმა. დღეს იგი მოქმედი საყდარია.

გელა ქიქიაშვილი
აგტორის ფოტოები

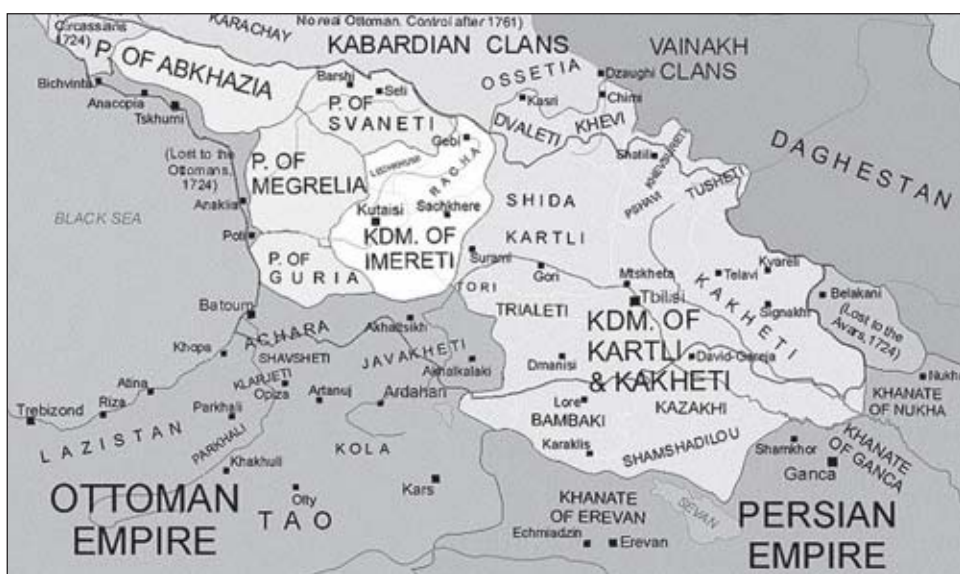
დასავლეთ საქართველო XVIII საუკუნის 70-80-იან წლებში

დასასრული. დასაწყისი №11

XVIII ს. მეორე ნახევრის დასავლეთ საქართველოს პოლიტიკურ ცხოვრებაში მნიშვნელოვან როლს ასრულებდნენ სამთავროები, რომელთა არსებობაც თავისებურ დასავლეთ საქართველოს საგარეო და საშინაო ცხოვრებას. თითქმის შეუწყვეტელი მიმდინარეობდა ომი დასავლეთ საქართველოს გაერთიანებისათვის მებრძოლ იმერეთის მეფესა და სეპარატისტ მთავრებს შორის. მთავარია თავგამოდებული ბრძოლა „სახელმწიფოს“ შენარჩუნებისათვის ობიექტურად ეხმარებოდა თურქ დამპყრობლებს დასუსტებული ქვეყნის დამონების საქმეში. ქვეყნის გაერთიანებისათვის მებრძოლი მეფის წინააღმდეგ მთავართა და მსხვილ ფეოდალთა კავშირი ხშირად შეკრულა, საგარეო მტრის წინააღმდეგ ერთიანი გამოსვლა კი მთავრებს არც უცდიათ.

მიუხედავად ამისა, XVIII ს. მეორე ნახევრის დასავლეთ საქართველოში პროგრესულ და რეაქციულ ძალებს შორის მიმდინარეობდა ბრძოლა. მიუხედავად იმისა, რომ მთავრები XVIII ს. 70-იან წლებამდე (და ზოგ შემთხვევაში შემდეგაც) თავს სულთნის ვასალებად აღიარებდნენ, ამ ვასალობას მეტად თავისებური ფორმა ჰქონდა: არც ერთი მთავარი, გარდა აფხაზეთის მთავრისა, არ გამაჰმადიანებულა. სულთანი იძულებული ხდებოდა, ქართველთაგან აღებული ხარკით დაკმაყოფილებულიყო და ამ სამთავროთა ინკორპორაციაზე უარი ეთქვა.

სეპარატისტ მთავართა პოლიტიკურ კურსზე XVIII ს. მეორე ნახევარში მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია იმან, რომ მთელ ამ პერიოდში, განსაკუთრებით კი, 60-იანი წლებიდან, გაძლიერდა თანამშრომლობა „ზემო“ და „ქვემო“ ივერიას, „დიდ საქართველოსა“ და „მცირე საქართველოს“ შორის. ეს თანამშრომლობა კიდევ უფრო გაძლიერდა ამიერკავკასიაში ახალი ძალების — რუსეთის იმპერიის გამოჩენამ. ხელსაყრელი იყო საგარეო ვითარებაც: თურქეთის იმპერია მწვავე კრიზისს განიცდიდა და შავი ზღვის აუზ-

საქართველო XVIII საუკუნეში

ში ჰეგემონიას კარგავდა. დასავლეთ საქართველოს მთავრებს შორის უძლიერესი იყო სამეგრელოს მთავარი. დაიანი სამეგრელოსთან ერთად ლეჩხუმსა და ქვემო სვანეთსაც ფლობდა. მისივე ვასალი იყო სამურზაყანოს მფლობელი შარვაშიძე.

დადიანს იმ დროს 6-8 ათასი მოლაშქრის გამოყვანა შეეძლო. თანამედროვის მონმობით, დადიანი XVIII ს. 80-იან წლებში ისეთი თვითმპყრობელი არ იყო, როგორც იმერეთის მეფე სოლომონ პირველი: სამთავროს ცალკეულ ნაწილებს ბატონიშვილები ფლობდნენ და როცა დადიანს ჯარის შეყრა უნდოდა, იგი იძულებული ხდებოდა, ბატონიშვილებისა და თავადებისათვის თხოვნით მიემართა. მიუხედავად ამისა, დადიანი ფეოდალთა ურთიერთმტრობით სარგებლობდა და სამთავროს საერთო საქმეებს განაგებდა. გურიის მთავარი, მართალია,

ენერგიულად იბრძოდა ოსმალო დამპყრობლების წინააღმდეგ, მაგრამ მან იმერეთის მეფესთან ურთიერთობა ვერ მოაგვარა, ხელმწიფობისთვის ბრძოლაზე ხელი არ აიღო, ამას კი სამთავროს მოსახლეობისათვის დიდი ზიანი მოჰქონდა. სვანეთი ამ დროსაც საქართველოს ცენტრალურ რაიონებთან შედარებით ნაკლებად დაკავშირებული და უფრო კარჩაკეტილი მხარე იყო. სვანურ თემებსა და საგვარეულებს შორის გაუთავებელი შუღლი და მტრობის პოლიტიკურ ცხოვრებაში სვანეთის მოსახლეობის უმეტესი ნაწილის მონაწილეობა მეტად სუსტი იყო. ასეთი ვითარების შედეგს წარმოადგენდა სვანეთის ეკონომიკური და კულტურული დაქვეითებაც. მთელი XVIII საუკუნის განმავლობაში მთავრები ორმაგ პოლიტიკას აწარმოებდნენ. პოლიტიკური სიტუაციის მიხედ-

ვსდნა; 1757 წელს ხრესლის ომში დადიანი მეფის გვერდით იდგა, მაგრამ, როგორც კი 1765 წელს დადიანმა ერეკლე II და — ელისაბედი ცოლად შეირთო და ძლიერი მფარველი გაიჩინა, კვლავ განუდგა მეფეს. ამას დაერთო სოლომონ I მიერ დადიანის ბიძების — რაჭის ერისთავ როსტომისა და ბესარიონ კათალიკოსის დასჯა. დადიანმა ბესარიონ კათალიკოსს თავშესაფარი მისცა, იგი სამეგრელოს კათალიკოსად გამოაცხადა და ამით იმერეთის მეფეს ამკარად დაუპირისპირდა. რუსეთ-თურქეთის 1768-

1774 წლების ომის დროს რუსეთის მთავრობა, გარკვეული პოლიტიკური მიზნით, სამთავროებს იმერეთის მეფისგან დამოუკიდებელ სამფლობელოებად ცნობდა და მათთან უშუალო დიპლომატიურ კავშირს ამყარებდა. იმერეთის ელჩი რუსეთში ბევრს ცდილობდა, რომ რუსეთის მთავრობისათვის ასეთი ნაბიჯის გადადგმაზე ხელი აეღებინებინა.

რუსეთის ჯარის იმერეთში ყოფნის დროს დადიანმა ტოტლებენს დამხმარე რაზმი გაუზავნა თავისი ძმების სარდლობით, მასვე გაუზავნა თურქეთის მიერ მიტოვებული ანაკლიისა და რუხის ციხეების გასაღებები და ზარბაზნები. მან ქვემო ფოთისკენ თურქეთის დამხმარე რაზმის ნაშთს ვლაც აცნობა ტოტლებენს, მაგრამ თურქთა წინააღმდეგ მთელი ძალითა და მონდობით არ გამოსულა. როგორც ჩანს, დადიანს ტოტლებენის წარმატების იმედი არ ჰქონდა და თურქეთის მტრად მოკიდებას ერიდებოდა. ამ დროს იმერეთ-სამეგრელოს მორიგებას დიდად შეუშალა ხელი ტოტლებენმა, რომელმაც ერეკლე II-ს სამეგრელოდან რუსთა გასვლისთანავე დადიანმა გააძლიერა სოლომონისადმი მტრობა. მან ლეჩხუმს ქვემო მდებარე იმერეთის რამდენიმე სოფელი და ციხე დაიკავა, ხოლო 1773 წ. მაისში მეფის ხელში მყოფი რაჭა მოაბრუნა.

იმავე წელს დადიანმა უარი თქვა, შეერთებოდა ერეკლე მეორესა და სოლომონის სამეგრელო ხელშეკრულებას. დადიანს და მეფეს შორის მორიგება მხოლოდ 1776 წელს მოხდა. სოლომონის მოთხოვნით დადიანმა აკრძალა ტყვეების კათალიკოსისადმი ურჩობაზე. ამ დროიდან, ვიდრე სოლომონ I სიკვდილამდე, სამეგრელოს სამთავრო მჭიდროდ იყო დაკავშირებული იმერეთის მეფესთან. ხანგრძლივი ბრძოლა დასჭირდა იმერეთის მეფეს გურიის მთავრის დასამორჩილებლად. 1756 წელს მამია IV გურიელი სოლომონმა „დალატის“ გამო გურიიდან გააძევა. მამია თავის ბიძასთან — ნიკოლოზ შემოქმედელთან ერთად რაჭას გადავიდა, იქიდან შემოქმედელი ერეკლე მეორეს აახლა და დახმარება სთხოვა. გურიელმა კვლავ დაიბრუნა ხელისუფ-

ლება, მაგრამ ახლა უკვე იძულებული გახდა, სოლომონ პირველის მორჩილი ყოფილიყო. 1765 წ. გურიამი ჯარით შემოსულმა ახალციხის ფაშა ჰასანმა მამია განდევნა და მთავრად მისი ძმა გიორგი დასვა. ამის შემდეგ, 1771 წ. იანვრამდე, მამია IV სოლომონ პირველის კარზე იმყოფებოდა.

ტოტლებენის ჯარის იქ ყოფნის დროს გურიის მთავარმა გიორგი V რუსეთთან ურთიერთობა გააბა, მაგრამ თურქეთის სიხლოვის გამო მეტად ფრთხილად მოქმედებდა. გურიელი მხოლოდ მას შემდეგ დადგა აშკარად რუსთა მხარეზე, როცა რუსთა ჯარმა 1771 წ. 3 იანვარს ფოთის მახლობლად თურქთა ლაშქარი დაამარცხა. უკანდახეული თურქები გურულებმა ერთიანად ამოუღივრეს, ხოლო თურქთა მოკავშირე ლეკთა ბელადის თავი გიორგი გურიელმა ტოტლებენს გაუზავნა. იმავე თვეში სოლომონ გურიამი შევიდა და კვლავ მამია IV გაამთავრა. ამის შემდეგ სოლომონის სიკვდილამდე გურია იმერეთის მეფის მორჩილებიდან არ გამოსულა. 1776 წელს კვლავ სამთავროებლმა გიორგი V საეკლესიო საქმეები მოაწესრიგა და ტყვეების ყიდვა აკრძალა.

სოლომონის გარდაცვალების შემდეგ (1784) მთავრებმა თავი აიშვეს და ისევ გააჩაღეს ურთიერთმტრობა. ამით თურქებმა ისარგებლეს და ქვეყანას შემოუტყვეს. გახშირდა ჩრდილოეთიდან თავდასხმები სამეგრელოზე, სამხრეთიდან — გურიის სამთავროზე. თურქეთი მოხერხებულად იყენებდა გამაჰმადიანებულ ქართველ ფეოდალთა განდიდების სურვილებს და ერთი-მეორეს უსვავდა მათ ან საქართველოს სხვა მხარეებზე ალაშქრებდა. თურქეთის მიერ ნაქეზებული ქანი ფეოდალები ისე უკლესად ურჩ ატარას უმორჩილებდნენ, აჯანყებულ ქანებს აჭარელი ფეოდალები არბევდნენ, ქობულეთის მხარის თურქთაგან დაპყრობაში კი მნიშვნელოვანი როლი შეასრულეს თვით ქვემო გურიისა და აჭარის გამაჰმადიანებულმა ფეოდალებმა. ასეთი იყო დასავლეთ საქართველოს მთავართა და სხვა ფეოდალთა როლი საქართველოს საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში.

გამოვიდა
სამეცნიერო-პოპულარული
ჟურნალის
«ისტორიული მემკვიდრეობა»
მეხუთე ნომერი

ჟურნალი დღევანდელი აქტიური საკითხებსაც ეხმარება და ქვეყნის ახლო თუ შორეულ წარსულსაც ვრცლად მიმოიხილავს. პრობლემები, რომლებზეც «ისტორიული მემკვიდრეობის» ფურცლებზე მსჯელობენ, უთუოდ მიიქცევენ მკითხველთა ყურადღებას, რადგან «ისტორიული მემკვიდრეობა» საქართველოს წარსულსა და აწმყოს ობიექტურად ასახავს. ჟურნალის რედაქტორია **თამარ ქორიძე**.

არასამთავრობო ორგანიზაცია — «ისტორიული მემკვიდრეობა» — გამოსცა ისტორიული ლექსების კრებული «საქართველო XVII-XIX საუკუნეების საქართველოს ისტორიის უნივერსალური მოკლევანოები». კრებულის გამომცემელია მკითხველთა უფრო წარსულთან, რამეთუ პოლიტიკური კონსერვატივის გარეშე, მხოლოდ ისტორიულ ფაქტებსა და ადამიანურ წარსულ სინამდვილას. თუკი ბავითვალისწინებით ისტორიული ფაქტებით მანიპულირების მზარდ და საშიშ ტენდენციას, გამოცემა ურიად დროული და აქტუალურია. მსურველებს კრებულის შეკადა შეუძლიათ ნიგნის მალაჩივში. დაგატავითი ინფორმაციისათვის დარეკეთ: 38-41-97.

როგორი ფილმები მოსწონთ მხატვრებს?

ნიუ-იორკელმა მხატვარმა ჯონათან კიტსმა მცენარეებისათვის განკუთვნილი დოკუმენტური ფილმი გადაიღო. ფილმის სახელწოდებაა „უცნაური ცა“, მისი მთავარი, მეორეხარისხოვანი და ეპიზოდური როლების შემსრულებელი კი იტალიის ცაა. ამ „მსახიობს“ რეჟისორი ორი თვის განმავლობაში იღებდა და შედეგად 6-ნოტიანი ფილმი მიიღო. მერე ლონდონისა და ნიუ-იორკის გალერეებში კედლებზე ვიდეოკრანები დაამონტაჟა, წინ ქოთნის ყვავილები დაუნყო და გამოაცხადა, ეს მცენარეები ჩემს ფილმს უყურებენო. „უცნაური ცა“ შეუძლიათ „არასრულწლოვანმა“ მცენარეებმაც ნახონ, მაგრამ კიტსის პირველი მცდელობა მხოლოდ „ზრდასრულთათვის“ იყო განკუთვნილი. მაშინ მან თავისი ერთგული აუდიტორიისათვის პირველი პორნოგრაფიული ფილმი გადაიღო, რომელშიც ფუტურების მიერ მცენარეთა დამტყვერვის პროცესი ყოველგვარი ცენზურის გარეშე იყო ასახული.

რა დილემის წინაშე დგანს ქალის კატარატი?

ნიუ-ჯერსიში კანონმდებლებს საქმე მიეცათ — მას შემდეგ, რაც პატარა ქალაქ პისკატაუის მერიამ ძაღლების ყვეფით შეწუხებული მოსახლეობის უამრავი საჩივარი მოაგროვა, გადაწყდა, პრობლემა ცალკეულ შემთხვევებში კი არა, ერთბაშად და ყველასათვის მოეგვარებინათ. ჰოდა, არც აციეს, არც აცხელეს და მიიღეს კანონი, რომლის მიხედვითაც ადამიანის ოთხფეხა მეგობრებს ხმადასმული ყვეფა აკრძალა. ახლა დილემის წინაშე ძაღლების მეპატრონეები დგანან — ვერაფრით გაუგიათ, როგორ შეაგნებინონ თავიანთ საყვარელ ცხოველებს, რომ სულ თუ არ დამუნჯდებიან, ცოტა ხმადაბლა მაინც იყვიფონ. არადა მოუწევთ. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ყველა დაყვებაზე 40-დან 600-დოლარამდე ჯარიმას გადაიხდიან. თავიდან ძაღლებს მოგუდულად მხოლოდ ლამ-ლამობით უნდა ეყვიფათ, შემდეგ კი კანონი გამკაცრდა და ამჯერად ხმის შეზღუდვა 24-საათიან რეჟიმში მოქმედებს.

ყველაზე გავრცელებული ბავშვი

76 წლის საკინატ ხანაპიევას თავიც კი არასდროს სტყენია. ცხოვრებაში არასდროს არანაირი ნამაღლი არ დაუღვია, ექიმთან არასდროს ყოფილა და არც ერთი საავადმყოფოს მისამართი არ იცის. სამაგიეროდ, მშვენივრად ერკვევა სპორტულ აღჭურვილობებში და თავისუფლად ვადა, ძირითადად, მძიმეწონიანი გირებს იყენებს. სხვა გასართობებიც აქვს; მაგალითად, 50-კილოგრამიანი ტვირთით ლურსმნებზე შედგომა ან მეტალის ჯოხების ხელზე გადახვევა. ბებო თვითონაც არ იცოდა, რომ, როგორც მსოფლიოში ყველაზე ძლიერი, გინესის რეკორდების წიგნში მოხვდა. ვიდრე ქალაქის მერიამ რამეს მოიფიქრებდა, საკინატ სულ რამდენიმე საათში დალუნა მეტალის კუთხედები და თავისი ქალაქის სახელწოდება **კიზილიურტი** „დანერა“. ახლა მისი „ნამუშევარი“ ქალაქის შესასვლელს ამოყენეს. სპორტული რეკორდების გარდა, მას აქვს თავისი ცხოვრების უმთავრესი რეკორდი, რომლითაც გულწრფელად ამაცხობს — 8 შვილი.

ობამამ აშშ-ის პატი 2 ტრილიონით გაზარდა

ფინანსთა სამინისტროს უკანასკნელმა ანგარიშმა აჩვენა, რომ ობამას გაპრეზიდენტებიდან ამ დრომდე აშშ-ის სახელმწიფო ვალი 2 ტრილიონი დოლარით გაიზარდა.

ახლა შტატებს სულ 12,6-მილიარდიანი ვალი აქვს, როდესაც ბატონი ობამა ქვეყნის მმართველობას შეუდგა, ეს მაჩვენებელი 10,6 ტრილიონს უტოლდებოდა. რეკორდი ჯერჯერობით მაინც ჯორჯ ბუშ უმცროსს ეკუთვნის, მან თავისი მმართველობის მანძილზე სახელმწიფო ვალი 4,9 ტრილიონი დოლარით გაზარდა; მაგრამ, მეორეს მხრივ, ვალის ორი ტრილიონით გაზრდისათვის დაახლოებით ოთხი წელი დასჭირდა, ობამას იგივე შედეგის მისაღწევად ზუსტად 421 დღე ეყო. ობამას ადმინისტრაციამ ჩვეულებისამებრ ადანაშაულებს ბუშისას, მათგან მივიღეთ მემკვიდრეობით გადახარჯული ბიუჯეტი, მათგან დაიწყო რეკორდული გადახარჯვები და ვალის ზრდა, შემდეგ კი ეს ყველაფერი ახალპრეზიდენტს უბრალოდ ზღურბლზე მოუყარესო. „თანამდებობაზე მოსვლისთანავე შევეჯახე უდი-

დეს დეფიციტს, რაც ორი ომის ხარჯის გადაუხდელობით, გადასახადების ორჯერ შემცირებითა და ნამუშევრების რეცეპტით გაცემის ძვირადღირებული პროგრამით იყო განპირობებული“, — განაცხადა ობამამ კორპორატიული ხელმძღვანელების საქმიან კონფერენციაზე. „როდესაც ჩვენ მუშაობას შევუდგით, 1,3 ტრილიონი დოლარის დეფიციტი გვექონდა, მომავალი ათწლეულის განმავლობაში პროგნოზირებული სახელმწიფო ვალის დონე კი 8 ტრილიონ დოლარს შეადგენდა. რეცესიით გამოწვეულმა დანაკარგებმა კიდევ უფრო ღრმა ორმოში ჩაგვყვლო. ეკონომიკის მხარდასაჭერად შარშან გადადგმული ნაბიჯებიც ლოგიკურად დამატა მიმდინარე დეფიციტს და იმ 8-ტრილიონიან ვალთან შედარებით, რომელიც მემკვიდრეობით გვერგო, ერთი ტრილიონი დოლარი შეადგინა“, — უთხრა ობამამ კომპანიების ხელმძღვანელებს.

2011 წლის ფედერალურ ბიუჯეტში ადმინისტრაციამ გააკეთა პროგნოზი, რომლის მიხედვითაც 2020 წლისათვის საერთო ნაციონალური ვალი 25 ტრილიონ დოლარს მიაღწევს. 2012 წლის დასაწყისში კი სახელმწიფო ვალი საერთო შიდა პროდუქტის 100%-ს გადააჭარბებს. ობამა დარწმუნებული იყო, რომ პოლიტიკოსებს არ შეუძლიათ მკაცრი გადაწყვეტილებების მიღება ყოველწლიური დეფიციტების შესამცირებლად და სახელმწიფო ვალის ზრდის შესაწყობებ-

ლად. ამიტომ ხელი მოაწერა აღმასრულებელ ბრძანებულებას რეფორმირებისა და საგადასახადო პასუხისმგებლობის ნაციონალური კომისიის შექმნის თაობაზე. კომისია ხელისუფლებისთვის შეიმუშავებს რეკომენდაციებს 2015 წლიდან ბიუჯეტის ბალანსის კუთხით, ნაციონალური ვალის საპროცენტო გადასახადების გამორიცხვით. კომისიის შემადგამელი ანგარიშისთვის კენჭისყრის უკიდურეს თარიღად ობამამ 1 დეკემბერი დაასახელა. „CBS NEWS“

ბარაკის საერთაშორისო კრახი

როდესაც ვიცე-პრეზიდენტ ჯოზეფ ბაიდენის ვიზიტისას ისრაელის პრემიერ-მინისტრ ბინიამინ ნათანიასჰუს მთავრობამ დასავლეთ სანაპიროზე საცხოვრებელი სახლების მშენებლობის პროექტის თაობაზე განაცხადა, ობამას ადმინისტრაცია დაუყოვნებლივ შეუდგა მის განსჯას. ნათანიასჰუ შეეცადა, მიყენებული ზარალი გაებათილებინა და სახელმწიფო მდივანმა ჰილარი კლინტონმაც მამინვე დაიტრაბახა, აშშ-ის მოკავშირის სახალხო კრიტიკამ დადებითი შედეგი გამოიღო და 14-თვიანი წარუმატებლობის შემდეგ ახლო აღმოსავლეთში მოლაპარაკებების განახლების საქმეს დაეხმარაო.

რამდენიმე დღეში მოსკოვში ვიზიტისას რუსეთის პრემიერ-მინისტრმა ვლადიმერ პუტინმა აშშ-სა და სხვა ქვეყნების მხრიდან ირანის წინააღმდეგ სანქციების დაწესების საქმეში გაუბედავი ქმედების პერიოდი თეირანს ბუშერას რეაქტივის ამოქმედებაში დაეხმარება. კლინტონმა კი არა მხოლოდ თავი შეიკავა სახალხო კრიტიკისაგან, არამედ და-

თანხმდა იმას, რომ ირანს აქვს „უფლება“ ბუშერაში რეაქტივი აამუშაოს. რა უნდა იფიქროს ამერიკელებმა? როდესაც ამერიკას ზურგს უკან მოულოდნელად დარტყმას აყენებს მოკავშირე, ის მწვავედ რეაგირებს, მაგრამ როდესაც სილას „თანასწორი კონკურენტი“ გაანავს, მხოლოდ კეთილად იღიმება. როგორ შეაფასებს ობამას დანარჩენი მსოფლიო და

რა ფასი ექნება ამ შეფასებებს ამერიკის საგარეო პოლიტიკისათვის მომავალში? საკარაულო პასუხია, რომ ჩვენს პრეზიდენტს თავისებური პრიორიტეტები აქვს მეგობრებთან და არამეგობრებთან მიმართებაში. მაგრამ ობამას სჯერა, რომ ამგვარი ქმედება მისი ადმინისტრაციის მიუკერძოებლობაზე მიანიშნებს და აძლიერებს მის დიპლომატიურ გაგლენას საერთაშორისო კრიზისების ჯაჭვში. მაგრამ ცდება. თუ სახალხოდ გააკრიტიკებ მოკავშირეებს და თავზე ხელს გადაუსხამს ოპონენტებს, შედეგი უსპირისპირო იქნება. თუ ობამა ჯიუტობას განაგრძობს, მსოფლიოში ჩვენი მდგომარეობა მალე გაუარესდება, რადგან მეგობრები თავდაცვის მიზნით განზე გადავების მტრები კი ავანტიურის მშობლები არიან. თუ ობამა და კლინტონი აშშ-ის ამგვარ ქმედებას გულისხმობენ, როდესაც „ჭკვიან ძალაზე“ საუბრობენ, უნდა დავასკვნათ, რომ მათ ამ ლოზუნგის არც

პირველი სიტყვის მნიშვნელობა იცან და არც მეორის. უკვე დროა, ვდარდობდეთ ჩვენი ეროვნული უსაფრთხოების პერსპექტივებზე. ისრაელი სუსტ მდგომარეობაში აღმოჩნდა და ობამამ ამით ისარგებლა. ნატო და აშშ-ის მოკავშირეები ამას უყურადღებოდ არ დატოვებენ. რუსეთმა კი ვაშინგტონს ცხვირი აუბუზა და დაუსჯელი დარჩა. ეს შეუმჩნეველი არ დარჩებოდა ჩრდილოეთ კორეას, ირანს, ვენესუელასა და ასე შემდეგ. ასე რომ, ობამას გაპრეზიდენტებიდან ერთი წლის შემდეგ აშშ-ის უსაფრთხოება ნამდვილად უარესადაა „დაცული“. მაგრამ ამით რისკები და საფრთხეები მხოლოდ იწყება. ობამას მმართველობის შემდეგ სამ წელიწადში, გამორიცხული არაა, მდგომარეობა, მხოლოდ დაუცველი კი არა, სახიფათოც იყოს. **ჯონ ბოლტონი** აშშ-ის ყოფილი წარმომადგენელი გაეროში „The Daily Beast“

ატომური ელექტროსადგური ქალაქ ბუშეროში

ამერიკა აშშ-ის გარეშე

ახლახან მექსიკის ქალაქ კანკუნაში ლათინოამერიკული ორგანიზაცია „რიოს ჯგუფის“ რიგით 23-ე სამიტი გაიმართა და აშშ-ის გარეშე ახალი რეგიონალური ორგანიზაციის „Comunidad de Estados Latinoamericanos y Caribenos“ (CELAC) — ლათინური ამერიკისა და კარიბის აუზის სახელმწიფოთა კავშირის — ფორმირება გადაწყდა. CELAC-ი რეგიონში მთელ მოვალეობებს საკუთარ თავზე იღებს.

ამერიკის სახელმწიფოთა ორგანიზაციასთან ურთიერთობა ნამდვილად კონფლიქტური იქნება. ვაშინგტონი ლათინურ ამერიკაში მბრძანებლობას და ყველა სტრატეგიულად მნიშვნელოვან საკითხში თავისთვის სასარგებლო გადაწყვეტილებების თავსმოხვევასაა მიჩვეული; არც აპირებს, რიო-გრანდედან სამხრეთით ქვეყნებში პროცესების კონტროლი ახალ ორგანიზაციას გადააბაროს. აშშ-ის ადმინისტრაციის აზრით, ამერიკის სახელმწიფოთა ორგანიზაცია იმისთვის უნდა შენარჩუნდეს, რომ მისი გავლით აშშ-მა ძველებურად მართოს სამხრეთ ნახევარსფერო, CELAC-ს კი, თუ ძალიან უნდა, დაიმსვიდოს თავი, რომ ფუნქციონირებს, ოღონდ პერიფერიულად, რაიმე სერიოზულზე პრეტენზიების გარეშე. მრავალი ლათინოამერიკე-

ლი ლიდერი კი სულ სხვაგვარად აღიქვამს ამგვარი „თანაარსებობის“ პერსპექტივებს. პოპულისტები ცალსახად მოითხოვენ, რომ მომავალი კავშირის უკლებლივ ყველა წევრი გამოვიდეს „რეპრესიული“ ამერიკის სახელმწიფოთა ორგანიზაციიდან, რომელსაც აშშ რეგიონში ნებისმიერ „პოტენციურად საშიში“ ოპონენტის ნეიტრალიზებისათვის იყენებს. ის მართლაც არა ერთხელ გადაეფარა აშშ-ის აგრესიულ ქმედებებს; მაგალითად, გვატემალაში (1954), პანამაში (1964, 1991) დომინიკანის რესპუბლიკაში (1965), გრენადაში (1985), ჰაიტიში (1994) და ასე შემდეგ. მისი დროითი აშშ, ნახევარსაუკუნეზე მეტია, სოციალისტურ კუბას ებრძვის და მის იზოლაციას ცდილობს. ეს პოლიტიკა გამოიყენებოდა ნიკარაგუის, პანამის, ეკვადორის, ბოლივიისა და, გან-

საკუთრებით, ვენესუელის წინააღმდეგ.

შეშლილობა, რომლითაც იმპერია მთელ მსოფლიოში ებრძვის საკუთარ „მტრებს“, სულ უფრო მეტად ბრუნდება მის წინააღმდეგ. CELAC-ის შექმნის პერსპექტივა კონტინენტზე თავად აშშ-ს ემუქრება იზოლაციით. იმპერიის დასასრულისწინა წლებში თავხედური დიქტატი სულ უფრო ნაკლებად ამართლებს.

იმპერია უკვე ემზადება „აქტიური ლონისძიებებისთვის“ CELAC-ის დამფუძნებელი კრების ჩასაშლელად. ვენესუელის ლიდერმა უგო ჩავესმა უკვე გააზიარა გაფრთხილება, რომ ვაშინგტონი ამ ეპოქალური ინციატივის „საბოტაჟს“ ამზადებს.

მთავარი დარტყმა სწორედ ვენესუელაზე მოდის. გამოიყენებენ ყველა საშუალებას „პონდერასული სცენარიდან“ ტერორისტულ აქტებამდე, ოღონდაც ახალი კავშირი „პრობლემად არ იქცეს“.

ნილ ნიკანდროვი
www.imperiya.by

სსს-ს ავღანეთიდან საფრანგეთისა და გერმანიის წასვლის შეუზღუდავად

აშშ-ის ცენტრალურმა სადაზვერვო სამმართველომ თანამშრომელთა შორის გაავრცელა დოკუმენტი, რომლის თანახმადაც საფრანგეთსა და გერმანიას დაუყოვნებლივ უნდა დაინცოს ავღანეთის სამხედრო ოპერაციის პროპაგანდის კამპანია. ამ ანალიტიკური ცნობის ასლი გამოქვეყნებულია საიტზე „Wikileaks“.

ცენტრალურ სადაზვერვო სამმართველოში 11 სექტემბრის ტერაქტების შემდეგ დაარსებული სპეციალური „ნი-თელი“ განყოფილება „CIA Red Cell“-ის თანამშრომელთა აზრით, ნიდერლანდებში სახელისუფლო კრიზისთან დაკავშირებით შექმნილი მდგომარეობა, შესაძლოა, იმის მიზეზი გახდეს, რომ დასავლეთ ევროპელმა ლიდერებმა მკვეთრად შეიცვალონ დამოკიდებულება ავღანეთში ნატოს სამხედრო ოპერაციის მიმართ. უწყება შიშობს, რომ გერმანიისა და საფრანგეთის —

ავღანეთში საკუთარი ჯარების რიცხოვნების მიხედვით მესამე და მეოთხე ადგილებზე მდგარი სახელმწიფოების ლიდერებმა შიდაპოლიტიკური მდგომარეობის სტაბილიზირებისა და საკუთარი რეიტინგის გასაზრდელად, შესაძლოა, ავღანეთიდან თავიანთი ჯარების ნაწილობრივი ან სრული გაყვანის გადაწყვეტილება მიიღონ. დოკუმენტში მოყვანილია გამოკითხვათა შედეგები, რომელთა მიხედვით ფრანგებისა და გერმანელების უმეტესობა ავღანეთს თვლის „სხვის“ პრობლემად, რომ-

ლის მოგვარებაც მათგან ძალიან დიდ დანახარჯებს მოითხოვს. გარდა ამისა, საზგასმითა აღნიშნული, რომ საკუთარი პარტიის რეიტინგის არასტაბილურობის გამო (ახლახან რეგიონალურ არჩევნებზე ის ოპოზიციურ პარტიასთან ორთაბრძოლაში დამარცხდა) გამორიცხული არაა, რომ საფრანგეთის პრეზიდენტმა ნიკოლა სარკოზიმ ზურგი აქციოს ავღანეთს.

რაც შეეხება გერმანიას, ბუნდესვერის მიერ კუნდუ-ზაში განხორციელებული ოპერაციის შემდეგ იქ ავღანეთის ომში მონაწილეობისადმი ნეგატიური დამოკიდებულება გამძაფრდა. ამ ინცინდენტის გამო გენერალ-ინსპექტორ ვოლფგანგ შნაიდერანს გადადგომა მოუხდა, ქვეყნის საერთაშორისო იმიჯი კი მნიშვნელოვნად დაზარალდა.

იმისათვის, რომ ავღანეთის ოპერაციიდან მოკავშირეების ნაწილობრივი ან სრული გასვლა თავიდან აიცილოს, ცსს საფრანგეთსა და გერმანიას სპეციალური პროპა-

განდის დაწყების წინადადებას აყენებს. საფრანგეთში, სადაც ავღანელი ლტოლვილების ბედი უფრო ადრდებთ, გავრცელდება ინფორმაცია იმის თაობაზე, რომ ნატოს მისიაში მონაწილეობის გაგრძელებით საფრანგეთი ხელს უწყობს ავღანეთში მოსახლეობის ცხოვრების დონის გაზრდას; და თუ ხელისუფლება „თალიბანს“ არ დაუბრუნდება, ამ ქვეყნის მოსახლეობის უფლებებიც დაცული იქნება.

რაც შეეხება გერმანიას, ცსს-ს საამისოდაც სპეციალური გეგმა აქვს. იქ აქცენტი გაკეთდება ტრადიციულ გერმანულ ფასეულობებზე — პასუხისმგებლობასა და სტაბილურობისაკენ სწრაფვაზე. ამიტომ გერმანელებს შეახსენებენ, რომ მათი ქვეყანა მუდმივად ასრულებდა ნატოსთვის მიცემულ დაპირებებს და გარდა ამისა, მოუყვებიან, რომ ავღანეთში არასტაბილურობა გაზრდის ტერაქტების ალბათობას და ხელს შეუწყობს ნარკოტრადიციის ზრდას.

რატომ იმპერია ჩინეთს პოლიციულად?

ისრაელის პოლიციაში ყველაზე სწრაფად მორბენალი ქურდაცაცებისთვის სპეციალური რაზმი შექმნეს. ამ რაზმის წევრებს სამსახურში სასიარულოდ ფეხსაცმელები ალარ დასჭირდებათ, პირდაპირ გორგოლაჭებზე შედგებიან და ისე დაედევნიან ბოროტმოქმედებს. აბა, რა ექნათ, მანქანებისა და მოტოციკლეტების გამოყენება თელ-ავივის ფეხით მოსიარულეთა ზონებში აბსოლუტურად არაეფექტური და მოუხერხებელიც აღმოჩნდა. ისრაელის მოსახლეობას ამ მიზეზის ნაკლებად სჯერა, ამბობენ, ბენზინის ეკონომიას აკეთებენ და რაში ედარდებათ ცხვირპირჩაღენილი პოლიციელები. არც ეს ვერსიაა შორს ჭეშმარიტებისგან. შევიცარიაში გორგოლაჭებიანი პოლიციელების რაზმები ჯერ კიდევ ხუთი წლის წინათ გაჩნდა და ხელისუფლება ხარჯების შემცირების გამო აღფრთოვანებას ვერ მალავდა. მაგრამ, ბოროტმოქმედების ბოროტმოქმედები არიან, თუ ასეთ პოლიციელს ერთ ხელის კვრას დაამადლიან. ამის შემდეგ კი მათი მოტეხილობები ნამდვილად ბენზინზე ძვირი ჯდება.

სად წავიდა 25 მილიონი ჩემოვანი?

2009 წლის განმავლობაში ავიაკომპანიებმა თავიანთი მგზავრების კუთვნილი 25 მილიონზე მეტი ჩემოვანი დაკარგეს, მაგრამ, როგორც საქმის მცოდნეები ირწმუნებიან, ეს არ არის ავიაკომპანიების შესაძლებლობების მაქსიმუმი.

მაგალითად, შარშან მათ 33 მილიონი ჩანთის დაკარგვა მოახერხეს. 2007 წელს ყოველი ათასი მგზავრიდან ბარგი დაკარგა 18-მა, 2008 წელს — 14-მა, 2009 წელს კი — მხოლოდ 11-მა. მაგრამ სტატისტიკა უკეთესობისკენ იმიტომ კი არ მიდის, რომ ავიაკომპანიები გამოსწორდნენ, არამედ იმიტომ, რომ ყოველწლიურად მათ მგზავრთა რაოდენობა დაახლოებით 2,6%-ით მცირდება. ამ დაკარგული ჩემოვანიდან პატრონებს გარკვეული დროის შემდეგ დაახლოებით 96% უბრუნდება, დანარჩენი ან უკვალოდ ქრება, ან მათ პატრონებს უწყნებობით მოთმინებისა და ლოდინის ძაფი.

ვინ გააღვიძებს ქილისკუდას?

დანიელმა მეცნიერებმა მსოფლიოში ყველაზე ჭკვიანი და ეკოლოგიურად ყველაზე სუფთა სახლი ააშენეს. ეს სახლი იმდენად ჭკვიანია, რომ მასში მცხოვრები ადამიანების ძალისხმევით გაორმეჯ სახლი მშენებელთა უმკლავებელი ადამიანური ცხოვრების ყოველდღიურობას — ანთებს სინათლეს ოთახებში, რთავს გათბობის სისტემას, ალბს ფანჯრებს და ასე შემდეგ. თუ საჭირო გახდა, სახლი დიდი ხნით გააღვიძებს პატრონს და ცხელ-ცხელ ყავასაც მიართმევს. მეცნიერების ეს ახალი მიღწევა კოპენჰაგენის ცენტრში დგას. მის კედლებსა და სახურავზე დამონტაჟებული მზის ელემენტები უფრო მეტ ენერჯიას აგროვებენ, ვიდრე სახლის ყველა მობინადრეს შეიძლება დასჭირდეს.

ოპერასია «ბერეზინო»

«ჯადოსნური მოისრის» უკანასკნელი სიღვაძე

თავის მემუარებში ჰიტლერული გერმანიის პოლიტიკური დაზვერვის შეფი ვალტერ შელენბერგი და გერმანიის გენერალურ შტაბთან არსებული „აღმოსავლეთის უცხოური არმიის“ განყოფილების ყოფილი მეთაური, გენერალი რაინჰარდ ჰელენი თავის მემუარებში სიამაყით წერდნენ აგენტ „მაქსზე“, რომელიც მათ წითელი არმიის გენშტაბიდან სტრატეგიულ ინფორმაციას აწვდიდა. ხოლო ცნობილი დივერსანტი, ჰიტლერის ფავორიტი, ეს-ეს-ის შტურბანფურერი ოტო სკორცენი თავის მემუარებში ყვებოდა წითელი არმიის ზურგში განხორციელებულ წარმატებულ საიდუმლო ოპერაციას, სახელწოდებით „ჯადოსნური მოისრე“, რომელიც ასევე მონაწილეობდა საიდუმლო გერმანელი აგენტი „მაქსი.“

ბერეზინო

ჰელმუტ კორნერი და ოტო სკორცენი

არადა, ყველაფერი, რითაც ისინი აგრერიგად ამოყობდნენ — აგენტი მაქსი და საიდუმლო ოპერაცია „ჯადოსნური მოისრე“ — საბჭოთა დაზვერვის მიერ იყო მომზადებული და განხორციელებული. ოლონდ ლუბიანკაზე მაქსს „ჰეინე“ იცნობდნენ, ხოლო „ჯადოსნური მოისრეს“ კოდური სახელწოდება იყო „ბერეზინო“.

„ჰეინე“ 1929 წელს იშვა. სწორედ მაშინ ლენინგრადის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის სტუდენტი ალექსანდრე დემიანოვი სახელმწიფო პოლიტექნიკური სამმართველოს ორგანოებში გადაიბირეს. დემიანოვი ერთობ პერსპექტიული აგენტი გახლდათ საბჭოთა დაზვერვისთვის. მისი დიდი ბაბუა — კუბანის კაზაკების ატამანი, მამა კი პირველი მსოფლიო ომის დროს გემირალდ დაღუპული მეფის ოფიცერი იყო; დედა არისტოკრატი ჰყავდა, რომელიც თეთრი ემიგრაციის ერთ-ერთ ხელმძღვანელთან, გენერალ ულაგაისთან მეგობრობდა. მოსკოვში საცხოვრებლად გადასული დემიანოვი „მოსფილმში“ ინჟინრად მოეწყო, სადაც რუსოსორ მიხაილ რომსა და სხვა ცნობილ მსახიობებსა და დრამატურგებს დაუმეგობრდა, იპოდრომისა და მოდური თეატრალური თავყრილობების მუდმივი სტუმარი გახდა. ენკა-ვენკა-დეს დახმარებით ის აშშ-ში წაიყვანეს და დაჯილდოვდა იქცა, რომელიც წარმატებით მონაწილეობდა დოლში. სწორედ მაშინ დაინტერესდნენ მისით გერმანიის საელჩოს

დიპლომატები — აბვერის თანამშრომლები. ომის დაწყებამ დააჩქარა „ჰეინეს“ ჩანერგვა აბვერის სადაზვერვო ქსელში. 1941 წლის ივლისში დაიწყო ოპერაცია სახელწოდებით „მონასტერი“, რომლის მიმდინარეობისასაც პროგერმანული იატაკქვეშა ორგანიზაცია „პრესტოლის“ შექმნის ლეგენდა მუშავდებოდა. დეკემბერში დემიანოვმა ფრონტის ხაზი გადაკვეთა და გერმანელებს ჩაბარდა, განაცხადა, რომ ანტისაბჭოთა ორგანიზაცია „პრესტოლის“ ემისარი იყო. დაიწყო მისი გულდასმით შემოწმება. აბვერმა დაადასტურა, რომ ომამდე უკვე ჰქონდა მასთან კონტაქტი. „ჰეინე“ — ახლა უკვე გერმანიის აგენტი „მაქსი“ — აბვერის სკოლაში გაგზავნეს, მისი დასრულებისას კი მოსკოვში დაბრუნება და წითელი არმიის შესაღწევად აგენტურული ქსელის შექმნა დაავალეს.

შინ დაბრუნების შემდეგ დემიანოვმა „წარმატებით“ დაიწყო მუშაობა აბვერისათვის წითელი არმიის გენერალური შტაბის კავშირგაბმურების ოფიცრად და მისგან დივერსანტიის ნაკადში იწყო დენა. რადიოთამაშის რადიოტექნიკურ უზრუნველყოფას მათი ოფისი უილიამ ჰენრიხის ძე ფიშერი ახორციელებდა, რომელიც შემდეგ ომში მთელი მსოფლიოსთვის ცნობილი გახდა როგორც საბჭოთა დაზვერვის პოლკოვნიკი აბელ რუდოლფ ივანეს ძე.

„მაქსი“ იმდენად წარმატე-

ოტო სკორცენი და ადოლფ ჰიტლერი

ბულად მუშაობდა აბვერზე, რომ „რკინის ჯვრითა და ხმლით“ დააჯილდოეს. „ჰეინეს“ დივერსანტი, რომელსაც გენშტაბის თანამშრომლები გულდასმით ამზადებდნენ და სადაზვერვო სამმართველო ამტკიცებდა, ბელის მნიშვნელოვანი სტრატეგიული გადაწყვეტილებების მიღებას აიძულებდა.

1942 წლის ნოემბერში „ჰეინე-მაქსმა“ გადასცა: „ზადდება წითელი არმიის იერიში რუკებთან.“ გერმანიის სარდლობამ ამ რაიონში თავი მოუყარა დიდი რაოდენო-

ბით ჯარს, რომლებმაც საბჭოთა ჯარების შეტევა მოიგერიეს, მაგრამ სტალინგრადთან სტრატეგიული ინიციატივა დაკარგეს. ჰელენის აღიარებით, „მაქსის“ ინფორმაციამ ვერმახტი აიძულა, რამდენჯერმე გადაენიკურსკთან იერიშის განხორციელების ვადები, რაც, ასევე, ხელსაყრელი იყო წითელი არმიისათვის.

„მონასტერი“ წარმატებით მუშაობდა. „ჰეინეს“ დახმარებით ათობით გერმანელი ჯაშუში და დივერსანტი გამოამკარავეს.

1944 წელს „მონასტერმა“ უკვე სტრატეგიული დივერსანტიული თამაშის ხასიათი მიიღო. დაიწყო ახალი ოპერაცია, რომელსაც ბელორუსიის უმშვენიერესი მდინარის სახელი „ბერეზინო“ ეწოდა.

1944 წლის ზაფხულის ბოლოს გერმანიის მთავარსარდლობის ბანაკში გამოიძახეს ვერმახტის სპეციალური დივერსიული ქვედანაყოფის — 502-ე ეგრების ბატალიონის მეთაური ო. სკორცენი, რომელსაც გენერალმა იოდლმა აუწყა, რომ დაზვერვის მონაცემებით, ბელორუსიაში, მდინარე ბერეზინოს მიდამოებში, საბჭოთა ჯარების ზურგში იმყოფება 2-ათასკაციანი გერმანული დაჯგუფება, რომლებიც ბობრუსკში არმია „ცენტრის“ განადგურებისას გადარჩა. მას 286-ე დაცვის დივიზიის 36-ე დაცვის პოლის მეთაური პოდკოლკოვნიკი შერჰორნი ხელმძღვანელობდა. სკორცენის „შერჰორნის ნაწილების“ აღყვანა გამოყვანა დაავალეს. მესამე რაიხის საუკეთესო დივერსანტმა, გერმანელ ჯარისკაცთა გადასარჩენად საკმაოდ გაბედული ოპერაცია — „ჯადოსნური მოისრე“ დაგეგმა. მისი წინადადებით, უნდა გამოეყენებინათ „მუშათა ბატალიონების“ ლეგენდა: „შერჰორნის ნაწილები“ ისე გამოეყვანათ, თითქოს ისინი ფრონტის ხაზზე ფორტიფიკაციური აღჭურვილობების აღდგენაზე მომუშავე გერმანელი ტყვეები იყვნენ.

აგვისტოში ფრონტის ზურგში გადასროლეს პა-

რამუტისტა პირველი ჯგუფები, რომლებმაც პოდკოლკოვნიკი შერჰორნის ჯარისკაცები იპოვეს. პირველი, ვინც აბვერს ალყაში მოქცეული გერმანელების შესახებ შეატყობინა, აგენტი „მაქსი“ იყო. გერმანიის სარდლობა რატომღაც ფიქრობდა, რომ ბელორუსიის ტყვეებში ოფიცერთა და ჯარისკაცთა დიდი ჯგუფები იმყოფებოდნენ, რომლებსაც ფრონტის ხაზის გარღვევა შეეძლოთ, მესამე რაიხის ხელმძღვანელობა კი განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებდა თანადივერსანტების სიმამაცეს, მით უფრო, თუ ისინი ალყას ან ტყვეობას თავს დააღწევდნენ. გერმანიაში მათზე გაზეთებში წერდნენ, აჯილდოებდნენ და შევებულებებს აძლევდნენ.

აქ სამხედრო გათვლასაც ჰქონდა ადგილი. საბჭოთა ფრონტის ზურგში მყოფ დიდ სამხედრო ქვედანაყოფს დიდი ზიანის მოტანა შეეძლო საბჭოთა კომუნიკაციებისთვის. ჰიტლერების რწმენა პოლის არსებობის შესახებ საბჭოთა დაზვერვამ განამტკიცა. დემიანოვმა შეატყობინა აბვერს, რომ ბელორუსიის ტყვეებში, ბერეზინოსთან ვერმახტის 2 ათასამდე ოფიცერი და ჯარისკაცი იმყოფებოდა, რომელთა შორის იყვნენ დაჭრილებიცა და ავადმყოფებიც. მათ იარაღი, სურსათ-სანოვაგე და საბრძოლო მასალა სჭირდებოდათ, მიუხედავად ამისა, მაღალი სამრძოლო სულისკვეთებით იყვნენ გამსჭვალულნი.

„ბერეზინოს“ ოპერაცია

დემიანოვი, იბივა მაქსი, იბივა ჰეინე

ოტო სკორცენი ბუდაპეშტში

ოტო სკორცენი შიმონოვსკა

ბრძოლა კავკასიისათვის 1942-1943 წლებში

წვრილმანებამდე იყო გათვლილი. პოდპოლკოვნიკი ჯინჯიფაშვილი ნამდვილად არსებობდა, მაგრამ ბერლინში ცოცხად იცნობდნენ 36-ე დაცვის პოლკს.

გერმანელებმა საკმაოდ სწრაფად უპასუხეს „შინეს“ რადიოგრაფს და დაინწყეს ტვირთის მზადება „გმირებისთვის“. საბჭოთა დაზვერვამ სასწრაფოდ გაამზადა დასაჯდომი მოედნები, შემქნა ცრუ ბანაკი და „სტუმრების“ ლოდინს შეუდგა.

ბანაკში — „შერპორნის ნაწილები“ გერმანელებს გამოცდილი ოპერატიული მუსაკები ელოდნენ, რომელთა შორისაც იყო მაიორი ფიშერ, მანამდე წარმატებით რომ „მუშაობდა“ გერმანიის კონტრდაზვერვაში და „სკინის ჯვრითაც“ იყო დაჯილდოებული. მან სიკვდილისგან იხსნა მომავალში ცნობილი საბჭოთა მზვერავი კონან მოლოდო.

პირველმა სტუმრებმა კიწნადა ჩაშლეს საბჭოთა ოპერაცია. პარამუტისტთა დაკავებისას რადისტი გაიქცა, საბედნიეროდ, გადაცემის გაგრძელება. ჩეკისტები გამალებით ცდილობდნენ გამოსავლის მოძებნას შექმნილი სიტუაციიდან, რამაც თავად გერმანელებმა შეუწყვეს ხელი. ოქტომბერში „შერპორნის ბაზაზე“ ახალი რადისტი — დელნიკოვი გადმოსვეს. ის უმალ დაეკავშა საბჭოთა დაზვერვასთან მუშაობას, გადასცვა მოფრთხილი და კავშირის გრაფიკა. აბვერისთვის კი გადასცა ორი რადიოგრამა ადგილზე მშვიდობიანად ჩასვლისა და შერპორნისგან მადლობის თაობაზე. მოკლე ხანში ოპერაცია „ბერეზინოს“ რაიონში ჩეკისტების მიერ გადაბირებული შერპორნის და დემიანოვი „შინეს“ გადასრულეს. ოპერაცია სწრაფად წარმართა. 9 ოქტომბერს გადასვეს სკოორცენის პირველი აღსაზრდები, 502-ე ეგერთა ბატალიონის სამხედრო მოსამსახურეები: პან-ეს-ის უნტერ-ოფიცერი კანდერსი, რიგითები: მურადიანი, ბუშაევი და რადისტი ვედენი. ამ უკანასკნელმა მიწაზე დაშვებისას დაცხრილა ეგერი-დოვერსანტი და საბჭოთა ჯარისკაცებს ჩაბარდა. იმ დროისათვის დაათყვევეს ეგერთა კიდევე ერთი ჯგუფი 502-ე ბატალიონიდან, რომელსაც სათავეში ესეს-ის ფელდფებელი მიფერი ედდა. ამ დივერსანტთა გამოჩენა მასობრივად ერთ რამეზე მტყვევებდა: ფაშისტები „შერპორნის ნაწილებს“ არსებობას ამონებდნენ.

დატყვევებულ პარამუტისტთაგან მიღებული ინფორმაცია სასიხარულოც და შემამფოთებელიც იყო: ცრუ-ჯგუფის შესახებ თავად პიტლერს მოახსენეს და ოპერაციაში თავად ოტო სკორცენი ჩაერთო.

23 ოქტომბერს „ბაზაზე“ დივერსანტთა კიდევე ერთი ჯგუფი გადაჯდა, რომლებიც წინამორბედებით წითელი არმიის სამხედრო პირთა დოკუმენტებით იყვნენ აღჭურვილი. დაკითხვაზე ტყვეებმა განაცხადეს, რომ პიტლერის თქმით, ის არ დაიშურებდა ძალებსა და სასურებს შერპორნის ნაწილების დასახსნელად.

გერინგის პირადი განკარგულებით, გერმანელ ჯარისკაცთა ალყიდან გამოსაყვანად რამდენიმე მძიმე სატრასპორტო თვითმფრინავი გამოიყო.

23 ოქტომბერს „ბაზაზე“ შტაბს-ექიმი ეშკე და პილოტი

შენრიხ ვილდი გადმოსვეს, რომლებმაც შერპორნს არმია „ცენტრის“ ჯგუფის მეთაურის, გენერალ-პოლკოვნიკ რეინჰარდის დირექტივა გადასცეს. გადმომხდრებმა თვითმფრინავთა მისაღები მოედანი აირჩიეს.

საცდური იყო ყველა თვითმფრინავის ეკიპაჟიანად ხელში ჩაგდება, მაგრამ ეს წარმატებით დაწყებული ოპერაციის ჩაშლას ნიშნავდა. ამიტომ საბჭოთა დაზვერვის ხელმძღვანელებმა მიიღო გადაწყვეტილება, დაეყოლებინა გერმანელები, არ გამოეგზავნათ თვითმფრინავები და ამგვარად, გაეგრძელებინათ თამაში. მალე „ბაზიდან“ გაიგზავნა ცნობა: „ალყა გარღვეულია, მივემართებით დასავლეთისკენ.“

„შერპორნის ნაწილების“ ფრონტისკენ წინსვლის უტყუარობის დასადასტურებლად უმაღლესმა საბჭოთა მთავარსარდლობამ დასტურის მისცა შემდეგ ლონისძიებაზე: უნდა შეექმნათ საიდუმლო დოკუმენტებით აღჭურვილი შტაბის მანქანის დაკავების ლეგენდა და მოეხდინათ შერპორნის ჯარისკაცებისა და წითელი არმიის ნაწილების შეტაკების იმიტაცია ფრონტისკენ მიმავალ მარშრუტზე. გერმანელებმა „ნაწილების“ დასახმარებლად ექვსი პარამუტისტი-დივერსანტი ჩამოსვეს, რომლებსაც მეგზურობა უნდა გაეწიათ. მათი ხვედრი, ალბათ, ნათელია.

ოპერაცია „ბერეზინო-ჯადოსნური მოსრე“, ორივე მხარის აზრით, იმდენად წარმატებით მიმდინარეობდა, რომ გერმანელებმა გადაწყვიტეს, შერპორნისთვის „ბავიერ ჯგუფის“ მეთაური, ობერ-ლეიტენანტი ფონ ბარფელდი გაეგზავნათ. ჩეკისტები კვლავ აღელდნენ, მაგრამ მისმა უდიდებულესობა შემთხვევამ ყველაფერი გამოსწორა — ფონ ბარფელდი თვითმფრინავის დაჯდომისას დაიღუპა. თამაში გრძელდებოდა, „შერპორნის ნაწილებს“ „ბრძოლებით“ ფრონტისკენ მიიწვედნენ. 1945 წლის მარტში ფიურერმა შერპორნს პოლკოვნიკის წოდება მიანიჭა და გადაწყვიტა, ახალგაზრდობის პოლკოვნიკისთვის ოტო სკორცენი დამხმარედ გაეგზავნა. ეს უკანასკნელი უეჭველი სიკვდილისგან საბჭოთა-გერმანიის ფრონტზე სიტუაციის გაუარესება იქნა. ბოლო რადიოგრამა „ბაზაზე“ დაზვერვის ოფიცრის, ობერ-ლეიტენანტ რისპერისგან მოვიდა, რომელიც შერპორნის დაჯგუფების ჯარისკაცებსა და ოფიცრებს სიმამაცისა და სამშობლოს ერთგულებისთვის მადლობას უხდოდა, ამასთან, ნებას რთავდა, გარემოებათა მიხედვით ემოქმედა.

„ბერეზინოს“ ოპერაციის მიმდინარეობისას 1944 წლის სექტემბრიდან 1945 წლის მაისამდე გერმანელებმა ჩვენს ზურგში 40 თვითმფრინავი და 22 დესანტი გადმოიხრულეს, რომელთაგან ყველა დაათყვევეს. შემდგომში ჩვენი დაზვერვა შეეცადა, შერპორნი ადმირალ რედერის გადასაბირებლად გამოეყენებინა, მაგრამ ეს მცდელობა უშედეგო აღმოჩნდა. ომის დასრულებისთანავე პოლკოვნიკი და ორი გერმანელი რადისტი რეპატრირებული იქნენ გერმანიაში, დანარჩენი აგენტები-დივერსანტები — გერმანელებიცა და რუსებიც, დახვრიტეს. დემიანოვი მოსკოვში დაბრუნდა.

გერმანიის ხელმძღვანელობა კავკასიისათვის ბრძოლას უაღრესად დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდა, რადგან აქ არა მარტო ნავთობის საბადოებისა და უმდიდრესი სასოფლო-სამეურნეო რაიონების ხელში ჩაგდება, არამედ ახლო და შუა აღმოსავლეთში შესაჭრელად პირობების შექმნაც სურდა. თანაც იმედოვნებდა, რომ თურქეთი სსრკ-ის წინააღმდეგ ომში ჩაერთვებოდა, ამიტომ 1942 წლის ზაფხულში პიტლერულმა სარდლობამ შეიმუშავა კავკასიის დაპყრობის გეგმა, რომელსაც კოდური სახელწოდება „ედელვაისი“ მიენიჭა.

მონინალმდეგის ჩანაფიქრით, ღონის როსტოვის სამხრეთ-აღმოსავლეთითა და სამხრეთით ალყაში უნდა მოექციათ და გაენადგურებინათ საბჭოთა ჯარები, შემდეგ, გეგმის მიხედვით, კავკასიის მთავარი ქედი გადაელახათ და დასავლეთით — ტლუფზე და ნოვოროსისკი, ხოლო — აღმოსავლეთით ბაქო და გროზნი დაეპყროთ. ამ შემთხვევით მანევერის ჩატარებასთან ერთად, განზრახული ჰქონდათ ქედის ცენტრალური ნაწილის გადალახვა უღელტეხილებით და ამიერკავკასიაში გასვლა. ხოლო ამიერკავკასიაში შეჭრით გერმანელები შავი ზღვის ფლოტის პარალიზებასა და შავ ზღვაზე გაბატონებას იმედოვნებდნენ. ასეთი მასშტაბური გეგმების შესასრულებლად 1942 წლის ივლისში შეიქმნა არმია „ა“-ს ჯგუფი, ორი სატანკო, ორი სავეულ არმიისა და მეოთხე საპაერო ფლოტის ასევე მე-3 რუმინული და მე-8 იტალიური არმიის შემადგენლობით. მონინალმდეგის დაჯგუფებას დაუპირისპირდა სამხრეთის და ჩრდილო-კავკასიის ფრონტების ძალების ნაწილი, 51-ე, 37-ე, მე-12, მე-18 და 56-ე არმიები შემატდნენ. საბჭოთა ჯარების ამოცანა იყო მტრის შეჩერება, მისი დასუსტება თავდაცვით ბრძოლებში და კონტრშეტევისთვის პირობების მომზადება.

1942 წლის 25 ივლისს გერმანიის ჯარებმა შეტევა განახორციელეს სალის, სტავროპოლისა და კრასნოდარის მიმართულებით. მონინალმდეგის ძალებმა სამხრეთის ფრონტის ჯარებს უკანდახევა აიძულეს. ხელმძღვანელობის გასაუმჯობესებლად სამხრეთისა და ჩრდილო-კავკასიის ფრონტების ჯარები ერთიან ჩრდილო-კავ-

კასიურ ფრონტში გააერთიანეს (მეთაური — საბჭოთა კავშირის მარშალი ს. მ. ბუდნიოვი). ახალი ფრონტის ჯარებს ამოცანად დაუსახეს მონინალმდეგის წინსვლის შეჩერება. ამასთან, მაიერ-კავკასიის ფრონტს (მეთაური — არმიის გენერალი ი. ვ. ტულენევი) ნაბრძანებთა ჰქონდა, მდინარე თურგზე, ურუსსა და კავკასიის მთავარი ქედის უღელტეხილებზე მშობლიურ და დაცვის მომზადება და გროზოსა და მახაჩყალას მიმართულებით მრავალზოლიანი დაცვის შექმნა. აქ მოქმედი მე-9 და მე-44 არმიები ამიერკავკასიის ფრონტის ჯარების ჩრდილო-კავკასიურ ჯგუფში გაერთიანდა (მეთაური — გენერალ-ლეიტენანტი ი. ი. მასლენკოვი). იმ პერიოდის მოვლენები საბრძოლო მოქმედებების დინამიურობით ხასიათდებოდა. მონინალმდეგე უღელტეხილებისკენ მიმდინარე ურუსის ჯგუფში გაერთიანდა და ამიერკავკასიის ფრონტის ჯარების შემადგენლობაში შევიდა; იქმნებოდა მოხალისეთა და პარტიზანული ფორმირებები, ძლიერდებოდა შეიარაღება სამხედრო ტექნიკის წარმოება. კავკასიისთვის ბრძოლაში კავკასიის ნაციონალური ფორმირებებიც (12 დივიზია) მონაწილეობდა.

მონინალმდეგის მხრიდან სტრატეგიული იერიშის მიმდინარეობისას მისი ძალების ხმევა სტალინგრადის მიმართულებით ინაცვლებდა და 1942 წლის ოქტომბერში „არმია ა“-ს შემადგენლობაში მხოლოდ გერმანული — პირველი სატანკო და მე-17 სავეულ არმიები დარჩნენ.

1942 წლის აგვისტო-დეკემბერში საბჭოთა ჯარები მტკიცე თავდაცვით ბრძო-

ლებს აწარმოებდნენ. ორჯონიკიძის მიმართულებით მთამონინალმდეგე ორჯონიკიძის მისადაგომებთან შეჩერეს, შემდეგ კი თავდაცვაზე გადასვლა აიძულეს. მონინალმდეგე შექმნილი კავკასიის მთავარი ქედის ცენტრალური ნაწილისა და თითქმის ყველა უღელტეხილის დაპყრობა, მაგრამ საბჭოთა სარდლობის ლონისძიებათა წყალობით, ამიერკავკასიაში გერმანული ჯარების შეჭრის სასტიკი მოქმედებებიც დაიქნა. გერმანელებმა ვერცტლუფსს მიმართულებით გადალახეს უღელტეხილი. სასტიკი ბრძოლები აქ დეკემბრის შუა რიცხვებამდე გაგრძელდა. საბჭოთა ჯარებმა კონტრიერიშისთვის მომზადება შეძლეს.

კავკასიისთვის საიერიშო ბრძოლის პერიოდს 1943 წლის 1 იანვარს დაიწყო. ამიერკავკასიის ფრონტის ჯარების შავი ზღვის დაჯგუფებამ — კრასნოდარსა და ტინორეცზე, ხოლო ჯარების ჩრდილოეთში ჯგუფმა მოზდოკზე, პროსლადინსა და არმავერზე შეტევის ხმაზე შეხვედნა მიიღო. ამგვარად, ორი ფრონტის ძალებს ერთობლივი ძალებისშედეგად ავიაციის მხარდაჭერით, ჯერი იზოლაციაში უნდა მოეცია, შემდეგ კი გაენადგურებინა მონინალმდეგის მთავარი ძალები ჩრდილოეთ კავკასიაში. თუმცა ამ ჩანაფიქრის განსახორციელებლად სამხრეთის ფრონტის ძალები არ ჰყოფნიდა, ხოლო ამიერკავკასიის ფრონტის ჯარების გადაჯგუფება მოზდოკიდან კრასნოდარის მიმართულებით ურთულეს პირობებში, მთის ძეგლად მისადგომ გზებზე მიმდინარეობდა და დროულად ვერ დასრულდა.

ალყაში მოქცევის თავიდან ასაცილებლად გერმანი-

სამხედრო დესანტი, შოთა შალაგაძე (მარჯვნივ)

ბატალიონი „სტანიჩკა“ მალაია ზემლიაზე

გვერდები მოამზადა ნანა ჩარკვიანი

პირველად თბილისში «კაპრიჩო» სააღგომო პასკა

თბილისში გაიხსნა იტალიური საკონდიტრო «კაპრიჩო», რომელიც ახალი სიტყვაა საკონდიტრო წარმოებაში. პროდუქცია მსოფლიო სტანდარტის ტექნოლოგიებითაა შექმნილი. ეკოლოგიურად სუფთაა და ფასებიც ყველასათვის ხელმისაწვდომია.

«კაპრიჩო» (იტალ.) ნიშნავს — სურვილი-სამებრ — ამდენად, ის მართლაც რომ აკმაყოფილებს ყველა ასაკის მომხმარებლის მოთხოვნას.

სააღგომოდ «კაპრიჩო» მომხმარებელს სთავაზობს საუკეთესო ხარისხის გამორჩეულ «პასკას», რომელშიც ქიმიკატთან ერთად გამოყენებული იქნება მშრალი ხილი (ცუკატები).

კომპანია, ძირითადად, ორიენტირებულია კრემიან და ფენოვან ნამცხვრებზე, ისეთებზე, როგორცაა: კრუსანები, როგოლახი, როზენსი, ტორტი და სხვა კრემიანი ნამცხვრები. ეს ნამცხვრები მთელ მსოფლიოში ძალიან პოპულარულია. ახლო მომავალში ასორტიმენტი უფრო გაიზრდება. ამასთან, საკონდიტრო მიიღებს შეკვეთებს ექსკლუზიურ ნამცხვრებზე.

ნებისმიერი სახეობა არის «ფრეში», ანუ ახალი.

ასევე გაგონილს — ერთხელ გასინჯვა სჯობს!

კომპანიის დევიზი მისსავე სახელწოდებაშია, რომელიც სურვილისამებრ განგანწყობს ტკბილი სიამოვნებისათვის.

კომპანია 2009 წლის დეკემბერში შეიქმნა და მისი დამფუძნებლები არიან ავტორიტეტული კონდიტრები: რეზო დევედარიანი, დავით ჩხენკელი და თემურ ვაშაკიძე, რომელთა გამოცდილება და ცოდნა კომპანიის წარმატების საწინდარია.

ახალი პროდუქტი იყიდება შემდეგ მისამართებზე:
ყაზბეგის გამზირი №32, ვაჟა-ფშაველას პროსპ. №64,
ასევე თბილისის მაღაზიათა ქსელში.
ოფისის ტელ. 39-82-50.

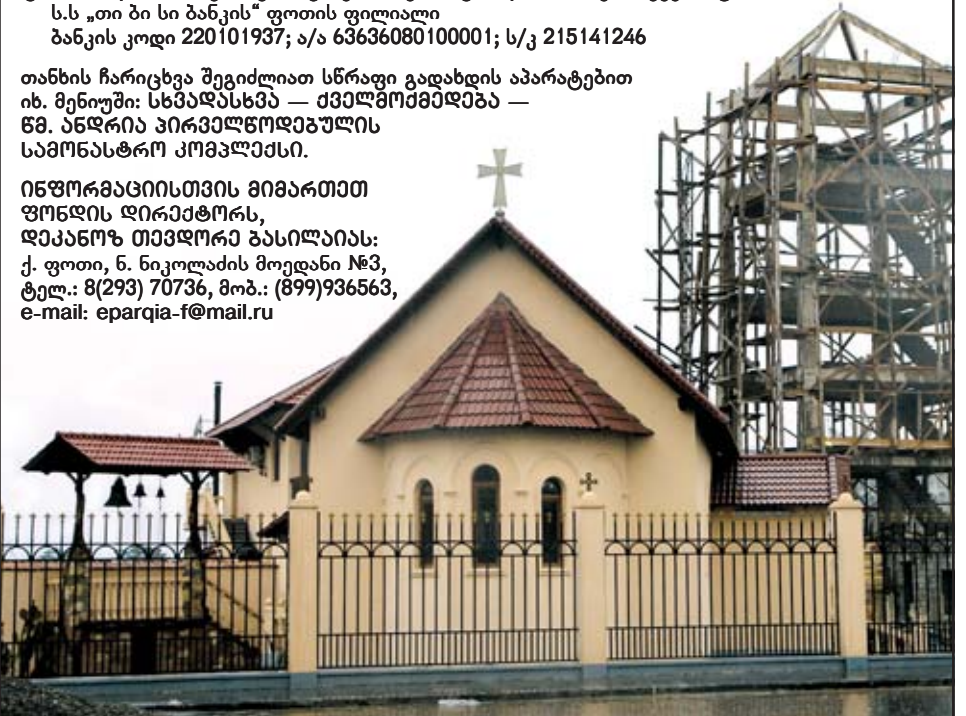
წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სამონასტრო კომპლექსის-სამრევლო

ს.ს „გაართიანებული ტელეკომი“ 602602
შპს „ანტელი“ 700818
შპს „მაგთიკომი“ 200320
შპს „ჯეოსელი“ 700305
შპს „ბილიანი“ 200333

ფოთისა და ხობის ეპარქიის განვითარების ფონდის საბანკო რეკვიზიტია:
ს.ს „თი ბი სი ბანკის“ ფოთის ფილიალი
ბანკის კოდი 220101937; ა/ა 63636080100001; ს/კ 215141246

თანხის ჩარიცხვა შეგიძლიათ სწრაფი გადახდის აპარატებით
იხ. მენიუში: სსპადასსპა — ქველმოქმედება —
წმ. ანდრია პირველწოდებულის
სამონასტრო კომპლექსი.

ინფორმაციისთვის მიმართეთ
ფონდის დირექტორს,
დაკანონო თეპლორე ბასილიას:
ქ. ფოთი, ნ. ნიკოლაძის მოედანი №3,
ტელ.: 8(293) 70736, მობ.: (899)936563,
e-mail: eparqia-f@mail.ru

მსოფლიოში პირველი ჩაპროდუქციული ჯანმრთელობის ხანტი —

ი. ჟორდანიას სახელობის აღამიანის ჩაპროდუქციის სამედიკალური-კვლევითი ინსტიტუტი

გთავაზობთ სამედიცინო დახმარებას

- უნაყოფო წყვილების სრულყოფილ გამოკვლევასა და მკურნალობას უახლესი, თანამედროვე მეთოდებით;
- ჰორმონულ, გენეტიკურ, იმუნოლოგიურ, ექსოკოპიურ, ენდოსკოპიურ გამოკვლევებს;
- სასქესო ინფექციების დადგენას, მათ შორის, დნმ-დიაგნოსტიკით;
- სპერმის კომპიუტერულ ანალიზს;
- ხელოვნურ ინივიტრო განაყოფიერებას; რეპროდუქციული მასალის გაყინულ მდგომარეობაში შენახვას;
- ქალებსა და მამაკაცებში სასქესო ორგანოების ანთებითი დაავადებების სქესობრივი და ენდოკრინული დარღვევების დადგენასა და მკურნალობას, მათ შორის, ენდოსკოპიური მეთოდებით;

- ორივე სქესის მოზარდებში ენდოკრინული და გინეკოლოგიური პათოლოგიების დიაგნოსტიკასა და მკურნალობას;
- სქესობრივი ანომალიების დიაგნოსტიკას, ქირურგიულ კორექციას;
- კლიმაქტერული დარღვევების მკურნალობასა და პროფილაქტიკას;
- ორსულობის თვითნებური შეწყვეტის მიზეზების დადგენას; შობადობის რეგულაციას — მედიკამენტურ კონტრაცეფციას;
- ულტრასონოგრაფიულ, ბიოქიმიურ, ჰორმონულ, ციტოგენეტიკურ გამოკვლევებს.

მისამართი: ქოსტავას ქ. 43. ტელ. 93-11-45; 99-61-97; 99-54-77

უნივერსალური წყალი „ისიდა“

მათთვის, ვისთვისაც კვირფასია ჯანმრთელობა

სუფრის წყალი „ისიდა“ აკმაყოფილებს ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის („ჯანმო“) მოთხოვნებს. სერტიფიცირებულია და დღიური ნორმის ოდენობით შეიცავს ადამიანისთვის აუცილებელ და შეუცვლელ მიკროელემენტებს (J, F, Mn, Ca, K, Mg, Na, Zn).
სასმელად გამოსადეგი არც ერთი სხვა წყალი (არც მდინარის, არც ტბის, არც ჭის და არც წყაროსი) არ შეიცავს ჩამოთვლილ მიკროელემენტებს ერთდროულად და საკმარისი რაოდენობით, ამიტომ მათი ყოველდღიური და ხანგრძლივი გამოყენება ორგანიზმში რომელიმე ელემენტის დეფიციტს იწვევს, შესაბამისად, — ფუნქციონალურ დარღვევებს, რასაც ეწოდება მიკროელემენტოზი. მას მიეკუთვნება ენდემური ჩიყვი, კარიესი, ფსორიაზი, პათოლოგიური სიმსუქნე და სხვ.

„ისიდა“ გამიზნულია ოჯახური მოხმარებისთვის, იხსნება ხელის ტუმბოთი ალჭურვილ 20-ლიტრიან ბალონებში.

მსაკრეალება დააკაეთ თბილისში: 899-16-30-21.
890-26-15-15 (ოფისი); რუსთაველი: 890-11-50-99; 895-91-24-14.

pirweli.com.ge

პირველი

საინფორმაციო სააგენტო

მთავარი რედაქტორი ირაკლი თოფუა
მთავარი რედაქტორის მოადგილეები:
არამაზ სანაბლიძე, გონდო მკინარაშვილი
ტექნიკური რედაქტორი ლევან ზანაშვილი
ვებრედაქტორი გოჩა სავთასი
რეალიზაციის მენეჯერი ღამით ბუბაძე, ოფისმენეჯერი თათია ვაშაქიძე,
რეკლამის მენეჯერი ეთარ კასრელიშვილი (899 110 200)
გაზეთის ხელმძღვანელოვს თავისუფალი პრესის პრინციპებით.
მისამართი: თბილისი, ამბროლაურის ქ. №166/5
ტელ.: 38-41-97; e-mail: info@geworld.net

www.fact.ge
ACM Group

FACT

«საქართველო და მსოფლიოს»
შედეგი ნოემბერი გამოვა
14 აპრილს